

SOTKAMO

TILINPÄÄTÖS 2016

Kunnanhallituksen hyväksymä 4.4.2017 § 73

Kunnanvaltuuston hyväksymä 29.5.2017 § 34

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuoteen 2016 Sotkamon kunta lähti haastavasta tilanteesta, kun vuotta arvioitiin talouden näkökulmasta. Talousarviossa vuodelle 2016 ennustettiin yli 3,6 miljoonaa euroa alijäämäistä tilikauden tulosta. Valtakunnan taloustilanne koheni hieman vuoden 2016 aikana ja taantuman tunnelma alkoi vähitellen väistyä. Tästä esimerkkeinä ovat kansalaisten kohonnut luottamus omaan talouteensa ja tilastokeskuksen ennakkotilaston mukaan volyymien vuosimuutoksen kautta katsottuna 1,4 % kasvanut bruttokansantuote. Valtakunnan tasolla tehtiin myös kilpailukyky sopimuksen nimissä päätöksiä, jotka näkyivät kuntien taloudessa jo vuonna 2016. Esimerkiksi päätös lomarahojen leikkauksesta vaikutti Sotkamon kunnankin henkilöstökuluihin jo vuonna 2016. Kaikki kilpailukyky sopimuksen osa-alueet eivät kuitenkaan tuo kunnille suoraa säästöä ja sopimuksen lopulliset vaikutukset kuntatalouteen tulevat selviämään vasta myöhemmin.

Pitemmän aikavälin tarkastelulla voidaan havaita, että Sotkamon kunnan taloustilanne on ollut laskeva koko 2010-luvun. Kunnan taloutta alaspäin ovat painaneet verotulojen kasvun hidastuminen, nopeasti kohonneet sote-kustannukset, kunnan tulopohjaan nähden voimakas investointitahti sekä kunnan oman toiminnan kohonneet kustannukset yhdistettynä kunnan kasvaneisiin velvoitteisiin esimerkiksi työllisyydenhoidossa ja joukkoliikenteessä.

Sotkamon kunnassa käynnistettiin vuoden 2016 alussa talousselvitys, jonka aikana kunnan oman toiminnan kustannusrakennetta käytiin tarkasti läpi palvelualuittain. Tämän selvityksen pohjalta kuntaan valmisteltiin talouden tasapainottamisohjelma, jonka mukaisia toimenpiteitä tuotiin päätöksentekoon vuoden 2016 jälkimmäisellä puoliskolla. Kunnassa käytiin syksyn 2016 aikana yt-neuvottelut, joissa yhdessä henkilöstöjärjestöjen kanssa löydettiin tulevien vuosien taloutta tasapainottavia vaihtoehtoja ja sitouduttiin päätöksenteon ja henkilöstön osalta yhteisiin talouden tervehdyttämistalkoihin. Säästötoimenpiteinä päätettiin esimerkiksi IB-lukion lakkauttamisesta ja kouluverkkoa tarkastettiin niin, että Pohjois-Tipaksen koulu lakkaa heinäkuussa 2017. Lisäksi tehtiin muun muassa säästöpäätöksiä avustuksiin ja tukiin liittyen.

Arvioitua suurempina toteutuneiden verotulojen ja valtionosuuksien sekä oman toiminnan tehostamisella saatujen säästöjen kautta kunnan tilinpäätös vuodelta 2016 toteutuu selvästi arvioitua parempana. Talousarviossa noin 830 000 euroa negatiiviseksi arvioitu vuosikate toteutuu noin 1 250 000 euroa positiivisena ja tuloslaskelma toteutuu noin 2 350 000 euroa arvioitua parempana ollen kuitenkin edelleen noin 1 262 000 euroa alijäämäinen.

Viime vuosina Sotkamon kunta on voimakkaasti panostanut kunnan peruspalveluita tukeviin investointihankkeisiin, esimerkkeinä keskuskeittiön rakentaminen, koulujen ja päiväkotien laajennukset ja sekä lähiliikuntapaikkojen rakentaminen. Vuoden 2016 investointitahti oli maltillinen verrattuna edeltäviin vuosiin. Merkittävimmät investointikohteet vuonna 2016 olivat Vuokatin teollisuusalueen infran rakentaminen, Leivolan H-talon muutostyöt sekä Ilkantie rakentaminen.

Kunnan pääelinkeinoista matkailun osalta vuosi 2016 oli matkailijamäärissä vuoden 2015 tasolla. Matkailun edistämiseksi vuoden 2016 aikana valmisteltiin Sotkamon kunnan hallinnoima mittava 2,3 miljoonan euron matkailuhanke, jonka tavoitteena on lisätä matkailijamääriä Aasiasta ja saksankielisistä Euroopan maista.

Kaivannaisteollisuudessa Terrafamen rahoitusratkaisuja ja valtion linjauksia omistamansa yhtiön osalta jännitettiin Sotkamossa ja Kainuussa vuoden 2016 aikana useampaan kertaan. Lopulta valtiovalta päätti lisärahoituksesta kaivoksen toimintaan ja vuoden 2017 alussa neuvottelut ulkopuolisesta rahoituksesta

johtivat tulokseen, jossa Trafigura ja Sampo pankki lähtivät mukaan kaivoksen omistajuuteen. Sotkamo Silverin kaivoksella valmisteltiin puolestaan kaivostoiminnan aloittamista ja haettiin ratkaisuja rahoituksen saamiseksi riittävälle tasolle.

Vuoden 2016 aikana Suomessa valmisteltiin useita lainsäädännöllisiä ja hallinnollisia muutoksia. Suurimpänä ja merkittävämpänä uudistuksen tulee olemaan 2019 voimaanastuva maakuntauudistus, joka tulee vaikuttamaan todella merkittävästi kuntien talouden rakentumiseen ja palvelujen tuottamismalleihin. Sotkamon kunta on ollut voimakkaasti maakuntauudistuksen valmisteluissa kunnan antamien lausuntojen, ohjausryhmä-, valmisteluryhmä- ja työryhmätyöskentelyn kautta.

Vuoden 2016 aikana Sotkamon kunnassa onnistuttiin useissa asioissa ottamaan askeleita oikeaan suuntaan. Kunnan talouden suuntaa pystyttiin muuttamaan ja päätöksenteossa löydettiin yhteinen asioita eteenpäin vievä ja kuntaa kehittävä ote. Vaikeistakin säästötoimenpiteistä käytiin asiallista kuntalais- ja päätöskeskustelua ja asiat vietiin päätökseen tarvittaessa nopealla aikataululla. Tätä työtä on jatkettava tiukalla, mutta positiivisella otteella tulevina vuosina.

Kiitokset kaikille kuntalaisille, kuntapäättäjille ja kunnantyoöntekijöille vuodesta 2016!

Kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen

SISÄLLYS

JOHDANTO	5
1 TOIMINTAKERTOMUS	6
1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	6
1.1.1 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	6
1.1.2 Talouden kehitys	9
1.1.3 Olennaiset muutokset Sotkamon kunnan toiminnassa ja taloudessa	11
1.1.4 Henkilöstö	25
1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	27
1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	28
1.1.7 Ympäristötekijät.....	29
1.2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	30
1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	32
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	32
1.3.2 Toiminnan rahoitus	34
1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	36
1.5 KOKONAISTULOT JA –MENOT	40
1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	41
1.6.1 Sotkamon kunnan konsernirakenne.....	41
1.6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	43
1.6.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	44
1.6.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	44
1.6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	45
1.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	53
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	54
2.1 KÄYTTÖTALOUS	54
2.1.1 Hallintopalvelut	54
2.1.2 Tekniset palvelut	74
2.1.3 Sivistyspalvelut.....	94
2.2 TULOSLASKELMA	121
2.3 INVESTOINNIT	123
2.4 RAHOITUSLASKELMA	127
2.5 YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEH SITOVIEN ERIEN TOTEUTUMISESTA.....	128
2.5.1 Yhteenveto sitovuustasoittain.....	128
2.5.2 Yhteenveto nettoerojen poikkeamittain	132
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	134
3.1 TULOSLASKELMA	134
3.2 RAHOITUSLASKELMA	135
3.3 TASE	136
3.4 KONSERNIN TULOSLASKELMA	138
3.5 KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	139
3.6 KONSERNITASE.....	140
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	142
4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	142
4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	142

4.1.2 <i>Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot</i>	142
4.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	144
4.3 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	148
4.3.1 <i>Taseen vastaavia koskevat liitetiedot</i>	148
4.3.2 <i>Taseen vastattavia koskevat liitetiedot</i>	153
4.3.3 <i>Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot</i>	156
5 ERIYTETTY TILINPÄÄTÖKSET	163
5.1 VESIHUOLTOLAITOS	163
6 LUETTELOT JA SELVITYKSET	164
6.1 LUETTELO TOSITELAJEISTA	164
7 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	165

JOHDANTO

Kuntalain mukaan kunnat ja kuntayhtymät noudattavat kirjanpidossaan ja tilinpäätöksessään kirjanpitolakia soveltuvin osin. Kirjanpitolaissa keskeisenä tavoitteena on oikeiden ja riittävien tietojen antaminen kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Kunnan tilinpäätökseen sisältyvät tilinpäätöslaskelmat ovat tase ja tuloslaskelma sekä rahoituslaskelma. Rahoituslaskelma on rahan lähteitä ja rahan käyttöä kuvaava laskelma. Tuloslaskelmaa ja tasetta täydentävien liitetietojen antaminen on pakollista. Talousarvion toteutumisvertailu on itsenäinen, tilinpäätökseen sisältyvä laskelma, jonka tehtävänä on talousarviositovuuden noudattamisen seuranta.

Tilinpäätösinformaatiota parantavat sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen seuranta, suunnitelman mukaisten poistojen esittäminen sekä konsernitaseen ja sen liitetiedostojen sisällyttäminen tilinpäätökseen.

Toimintakertomus on osa kunnan virallista tilinpäätöstä. Toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä kunnassa on selvittää valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Lisäksi kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi. Kirjanpitolain mukaan toimintakertomuksessa on annettava tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista. Kirjanpitoasetuksen mukaan toimintakertomuksessa tulee esittää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen, arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta.

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Yleistä

Sotkamo on Pohjois-Suomen kunta, joka sijaitsee Kainuun maakunnan eteläosassa. Rajanaapureita ovat lännessä Kajaanin kaupunki, pohjoisessa Paltamon ja Ristijärven kunnat, idässä Kuhmon kaupunki ja etelässä Nurmeksen kaupunki ja Valtimon, Rautavaaran ja Sonkajärven kunnat.

Kunnan kokonaispinta-ala on 2 952 km², josta vesistöjä on 300 km². Kunnan asukasluku 31.12.2016 oli 10 471 asukasta, joista miehiä oli 5 214 ja 5 257. Kunnan asukastiheys on 3,6 asukasta/km². Kunnan tuloveroprosentti vuonna 2016 oli 21,25 %.

Sotkamon kuntakeskus sijaitsee luonnonkauniilla paikalla, vesistöjen ympäröimänä. Hiukan kuulut hiekkarannat, harjut ja vehreys luovat viihtyisät olosuhteet asumiseen ja lomailuun. Kunnan toinen taajama ympäristöineen, Vuokatti, on matkailu- ja liikuntaelämän keskus. Vuokatin matkailupalvelut ovat korkeatasoiset ympäri vuoden. Vuokatinrinteet, urheiluoipisto, urheiluakatemia, Katinkullan matkailukeskus, lukuisat majoitusliikkeet ja maaseudun lomakylät sijaitsevat lähellä Vuokattia luonnon rauhassa.

Sotkamo kuuluu

Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon
Kainuun-Koillismaan maanmittaustoimistoon
Itä-Suomen verotoimistoon
Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen
Kainuun käräjäoikeuteen
Suomen Metsäkeskuksen pohjoiseen palvelualueeseen
Pohjois-Suomen maistraatin Kajaanin yksikköön
Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen
Kainuun liittoon
Oulun poliisilaitoksen Sotkamon poliisiasemaan
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymään
KELA:n pohjoiseen vakuutuspiiriin

Kunnan luottamushenkilöorganisaatio

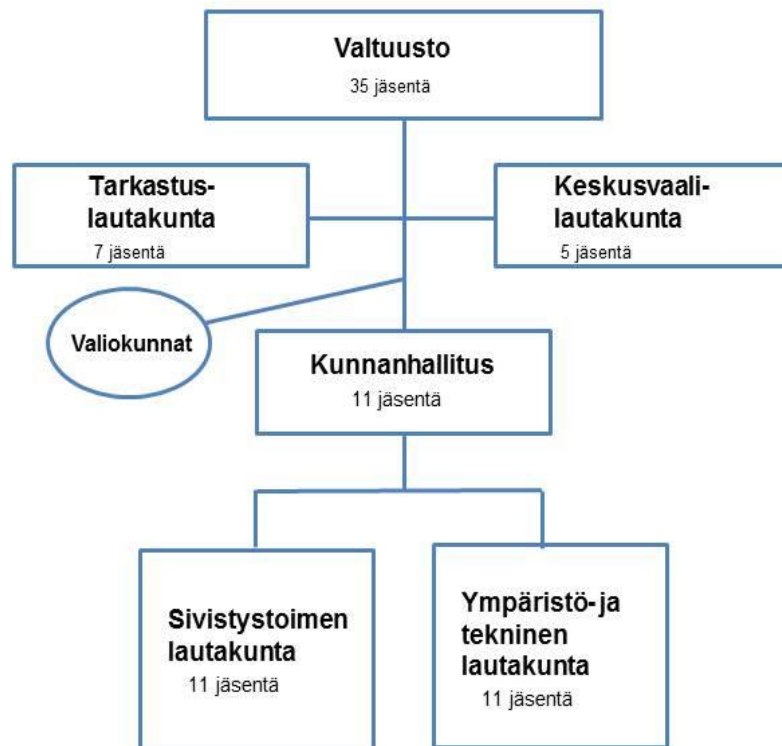
Kunnan luottamushenkilöorganisaation muodostavat valtuusto (35 jäsentä), kunnanhallitus (11 jäsentä) ja seuraavat palvelualueilla toimivat lautakunnat:

Sivistyspalvelut

- sivistystoimen lautakunta (11 jäsentä)

Tekniset palvelut

- ympäristö- ja tekninen lautakunta (11 jäsentä)

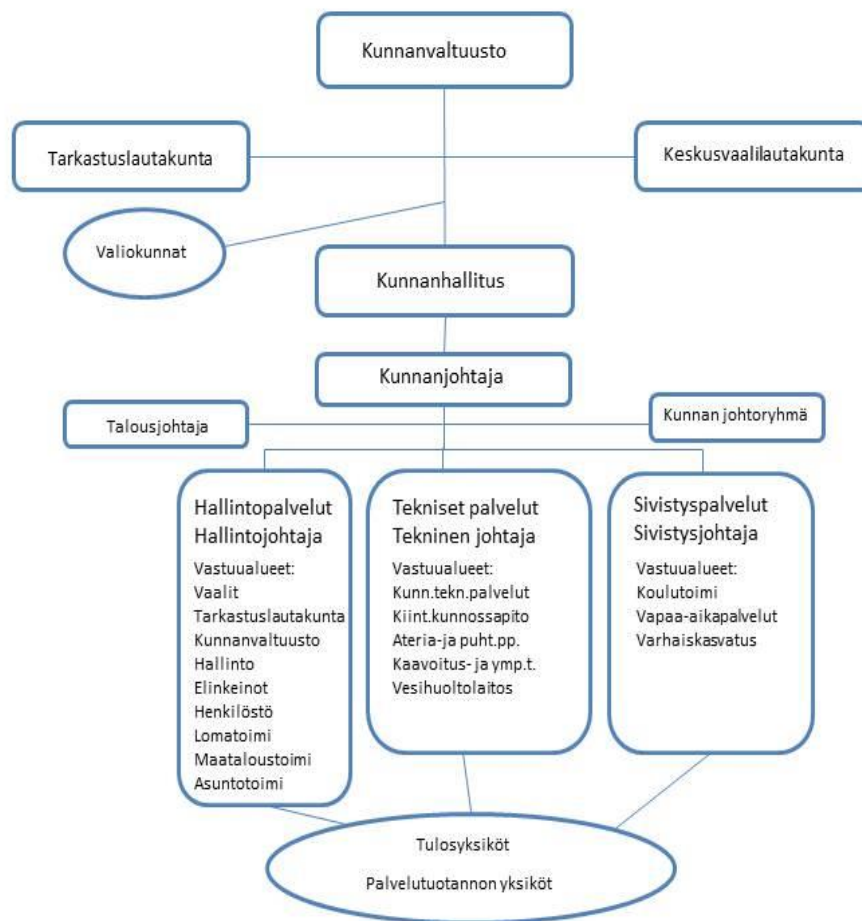

Kunnan henkilöstöorganisaatio

Kunnan henkilöstön palvelualueisiin pohjautuva jako on seuraava:

- Hallintopalvelut (keskushallinto, henkilöstöhallinto, asuntotoimi, lomituspalvelut ja maataloustoimi)
- Sivistyspalvelut (varhaiskasvatus, perusopetus, kansalaisopisto, kirjastotoimi, nuorisotoimi ja kulttuuritoimi)
- Tekniset palvelut (kunnallistekniset palvelut, kiinteistöpalvelut, ympäristötoimi ja vesihuolto)

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tuottaa talous- ja palkkahallinnon sekä ICT:n tukipalvelut kunnalle.

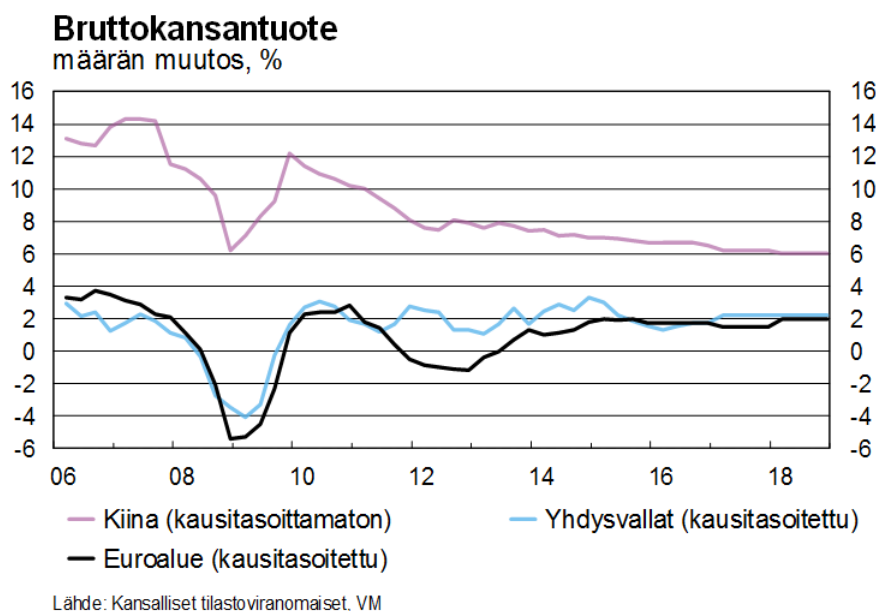
Sotkamon kunnan entinen kunnanjohtaja Petri Kauppinen siirtyi toisen työnantajan palvelukseen vuoden 2016 alussa ja Mika Kilpeläinen toimi av. kunnanjohtajana 1.3.2016 alkaen. Virallisesti Mika Kilpeläinen aloitti Sotkamon kunnan uutena kunnanjohtajana 3.6.2016. Uutena teknisenä johtajana aloitti 1.2.2016 Harri Helenius.

1.1.2 Talouden kehitys

Kansainvälisen talouden näkymät

Valtiovarainministeriön julkaisi joulukuussa 2016 kokonaistaloudellisen ennusteen lyhyen ajan talousnäky- mistä. Ennusteen mukaan maailmantalouden näkymät ovat aiempaa vaisummat, mikä johtuu mm. kasvun hidastumisesta kehittyvissä talouksissa, teollisuusmaiden vaatimattomasta elpymisestä, vähäisistä inves- toinneista, hitaasta palkkakehityksestä ja heikosta kulutuskysynnästä. Lyhyet korot pysyvät negatiivisina ja myös kymmenen vuoden korkotaso pysyy poikkeuksellisen alhaisena. Varsinkin euroalueen korot jäävät pitkäksi ajaksi selvästi alemmalle tasolle. Alhaisten korkojen taustalla ovat vähäiset investoinnit ja turvallis- ten sijoituskohteiden hakeminen.

Yhdysvaltojen talouskasvun elpyminen jatkuu hitaana ja suuntautuu aiempaa enemmän Yhdysvaltojen ko- timarkkinoille. Euro-alueen ennustetaan pysyvän hitaalla kasvu-uralla ja erityisesti Iso-Britannian talouden näkymää tulee varjostamaan tulevan EU-eron synnyttämä epävarmuus. Iso-Britannian tuleva EU-ero syn- nittää epävarmuutta myös euroalueella, mikä voi heikentää investointeja ja kasvua. Lisäksi Euroalueen kasvua jarruttaa hitaasti aleneva työttömyys. Ruotsin kasvu hidastuu hieman, mutta kasvu ja työllisyys py- syvät edelleen vahvoina. Venäjän talous tukeutuu edelleen öljyn ja kaasun vientiin. Nykyisen taantuman jälkeen Venäjän kasvu tulee pysymään erittäin hitaana. Kiinassa teollisuuden, rakentamisen ja ulkomaan- kaupan kasvuvauhdit ovat jo hidastuneet merkittävästi ja nämä trendit tulevat jatkumaan. Talous on siirty- mässä vienti- ja investointivetoisesta mallista kotimaiseen kulutukseen ja palveluihin tukeutuvaan malliin. Suomen markkinaosuus maailmankaupassa on edelleen supistunut, mutta lasku on hidastunut. Maailman- kaupasta ei synny Suomeen vahvaa kysyntää.

Suomen talouden näkymät

Valtiovarainministeriö julkaisi helmikuussa 2017 Suomen julkisen talouden näkymät ja haasteet –raportin, jossa tarkastellaan julkisen talouden ja työmarkkinoiden näkymiä erityisesti suhteessa hallituksen niille asettamiin sopeutus- ja työllisyysastetavoitteisiin. Raportin yhteenveto on, että viime vuosina ei ole puhut-

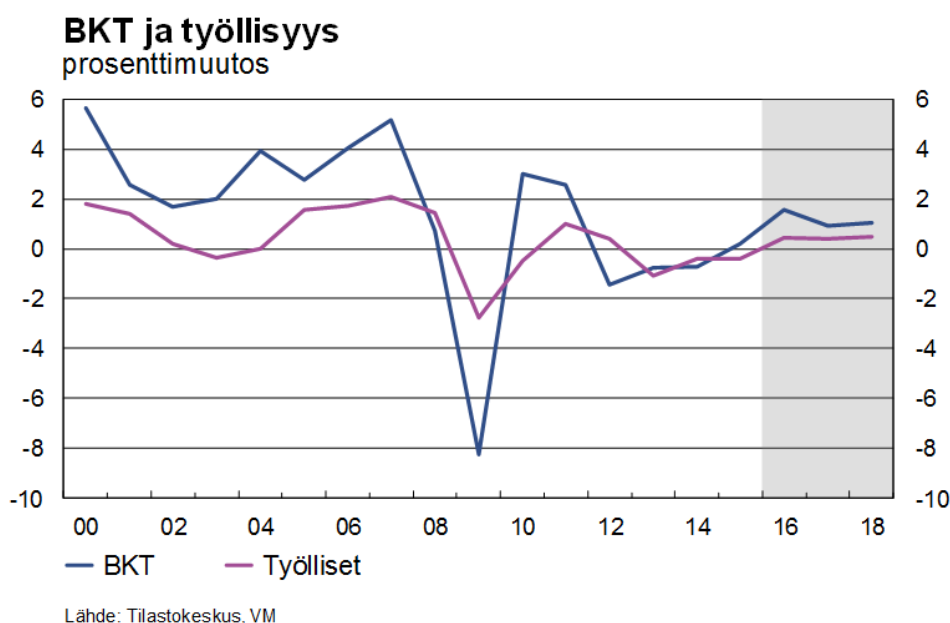
tukaan muusta kuin säästöistä, leikkauksista ja kilpailukyky sopimuksista niin hallituksen julkisen talouden tasapainottumiselle ja työllisyydelle asettamat tavoitteet eivät tällä menolla toteudu. Työllisyysasteen nousua 72 prosenttiin ei saavuteta, julkista taloutta ei saada vahvistettua kahdella miljardilla eurolla, julkisen talouden tehtävien ja velvoitteiden karsiminen yhdellä miljardilla eurolla on puolitiessä ja sote-uudistukseen liittyy huomattavia, vielä vähälle huomiolle jääneitä, siirtymävaiheen kustannuksia, jotka hidastavat sote-uudistukselle asetettua kolmen miljardin euron säästötavoitetta.

Tilastokeskus on julkistanut ennakkotietoja kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioista vuodelta 2016. Tulokset olivat varsin hyviä: erityisen ansiokasta oli kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen erittäin maltillinen, noin yhden prosentin kehitys ja lainakannan kasvun hidastuminen reiluun kolmeen prosenttiin. Aikoina, jolloin talouskehitys on ollut vaimeaa, väestön ikääntyminen voimakasta ja pitkäaikaistyöttömyys korkealla, luvut ovat verrattaen positiivisia.

Julkisen talouden sopeuttaminen vaatii kuitenkin lisäponnisteluja, sillä valtio on jäämässä selvästi hallituksen sille asettamasta alijäämätavoitteesta. Valtiovarainministeriön raportissa todetaan, että julkista taloutta vahvistavat toimet eli menojen leikkaukset tai tulopohjan vahvistamiset tulisikin kohdistaa ensisijaisesti valtiontalouteen. Suhdannetilanteen normalisoituminen ei riitä parantamaan julkisen talouden tilaa olennaisesti, sillä väestön ikääntyminen jatkuu ja rakenteellinen työttömyys on korkea. Pitkäaikaistyöttömiä on enemmän kuin kertaakaan 1990-luvun laman jälkeen. Myös ensi vuosikymmenellä on varauduttava vaatimattomaan talouskasvuun.

EU-velvoitteita tarkasteltaessa alijäämä pysyy alle kolmessa prosentissa, mutta velkasuhde on ylittänyt 60 prosentin rajan. Lisäksi lähentyminen kohti julkisen talouden rakenteelliselle alijäämälle asetettua keskipitkän aikavälin tavoitetta on ennusteen mukaan jäämässä vaadittua hitaammaksi. Siten on olemassa riski, että vakaus- ja kasvusopimuksen velvoitteita ei täytetä lähivuosina. Syksyllä 2016 hallitus sitoutui keväällä 2017 päättämään mahdollisesti tarvittavista lisätoimista, joilla varmistetaan EU:n finanssipoliittisten sääntöjen noudattaminen.

Vaikka viime kuukausina on kuultu joitakin suotuisia talousuutisia, eivät ongelmat julkisessa taloudessa ja työmarkkinoilla ole poistuneet.

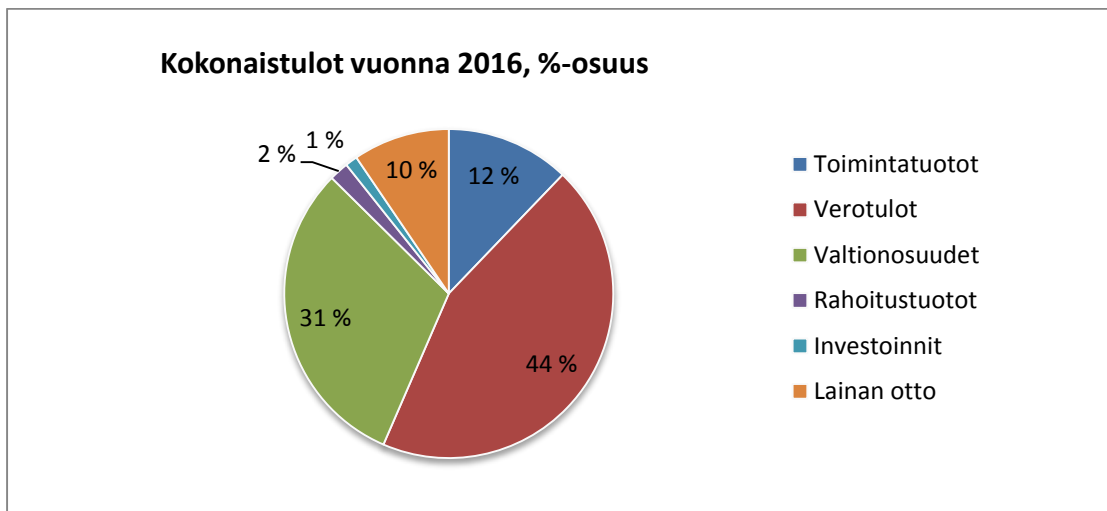
1.1.3 Olennaiset muutokset Sotkamon kunnan toiminnassa ja taloudessa

Tuloslaskelma

Tuloslaskelmassa osoitetaan kuinka toimintatuotot riittivät tilikautena palvelutoiminnan kuluihin, lainojen korko- ja muihin rahoituskuluihin sekä omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelman välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

- Toimintakate osoittaa kuinka paljon toimintakuluista on katettava verotuloilla ja valtionosuuksilla.
- Vuosikate kuvaa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Toimintakatteen lisäksi siinä on otettu huomioon verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut.
- Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen.

Kokonaistulot ja -menot

Kunnan kokonaistulot vuonna 2016 olivat yhteensä 87 003 680 euroa, joista toimintatuottoja 10 586 169 euroa, verotuloja 38 574 833 euroa, valtionosuuksia 26 881 045 euroa, rahoitus- ja korkotuottoja 1 656 198 euroa, investointien rahoitusosuuksia sekä tuloja 1 040 497 euroa sekä vierasta pääomaa (lyhyt- ja pitkäaikaista) 8 264 938 euroa.

Kunnan kokonaismenot vuonna 2016 olivat yhteensä 84 066 184 euroa, josta toimintakuluja 75 983 366 euroa, rahoitus- ja korkokuluja 459 913 euroa, investointimenoja (brutto) 4 322 683 euroa, pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä 2 780 903 euroa, tulo-rahoituksen korjauseriä (myyntivoittoja) 104 754 euroa sekä antolainasaamisten lisäyksiä 414 565 euroa.

Tilikausi 2016 toteutui huomattavasti talousarviota parempana, mutta kuitenkin vielä alijäämäisenä. Vuosikate oli 1 254 967 euroa positiivinen ja tilikauden tulos poistojen jälkeen -1 262 522 euroa alijäämäinen. Talousarviossa vuosikate arvioitiin -834 035 euroa negatiiviseksi ja tilikauden tulos poistojen jälkeen -3 612 584 euroa alijäämäiseksi. Vuosikate toteutui 2 089 002 euroa talousarviota parempana ja tilikauden tulos 2 350 062 euroa parempana. Suunnitelman mukaisten poistojen määrä tilikaudella 2016 oli 2 724 204 euroa, jota selittää osaltaan viime vuosien aikainen kiivas investointi- ja uudisrakentamisen tahti. Kunnalla ei ollut vuonna 2016 satunnaisia eriä.

Vertailuna, vuonna 2015 vuosikate oli -1 198 105 euroa negatiivinen ja tilikauden tulos poistojen jälkeen -3 574 641 euroa alijäämäinen. Tilikauden 2016 vuosikate toteutui 2 453 072 euroa vuoden 2015 vuosikattetta parempana ja tilikauden tulos 2 312 119 euroa vuoden 2015 tilikauden tulosta parempana.

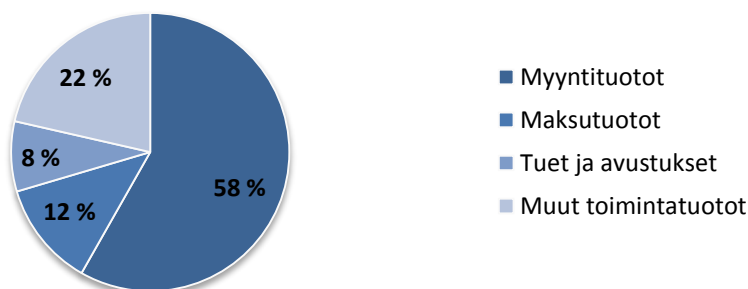
Vuoden 2016 tulosta paransi merkittävästi kunnassa käynnistetyt talouden tasapainottamistoimenpiteet sekä Kainuun sote-kuntayhtymältä saatu maksuosuuden palautus. Lisäksi kunnan kokonaisverotulokertymä toteutui huomattavasti arvioitua parempana, samoin valtionosuuksia saatiin arvioitua enemmän.

Toimintatuotot

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016	Muutos edell. vuoteen	TA 2016 - TP 2016
Myyntituotot	5 563 303	6 328 224	6 154 266	97,3 %	10,6 %	-173 958
Maksutuotot	1 262 116	1 253 120	1 290 483	103,0 %	2,2 %	37 363
Tuet ja avustukset	1 030 568	992 790	876 373	88,3 %	-15,0 %	-116 417
Muut toimintatuotot	2 399 532	2 810 889	2 265 047	80,6 %	-5,6 %	-545 842
YHTEENSÄ	10 255 519	11 385 023	10 586 169	93,0 %	3,2 %	-798 854

Tilikauden toimintatuotot olivat yhteensä 10 586 169 euroa, mikä on 798 854 euroa ja -7,0 % talousarviossa arvioitua vähemmän. Toimintatuottojen kertyi 330 650 euroa ja 3,2 % vuotta 2015 enemmän. *Myyntituotot* kertyi kokonaisuudessaan hieman arvioitua vähemmän pl. kunnilta saadut korvaukset (mm. kotikunta-korvaukset), joita kertyi huomattavasti arvioitua enemmän. Liiketoiminnan myyntituottoja kertyi kokonaisuudessaan arvioitua vähemmän, vesi- ja jätemaksutuottoja taas arvioitua enemmän. *Maksutuottoja* kertyi kokonaisuudessaan arvioitua enemmän, mikä johtui erityisesti nuorisotoimen maksujen sekä muiden palvelumaksujen arvioitua suuremmasta kertymästä. Varhaiskasvatuksen maksutuottoja kertyi arvioitua vähemmän, samoin yhdyskuntapalvelujen maksutuottoja. *Tukia ja avustuksia* kertyi kokonaisuudessaan arvioitua vähemmän johtuen erityisesti työllistämistuen sekä valtion välittämien tukien avustusten arvioitua pienemmästä kertymästä. *Muita toimintatuottoja* kertyi huomattavasti arvioitua vähemmän, mikä johtui sote-kuntayhtymältä saatujen vuokratuottojen sekä erityisesti pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittojen arvioitua pienemmästä kertymästä. Talousarviossa esitetty arvio pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ei ole ollut lähtökohtaisestikaan realistinen (tavoite 562 000 euroa, toteuma 104 754 euroa; vuoden 2015 toteuma 175 695 euroa).

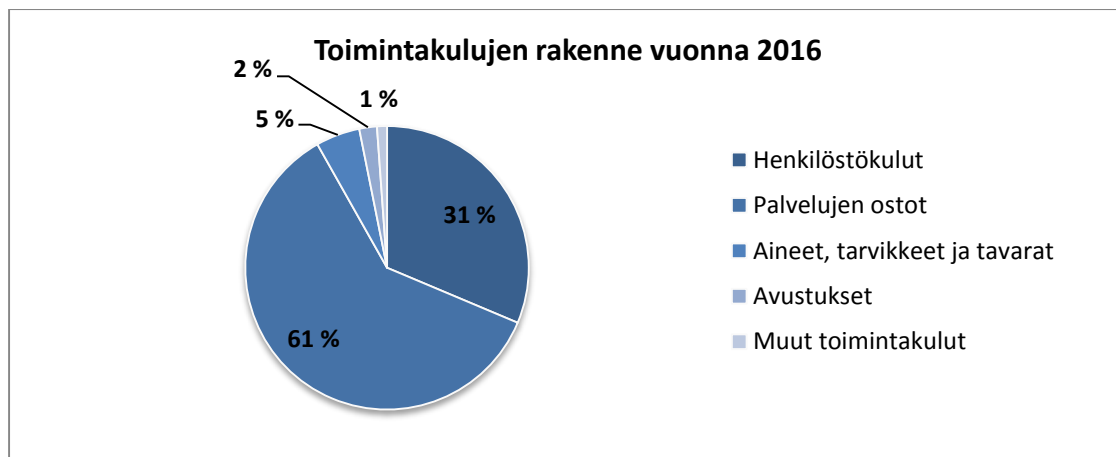
Toimintatuottojen rakenne vuonna 2016

Toimintakulut

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016	Muutos edell. vuoteen	TA 2016 - TP 2016
Henkilöstökulut	-23 667 540	-24 667 051	-23 813 825	96,5 %	0,6 %	-853 226
Palvelujen ostot	-45 664 530	-46 087 881	-45 956 373	99,7 %	0,6 %	-131 508
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 897 295	-3 919 882	-3 820 883	97,5 %	-2,0 %	-98 999
Avustukset	-1 615 347	-2 217 950	-1 528 462	68,9 %	-5,4 %	-689 488
Muut toimintakulut	-820 060	-890 810	-863 823	97,0 %	5,3 %	-26 987
YHTEENSÄ	-75 664 771	-77 783 573	-75 983 366	97,7 %	0,4 %	-1 800 207

Tilikauden toimintakulut olivat yhteensä 75 983 366 euroa, mikä on -1 800 207 euroa ja -2,3 % talousarviossa arvioitua vähemmän. Toimintakulut kasvoivat 318 595 euroa ja 0,4 % vuodesta 2015, mikä on hyvin maltillista.

Aineita, tarvikkeita ja tavaroita hankittiin yhteensä -3 820 883 eurolla, mikä on -98 999 euroa ja -2,5 % talousarviossa arvioitua vähemmän. Aineita, tarvikkeita ja tavaroita hankittiin -76 412 eurolla ja -2,0 % vuotta 2015 vähemmän. Säästöä syntyi erityisesti toimistotarvikkeista, kirjoista, kalusteista ja rakennusmateriaaleista sekä lämmityksestä. Arvioitua enemmän rahaa käytettiin erityisesti elintarvikkeisiin ja sähköön.

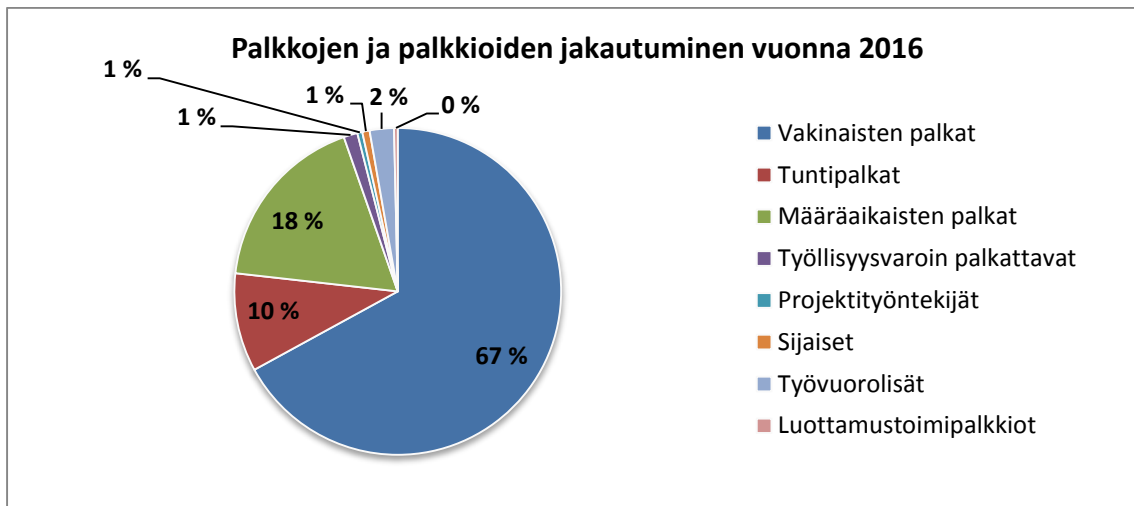
Henkilöstökuluja, palvelujen ostoja ja avustuksia tarkastellaan seuraavassa tarkemmin.

Henkilöstökulut

Tilierittely	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016	Muutos edell. vuoteen	TA 2016 - TP 2016
Vakinaisten palkat	-11 888 801	-13 230 206	-12 153 113	91,9 %	2,2 %	-1 077 093
Tuntipalkat	-1 647 465	-1 457 388	-1 765 546	121,1 %	7,2 %	308 158
Määräaikaisten palkat	-3 065 966	-2 745 604	-3 239 703	118,0 %	5,7 %	494 099
Työllisyysvaroin palkattavat	-391 024	-344 843	-248 704	72,1 %	-36,4 %	-96 139
Kesätyöntekijät	-32 818	-15 900	-38 146	239,9 %	16,2 %	22 246
Projektityöntekijät	-111 608	-51 684	-89 360	172,9 %	-19,9 %	37 675
Sijaiset	-167 635	-85 495	-131 161	153,4 %	-21,8 %	45 666
Työvuorolisät	-512 766	-461 140	-435 133	94,4 %	-15,1 %	-26 007
Muut palkat	-25 630		-17 954		-29,9 %	17 954
Verolliset matkakorvaukset	-8 355	-10 520	-5 324	50,6 %	-36,3 %	-5 196
Luottamustoimipalkkiot	-80 208	-89 300	-65 720	73,6 %	-18,1 %	-23 580
Jaksotetut palkat ja palkkiot	-43 674		-230 469		427,7 %	230 469
Palkat ja palkkiot	-17 975 949	-18 492 081	-17 959 394	97,1 %	-0,1 %	-532 686
Henkilöstökorvaukset	-381 685	-72 500	-242 910	335,0 %	-36,4 %	170 410
Palkat ja palkkiot	-17 594 264	-18 419 581	-17 716 484	96,2 %	0,7 %	-703 096
KuEL-maksut -palkkaper.	-2 510 315	-2 587 370	-2 554 388	98,7 %	1,8 %	-32 982
KuEL-maksut -eläkemenoper.	-1 631 716	-1 591 823	-1 546 245	97,1 %	-5,2 %	-45 578
Varhe-maksut	-121 794	-151 210	-143 461	94,9 %	17,8 %	-7 749
Muut työeläkemaksut	-741 549	-741 898	-614 615	82,8 %	-17,1 %	-127 283
Eläkekulut	-5 005 374	-5 072 300	-4 858 709	95,8 %	-2,9 %	-213 592
Muut henkilösivukulut	-1 067 902	-1 175 170	-1 238 632	105,4 %	16,0 %	63 462
Henkilösivukulut	-6 073 276	-6 247 470	-6 097 341	97,6 %	0,4 %	-150 129
YHTEENSÄ	-23 667 540	-24 667 051	-23 813 825	96,5 %	0,6 %	-853 226

Tilikauden henkilöstökulut olivat yhteensä -23 813 825 euroa, mikä on -853 226 euroa ja -3,5 % talousarviossa arvioitua vähemmän. Henkilöstökuluja muodostui 146 285 euroa ja 0,6 % vuotta 2015 enemmän, mikä on hyvin maltillista, kun ottaa huomioon, että kunnan henkilöstömäärä on kasvanut Sotkamon ja Kuhmon kansalaisopistojen fuusion myötä. Suurimmat säästöt määrärahoissa talousarvioon verrattuna syntyivät vakinaisten työntekijöiden palkkakuluista, työllisyysvaroin palkattavista, työvuorolisistä sekä luottamushenkilöiden palkkioista. Määrärahat ylittyivät tuntipalkkalaisten, määräaikaisten työntekijöiden, kesätyöntekijöiden, projektityöntekijöiden ja henkilöstökorvausten osalta.

Kilpailukyky-sopimuksessa on sovittu, että julkisen sektorin lomarahoja vähennetään 30 %:lla nykyisestä tasosta ajanjaksolla 1.2.2017–30.9.2019. Leikkaus koskee koko lomanmääräytymisvuoden 1.4.2016–31.3.2017 lomarahaa. Vuodelle 2016 kohdistuneen, kiky-sopimuksen mukaisen 30 %:n lomarahan leikkauksen vaikutus oli Sotkamossa 159 656 euroa.

Palvelujen ostot

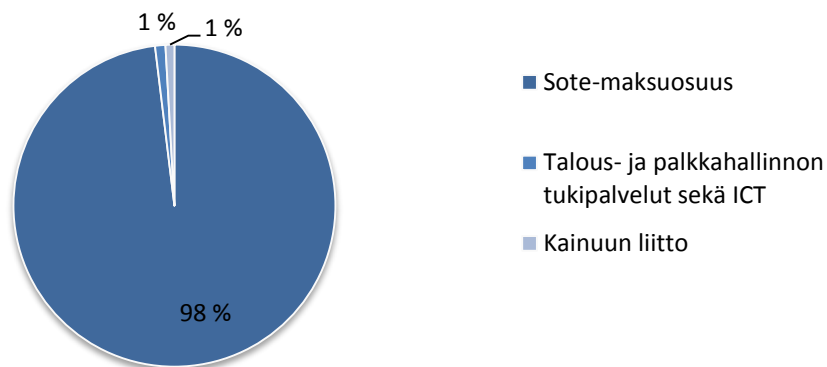
	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016	Muutos edell. vuoteen	TA 2016 - TP 2016
Asiakaspalv.ostot valtiolta			-134			134
Asiakaspalv.ostot kunnilta	-160 261	-226 000	-126 173	55,8 %	-21,3 %	-99 827
Asiakaspalv.ostot ky:iltä	-548	-1 300	-69	5,3 %	-87,5 %	-1 231
Kotikuntalain kotikuntakorv.	-254 978	-160 000	-184 907	115,6 %	-27,5 %	24 907
Asiakaspalv.ostot muilta	-172 430	-195 270	-181 829	93,1 %	5,5 %	-13 441
Asiakaspalvelujen ostot	-588 217	-582 570	-493 111	84,6 %	-16,2 %	-89 459
Yhteistoimintaosuudet ky:ille (Kainuun sote ja Kainuun liitto)	-38 303 343	-38 803 537	-38 334 804	98,8 %	0,1 %	-468 733
Muut palvelujen ostot	-6 772 970	-6 701 774	-7 128 457	106,4 %	5,2 %	426 684
Muiden palvelujen ostot	-45 076 313	-45 505 311	-45 463 262	99,9 %	0,9 %	-42 049
YHTEENSÄ	-45 664 530	-46 087 881	-45 956 373	99,7 %	0,6 %	-131 508

Tilikauden palvelujen ostot olivat yhteensä 45 956 373 euroa, mikä on -131 508 euroa ja -0,3 % talousarvioissa arvioitua vähemmän. Palvelujen ostot lisääntyivät 291 843 euroa ja 0,6 % vuodesta 2015.

Yhteistoimintaosuuksien maksuosuudet olivat vuonna 2016 yhteensä 38 334 804 euroa, mikä on 468 733 euroa talousarviossa arvioitua vähemmän (TP 2015: 38 303 342 euroa). Maksuosuudet jakautuivat kohteittain seuraavasti:

- Sotkamon kunnan maksuosuus Kainuun sote-kuntayhtymälle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista vuonna 2016 oli 37 594 405 euroa. Maksuosuus laski 16 235 euroa vuoden 2015 maksuosuudesta, joka oli 37 610 640 euroa. Maksuosuuden palautusta Sotkamo sai 481 955 euroa.
- Sotkamon kunnan maksuosuus Kainuun sote-kuntayhtymälle talous- ja palkkahallinnon sekä ICT:n tukipalveluista vuonna 2016 oli 398 425 euroa. Maksuosuus nousi 46 696 euroa vuoden 2015 maksuosuudesta, joka oli 351 729 euroa.
- Sotkamon kunnan maksuosuus Kainuun liitolle vuonna 2016 oli 341 974 euroa. Maksuosuus nousi 1 001 euroa vuoden 2015 maksuosuudesta, joka oli 340 973 euroa. Kuntien osuudet Kainuun liiton peruspääomasta muuttuivat 1.1.2016 Vaalan eron jälkeen. Sotkamon osuus on 12,0242 % Kainuun liiton peruspääomasta.

Yhteistoimintaosuuksien jakautuminen vuonna 2016

Avustukset

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016	Muutos edell. vuoteen	TA 2016 - TP 2016
Lasten kotihoidontuki	-698 978	-670 000	-565 981	84,5 %	-19,0 %	-104 019
Yksityisen hoidon tuki	-35 542	-21 000	-34 937	166,4 %	-1,7 %	13 937
Muut avustukset (mm. palveluseteli)	-78 416	-109 250	-93 990	86,0 %	19,9 %	-15 260
Avustukset kotitalouksille	-812 936	-800 250	-694 908	86,8 %	-14,5 %	-105 342
Työmarkkinatuki + pa-työll. kuntalisä	-592 274	-566 000	-691 791	122,2 %	16,8 %	125 791
Kesätyöseteli	-22 890	-15 000	-15 750	105,0 %	-31,2 %	750
Muut avustukset	-187 247	-836 700	-126 012	15,1 %	-32,7 %	-710 688
Avustukset yhteisöille	-802 411	-1 417 700	-833 553	58,8 %	3,9 %	-584 147
YHTEENSÄ	-1 615 347	-2 217 950	-1 528 461	68,9 %	-5,4 %	-689 489

Tilikauden myönnetyt/maksetut avustukset olivat yhteensä 1 528 461 euroa, mikä on -689 489 euroa ja -31,1 % talousarviossa arvioitua vähemmän. Avustuksia myönnettiin/maksettiin 86 886 euroa ja -5,4 % vuotta 2015 vähemmän. Kotitalouksille myönnettiin arvioitua vähemmän avustuksia (lasten kotihoidontukea, yksityisen hoidon tukea ja palveluseteleitä), samoin yhdistyksille, seuroille ja tiehoitokunnille myönnettiin arvioitua vähemmän toiminta-avustuksia, yleisavustuksia, kohdeavustuksia ja vuokra-avustuksia.

Sotkamon kunnan työmarkkinatukimaksut ovat olleet 2010-luvulla huolestuttavassa kasvusuunnassa. Vuonna 2016 Sotkamon kunta maksoi työmarkkinatuen maksuja 672 991 euroa (v.2015: 592 274 euroa). Työmarkkinatuen maksuosuus on kasvanut vuodessa 80 717 eurolla. Työttömyyden kasvaessa, työmarkkinatuen kuntaosuuden vaikutus kunnan talouteen on heikentävä. Pitkittyvästä työttömyydestä aiheutuu kustannuksia lisäksi sosiaali- ja terveystoimelle.

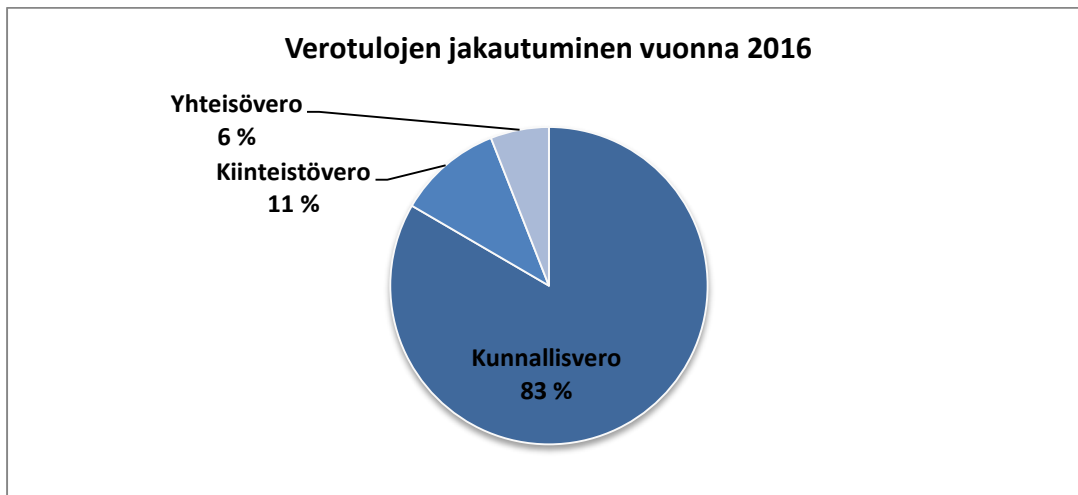
Vuonna 2016 käyttöön otettua pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen tarkoitettua kuntalisää maksettiin yhdistyksille yhteensä 18 800 euroa. Sotkamolaiset yhdistykset, yritykset ja kotitaloudet voivat hakea Sotkamon kunnalta kuntalisää pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen liittyviin ohjauskustannuksiin. Sotkamon kunta myöntää kuntalisää 600 €/kk per työllistettävä henkilö siten, että vuotuinen tukikatto on 3 600 €/henkilö.

Verotulot

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016	Muutos edell. vuoteen	TA 2016 - TP 2016
Kunnallisvero	31 787 977	31 700 000	32 172 361	101,5 %	1,2 %	-472 361
Kiinteistövero	3 703 846	3 803 000	4 104 390	107,9 %	10,8 %	-301 390
Yhteisövero	2 686 601	2 200 000	2 298 082	104,5 %	-14,5 %	-98 082
YHTEENSÄ	38 178 424	37 703 000	38 574 833	102,3 %	1,0 %	-871 833

Tilikauden kokonaisverotulokertymä oli yhteensä 38 574 833 euroa, mikä on 871 833 euroa ja 2,3 % talousarviossa arvioitua enemmän. Verotulot kasvoivat 396 409 ja 1,0 % vuodesta 2015. Verotuloja kertyi myös enemmän kuin mikä oli arvio Kuntaliiton viime vuoden veroennustekehikoissa.

Kunnallisveroa, kiinteistöveroa ja yhteisöveroa kertyi kaikkia talousarviossa arvioitua enemmän. Kiinteistöveron määrä kasvoi prosentuaalisesti eniten talousarvioon ja vuoteen 2015 verrattuna. Yhteisöveron määrä väheni vuodesta 2015.

Verotulot asukasta kohti laskettuna ovat 3 684 euroa per asukas (TA 2016: 3 557 euroa per asukas). Kunnan kokonaisverotulokertymästä n. 4/5 muodostuu kunnallisveroista ja n. 1/5 kiinteistöverosta ja yhteisöverosta yhteensä. Veroprosentit pysyivät vuonna 2016 ennallaan. Kunnanvaltuusto päätti, että rakentamattoman rakennuspaikan korotettu kiinteistöveroprosentti otetaan käyttöön seuraavalle verovuodelle 2017. Korotettu kiinteistöveroprosentti on 3,00. Lisäksi valtuusto päätti korottaa voimalaitosveroa 3,10 prosenttiin.

Veroprosentit	2012	2013	2014	2015	2016
Tulovero	19,75	20,75	21,25	21,25	21,25
Kiinteistöverot					
<i>yleinen kiinteistövero</i>	0,95	0,95	1,10	1,10	1,10
<i>vakituinen asunto</i>	0,45	0,45	0,60	0,60	0,60
<i>muut asuinrakennukset</i>	1,00	1,00	1,20	1,20	1,20
Erikseen määrättyt prosentit					
<i>rakentamaton rakennuspaikka</i>	-	-	-	-	-
<i>voimalaitos</i>	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85

Valtionosuudet

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016	Muutos edell. vuoteen	TA 2016 - TP 2016
Kunnan peruspalvelujen vo	20 217 267	21 704 737	21 768 200	100,3 %	7,7 %	-63 463
Verotuloihin perustuva vo-tasaus	5 005 127	5 148 276	5 148 216	100,0 %	2,9 %	60
OKM:n vo	-376 791	-224 648	-35 371	15,7 %	-90,6 %	-189 277
YHTEENSÄ	24 845 603	26 628 365	26 881 045	100,9 %	8,2 %	-252 680

Tilikauden valtionosuudet olivat yhteensä 26 881 045 euroa, mikä on 252 680 euroa ja 0,9 % talousarviossa arvioitua enemmän. Valtionosuudet kasvoivat 2 035 442 euroa ja 8,2 % vuodesta 2015. Kasvua selittää muutokset erityisesti Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksissa; lukiokoulutuksessa oli arvioitua enemmän oppilaita sekä aamu- ja iltapäivätoiminnassa arvioitua enemmän lapsia ja toteutuneita tunteja.

Vuosikate

Vuoden 2016 tilinpäätöksessä vuosikate on 1 254 967 euroa positiivinen. Talousarviossa vuosikate arvioitiin -834 035 euroa negatiiviseksi (TP 2015: -1 198 105 euroa negatiivinen). Vuosikate vahvistui talousarviosta 2 089 002 euroa ja vuoden 2015 tilinpäätöksestä 2 453 072 euroa.

Vuonna 2016 vuosikate riitti kattamaan jo 46,1 % poistoista, kun vuonna 2015 luku oli negatiivinen (TP 2015: -46,4 %). Talousarviossa 2016 arvioitiin, että vuosikate riittää kattamaan 30,0 % poistoista, joten mittari toteutui arvioitua parempana. Vuonna 2016 vuosikate asukasta kohti laskettuna oli 120 €/asukas, kun vuonna 2015 luku oli negatiivinen (TP 2015: -114 €/asukas). Talousarviossa 2016 arvioitiin, että vuosikate asukasta kohti laskettuna on -78 €/asukas, joten mittari toteutui huomattavasti arvioitua parempana.

Rahoitustuotot ja -kulut

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016	Muutos edell. vuoteen	TA 2016 - TP 2016
Korkotuotot	1 452 441	1 450 050	1 484 680	102,4 %	2,2 %	-34 630
Muut rahoitustuotot	178 161	182 800	171 518	93,8 %	-3,7 %	11 282
Korkokulut	-292 602	-247 000	-196 520	79,6 %	-32,8 %	-50 480
Muut rahoituskulut	-150 881	-152 700	-263 393	172,5 %	74,6 %	110 693
YHTEENSÄ	1 187 119	1 233 150	1 196 285	97,0 %	0,8 %	36 865

Tilikauden rahoitustuotot ja -kulut olivat yhteensä 1 196 285 euroa. mikä on -36 865 euroa ja -0,8 % talousarviossa arvioitua vähemmän. Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä kasvoivat 9 166 ja 0,8 % vuodesta 2015. Korkotuottoja kertyi Loiste Oy:n juniorlainan koroista. Muita rahoitustuottoja kertyi pääasiassa vesilaitoksen laskennallisesta korvauksesta peruspääomasta sekä peruspääoman koroista Kainuun maakunta-kuntayhtymältä ja Jätehuollon kuntayhtymältä.

Yleinen korkotaso jatkui edelleen historiallisen matalana, mistä hyödyttiin ja lainojen korkokuluista syntyi merkittävästi säästöä talousarvioon nähden. Talousarviossa ei ollut varauduttu kunnan koronvaihtosopimuksesta aiheutuviin korkokuluihin, minkä takia muut rahoituskulut ylittyivät huomattavasti: kesäkuussa 2016 koronvaihtosopimuksen korkokuluja maksettiin 90 843 euroa. Tammikuussa 2016 kassanhallinnassa oli vaikeuksia, jonka vuoksi muita rahoituskuluja syntyi mm. laskujen viivästyskoroista.

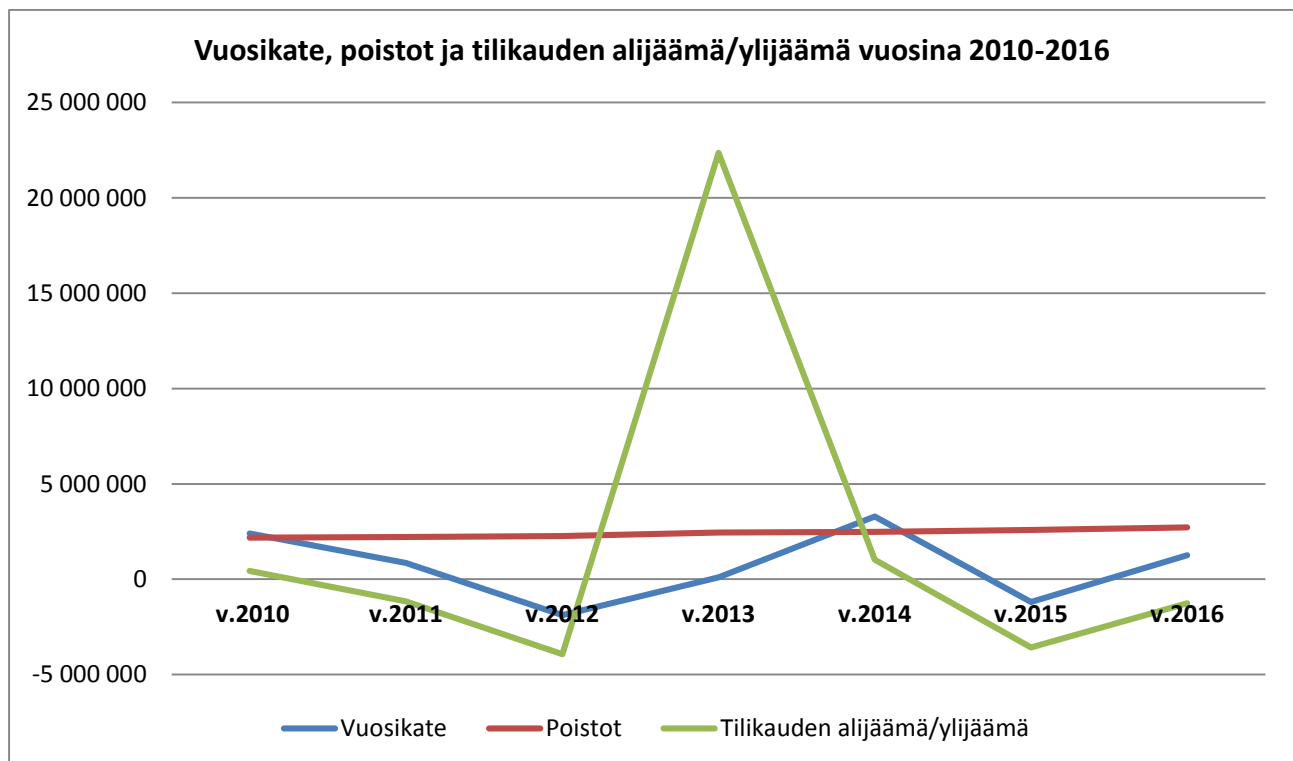
Poistot

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016	Muutos edell. vuoteen	TA 2016 - TP 2016
Poistot tietokoneohjelmista	-13 449		-4 483		-66,7 %	4 483
Poistot rakennuksista	-1 306 293	-1 265 937	-1 452 360	114,7 %	11,2 %	186 423
Poistot kiinteistä rakenteista ja laitteista	-1 025 089	-965 530	-1 031 603	106,8 %	0,6 %	66 073
Poistot koneista ja kalustosta	-238 419	-166 065	-235 757	142,0 %	-1,1 %	69 692
Suunnitelman mukaiset poistot		-381 017				
YHTEENSÄ	-2 583 250	-2 778 549	-2 724 203	98,0 %	5,5 %	-54 346

Tilikauden poistot olivat yhteensä -2 724 203 euroa, mikä on -54 346 euroa ja -2,0 % talousarviossa arvioitua vähemmän. Poistot kasvoivat 158 953 euroa ja 5,5 % vuodesta 2015. Kunnan investointitahti on ollut monta vuotta hyvin nopea, ja korjausrakentamisen sekä erityisesti uudisrakentamisen tahti näkyy kasvavissa poistojen määrissä.

Tilikauden tulos

Vuonna 2016 tilikauden tulos on -1 262 522 euroa alijäämäinen. Tilikauden tulos paranee kuitenkin huomattavasti talousarviosta ja vuoden 2015 tilinpäätöksestä. Talousarviossa 2016 tilikauden tulos arvioitiin raskaasti -3 612 584 euroa alijäämäiseksi, joten tulos toteutui 2 350 062 euroa talousarviota parempana. Vuonna 2015 tilikauden tulos oli -3 574 640 euroa alijäämäinen, joten tulos parani 2 312 119 euroa vuodesta 2015.

Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen määrän, joka juoksevien käyttötalousmenojen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, lainojen lyhennyksiin ja sijoituksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöömaisuuden poistojen suuruinen. Poistot kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot (korvausinvestoinnit), kunnan ei tarvitse velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan pitääkseen palvelut toimintakunnossa. Jos vuosikate jää negatiiviseksi, tulorahoitus ei riitä edes juokseviin menoihin.

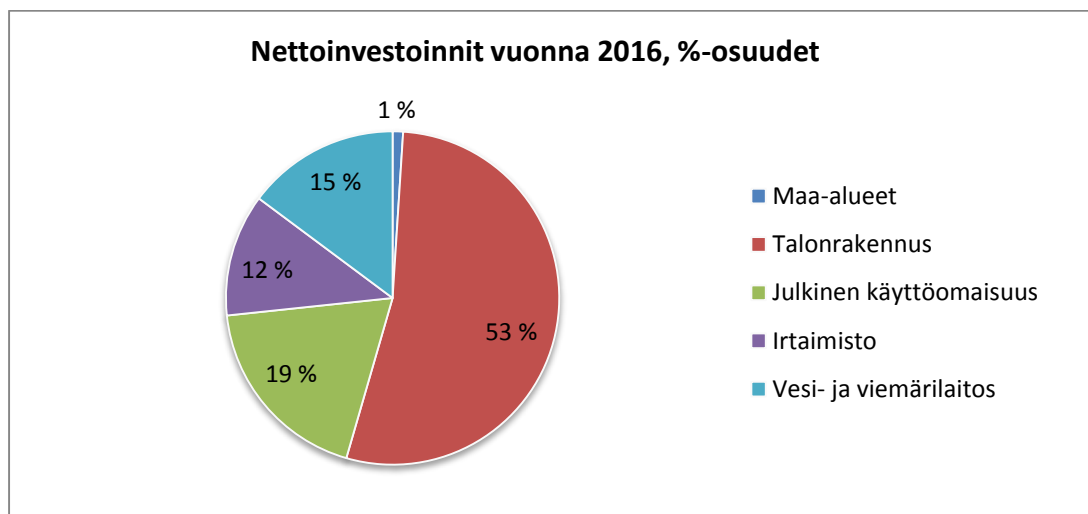
Sotkamon kunnan tilikaudella 2016 toteutunut, vuodesta 2015 huomattavasti vahvistunut positiivinen vuosikate tarkoittaa, että kunnan tulorahoitus riitti kattamaan kunnan juoksevat käyttötalousmenot. Tulorahoitus ei kuitenkaan riittänyt kattamaan kokonaan käyttöömaisuuden poistoja. Tulorahoitus ei riittänyt myöskään kattamaan investointeja tai lainan lyhennyksiä. Sotkamon kunta on vuonna 2016 jatkanut voimakkaasti velkaantumista. Investointivauhti on epätasapainossa verrattuna kunnan talouden tilaan, mikä on vaikuttanut myös vuonna 2016. Kunta on joutunut ottamaan velkaa kiivaalla rakennustahdilla ennätyspaljon. Pääoman lähteiden kannalta kunta ei ole voinut tulorahoituksella kerätä varoja investointeja varten etukäteen, vaan on rahoittanut investointinsa pääasiassa lainalla ja jonkun verran pysyvien vastaavien myynnillä. Kunnan käyttötaloutta on kuitenkin saatu suunnitellusti kohtuullisempaan kuntoon vuoden 2016 aikana pois kriisitalouden akuutista tilasta ja oleellista on jatkaa käyttötalouden tervehdyttämisen huolehtimisesta, jotta kunta voi maksaa lainat takaisin tulorahoituksellaan jälkikäteen, ei uudella lainalla.

1 000 €	TP2010	TP2011	TP2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016
Edellisten kausien ylijäämä		-399 124	-1 560 518	-5 519 815	16 737 668	17 758 453	14 287 734
Tilinpäätös	432 830	-1 161 393	-3 959 297	22 235 946	1 020 785	-3 574 640	-1 262 522
Kumulatiivinen ylijäämä vuoden lopussa	-399 124	-1 560 518	-5 519 815	16 737 668	17 758 453	14 287 734	13 025 212

Tilikauden 2016 alkavassa taseessa on edellisiltä vuosilta kertynyttä kumulatiivista ylijäämää yhteensä 14 287 734 euroa. Yhdessä tilikauden 2016 alijäämän kanssa taseeseen jää 13 025 212 euroa kumulatiivista ylijäämää. Talousarvio- ja suunnitelmavuosina 2017–2019 taseessa olevan kumulatiivisen ylijäämän arvioidaan käyvän alimmillaan n. 10,5 miljoonassa eurossa kunnes ylijäämää alkaa taas kertyä lisää positiivisen tilikauden tuloksen myötä vuonna 2019.

1 000 €	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Edellisten kausien ylijäämä	13 025 212	11 117 797	10 551 506
Talousarvio / taloussuunnitelma	-1 907 415	-566 291	473 884
Kumulatiivinen ylijäämä vuoden lopussa	11 117 797	10 551 506	11 025 390

Investoinnit

Kunnan investointimenot (brutto) olivat tilikaudella yhteensä 4 322 683 euroa. Kun investointimenoista vähennetään investointeihin saadut rahoitusosuudet 897 690 euroa sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot 142 807 euroa, investointien nettomenot kunnalle olivat yhteensä 3 286 873 euroa.

Nettomenojen perusteella tarkasteltuna suurimmat investointikohteet vuonna 2016 olivat Leivolan uusi kehitysvammaisten asumisyksikkö 886 855 euroa, Vuokatin uuden teollisuusalueen tiestö 160 205 euroa ja vesihuolto 251 870 euroa, Ilkantie rakentaminen 219 334 euroa ja vesihuolto 92 923, ateriapalvelujen tarjoiluvaunut 247 162 euroa, Tenetin koulun G-siiven korjaus 161 678 sekä virastotalon peruskorjaus 134 984 euroa. Muiden, vuonna 2016 toteutettujen investointien nettomääräiset menot jäivät alle 100 000 euroon per investointi.

Investoinnit toteutuivat alle talousarviossa arvioidun, sillä talousarviossa bruttomääräiset investointimenot olivat 5 048 150 euroa ja nettomääräiset investointimenot 3 578 150 euroa. Vuonna 2016 kunnan investoinnit olivat jo kunnan talouden tilaan sekä vuoteen 2015 verrattuna maltillisemmat. Pääoman lähteiden kannalta kunta ei ole voinut tulorahoituksella kerätä varoja investointeja varten etukäteen, vaan on rahoittanut investointinsa pääasiassa lainalla ja jonkun verran pysyvien vastaavien myynnillä.

Investointeja tarkastellaan kohderyhmittäin tarkemmin luvussa 2.5 (s.127).

Rahoitus

Lainakannan muutokset	TP 2015	TA 2016	TP 2016	Muutos edell. vuoteen	Muutos TP 2016 - TP 2015
Antolainasaamisten lisäys	-459 558		-414 565	-414 565	-44 993
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 500 000	6 500 000	3 370 552	-3 129 448	-2 129 448
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 639 051	-2 350 000	-2 780 903	430 903	141 852
<i>Pitkäaikaisten lainojen muutos</i>	<i>2 860 949</i>	<i>4 150 000</i>	<i>589 649</i>	<i>-3 560 351</i>	<i>-2 271 300</i>
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 105 614		4 894 385	4 894 385	3 788 771

Tilikaudella 2016 otettiin pitkäaikaista lainaa yhteensä 3 370 552 euroa, mikä on 3 129 448 euroa talousarviossa arvioitua vähemmän ja 2 129 448 euroa vuotta 2015 vähemmän. Otetusta pitkäaikaisesta lainasta talousarviolainaa on 2 500 000 euroa ja korkotukilainaa 870 552 euroa. Leivolan uuden kehitysvammaisten asumisyksikön saneeraukseen haettiin avustusta Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta (ARA) ja hankkeelle saatiin myönteinen avustuspäätös. Avustuksen saamisen edellytyksenä oli saneerausinvestointin toteuttaminen korkotukilainalla. Korkotukilainan laina-aika on 31 vuotta.

Matalana jatkuneen korkotason myötä pitkäaikaisia lainoja maksettiin tilikaudella pois 2 780 903 euroa, mikä on 430 903 euroa talousarviossa arvioitua enemmän ja 141 852 vuotta 2015 enemmän. Nettomääräisesti uutta pitkäaikaista lainaa otettiin 589 649 euroa enemmän kuin entisiä pitkäaikaisia lainoja maksettiin pois. Talousarviossa oli varauduttu ottamaan nettomääräisesti 4 150 000 euroa enemmän uutta pitkäaikaista lainaa kuin mitä entisiä pitkäaikaisia lainoja oli arvioitu maksettavan pois.

Tilikaudella 2016 tehtiin muutoksia lyhytaikaisen vieraan pääoman hankkimiseen, kunnan kassan hallintaan sekä maksuvalmiuden turvaamiseen. Nordea pankin kanssa vuonna 2009 perustettu luottolimiittitili (limiitin määrä 2 500 000 euroa) muutettiin takaisin tavalliseksi pankkitiliksi ja kunnanvaltuuston 21.3.2016 § 13:n mukaisesti perustettiin maksuton kuntatodistusohjelma neljän pankin/rahoituslaitoksen kanssa. Tilikaudella 2016 kuntatodistuksia oli käytössä 3 kappaletta, yhteensä 6 000 000 euroa. Kuntatodistusten korot ovat olleet huomattavasti alle pitkäaikaisten lainojen korkojen sekä alle luottolimiittitilin korkojen, mistä johtuen kuntatodistukset ovat edelleen edullinen rahoitusmuoto. Kuntatodistusten käyttöönoton jälkeen kunnan kassanhallinta on ollut onnistunutta ja kunnan maksuvalmius on saatu turvattua. Viimeisin kuntatodistus tilikaudella otettiin joulukuussa 2016, jolla varauduttiin kassan hallintaan sekä maksuvalmiuden turvaamiseen alkuvuoden 2017 aikana ennen vuoden 2017 talousarviolainan nostamista. Tämä oli suunniteltu, tietoinen ratkaisu ja sen vuoksi lyhytaikaisen vieraan pääoman lopullinen tarve oli talousarviossa arvioitua suurempi. Kunnan maksuvalmius oli alkuvuodesta 2016 heikko johtuen riittämättömästä kassanhallinnasta vuoden 2015 lopulla ja lyhyen vieraan pääoman puuttumisesta. Vastaavaan tilanteeseen joutumista haluttiin välttää vuodenvaihteessa 2016–2017.

Joulukuun viimeisenä päivänä lyhytaikaisten lainojen muutos oli rahoituslaskelmassa +4 894 386 euroa (käytössä olleet kuntatodistukset 6 000 000 euroa – lyhytaikaisten lainojen muutos 31.12.2015 eli tilikauden viimeisenä päivänä käytössä ollut luottolimiittitilin määrä 1 105 614 euroa). Talousarviossa 2016 ei ollut varauduttu uusien rahoitusvälineiden käyttöönottoon vaan tarkoitus oli ollut hallita kunnan kassaa pitkäaikaisella lainalla.

Lainakannan muutokset v.2015-2019 1 000 €	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 500	3 371	2 500	3 000	2 500
Pitkäaikaikaisen lainojen vähennys	-2 639	-2 781	-2 885	-2 885	-2 627
<i>Pitkäaikaisten lainojen muutos</i>	<i>2 861</i>	<i>590</i>	<i>-385</i>	<i>115</i>	<i>-127</i>
Lyhytaikaisten lainojen muutos		4 894	5 689		
Lainat 31.12.	23 518	29 002	34 306	34 421	34 294
Lainat, €/asukas	2 235	2 771	3 309	3 326	3 343
Asukasluku 31.12.	10 523	10 471	10 484	10 465	10 450

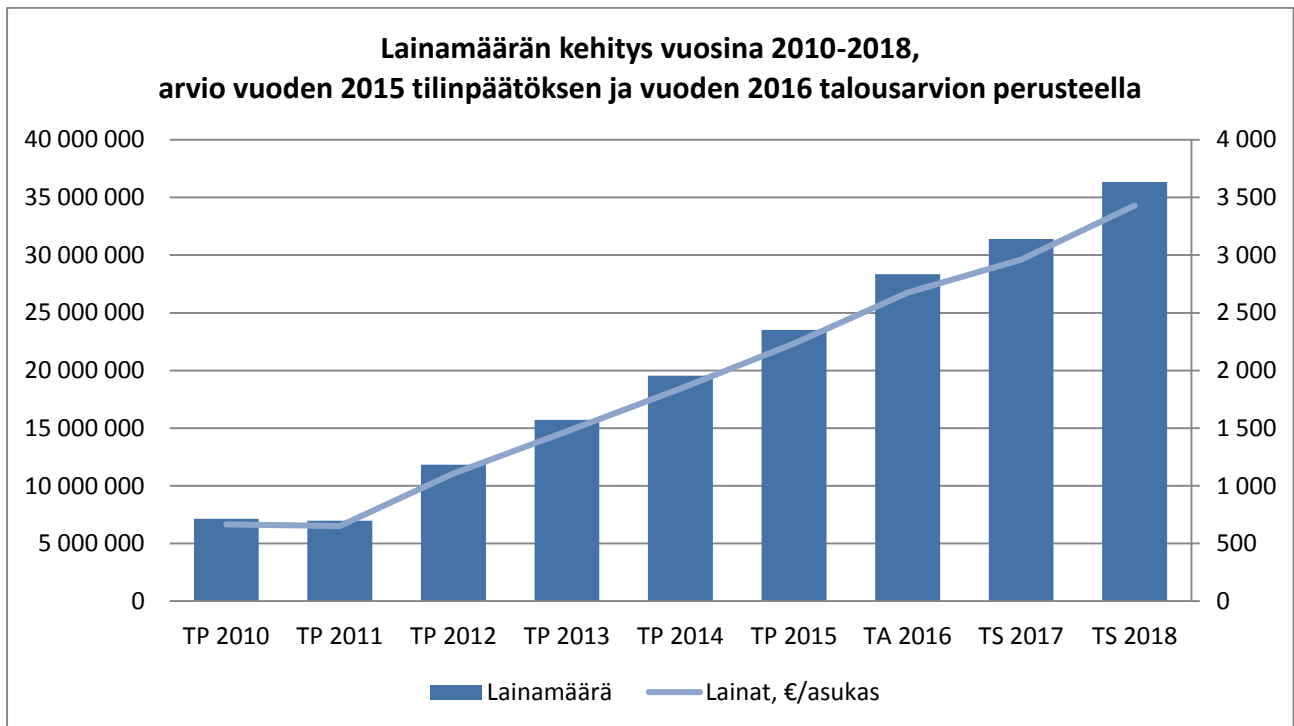
Kunnan kokonaislainamäärä oli tilikauden lopussa 29 002 107 euroa. Kokonaislainamäärä kasvoi 5 484 035 euroa vuodesta 2015, jolloin kokonaislainamäärä oli 23 518 072 euroa. Asukaskohtainen lainamäärä oli tilikauden lopussa 2 770 euroa/asukas, mikä johtui kunnan kokonaislainamäärän kasvusta ja asukasluvun vähenemisestä. Asukaskohtainen lainamäärä kasvoi 535 eurolla per asukas vuodesta 2015, jolloin asukaskohtainen lainamäärä oli 2 235 euroa/asukas. Kunnan asukasluku väheni -52 henkilöllä.

Kunnan kokonaislainamäärän tulevaa kehitystä tarkasteltaessa on oleellista huomioida, että kunnan kokonaislainamäärä ei tule tarkistetun arvion mukaan kasvamaan vuonna 2017 yllä olevassa taulukossa esitetyllä tavalla vaan lyhytaikaisen vieraan pääoman muutos tulee olemaan huomattavasti vuoden 2017 talousarviossa arvioitua vähäisempi. Tällä hetkellä, vuoden 2016 tilinpäätöksen laatimisen aikaan, vuoden 2017 lyhytaikaisten lainojen muutoksen arvioidaan olevan enintään 1 000 000 euroa, jolloin kunnan kokonaislainamäärän kehitys olisi huomattavasti yllä olevassa taulukossa esitettyä maltillisempaa ja kääntyisi joko vuonna 2017 tai vuonna 2018 laskuun. Tällöin kokonaislainamäärä kävisi korkeimmillaan n. 29,8 miljoonassa eurossa ennen kuin kääntyisi laskuun.

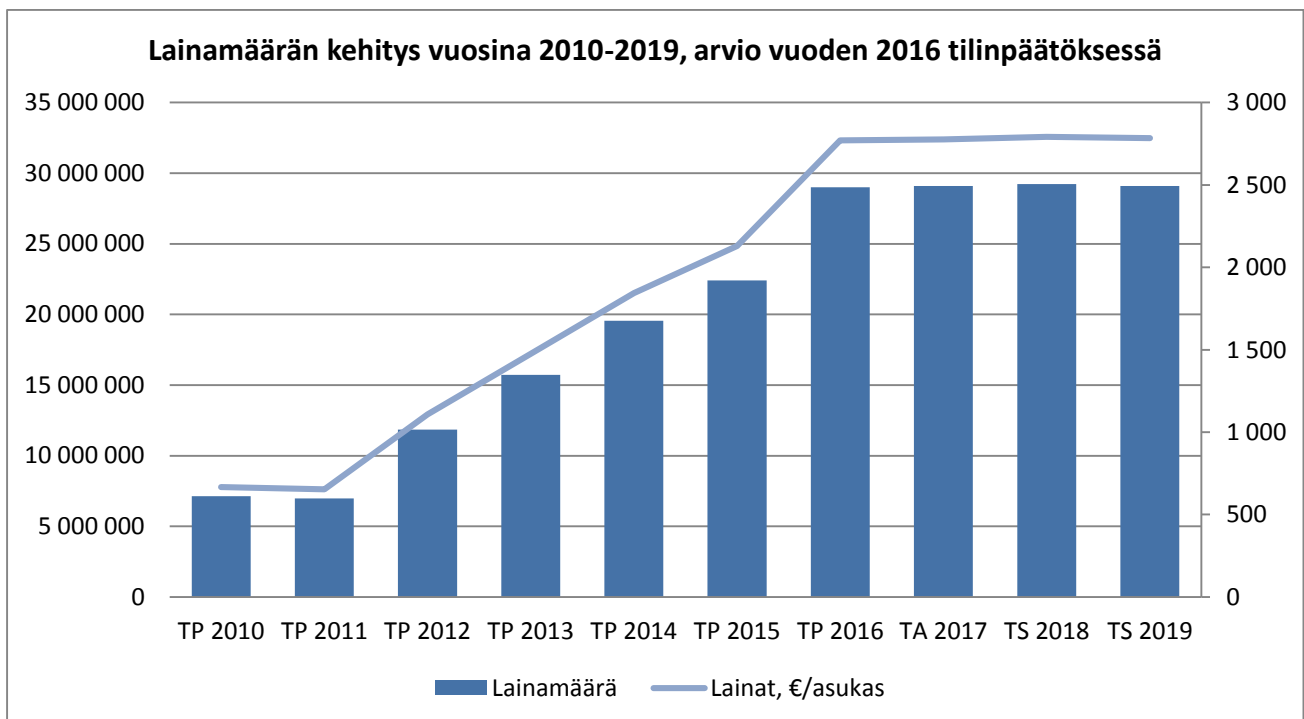
Vuoden 2017 talousarviossa lyhytaikaisen vieraan pääoman muutokseksi arvioitiin summa, joka voisi koostua vuosien 2016–2017 lyhytaikaisen vieraan pääoman muutoksesta yhteensä, jotta taloussuunnitelmakauden 2017–2019 rahoitussuunnitelma saatiin talousarviovaiheessa tasapainoon. Näin toimittiin, koska vuoden 2016 talousarviossa ei ollut lyhytaikaisen vieraan pääoman muutosta eikä vuonna 2016 tehty rahoitussuunnitelmaan talousarviomuutoksia.

Kunnan asukaskohtaisen lainamäärän kehittyminen on riippuvainen kunnan asukasluvun muutoksesta. Kunnan asukasluvun kehityksessä vuosille 2017–2019 on hyödynnetty Tilastokeskuksen tämän hetkistä ennustetta. Jos kunnan asukasluku kehittyy Tilastokeskuksen ennusteen mukaisesti, asukaskohtainen lainamäärä asettuisi vuoden 2017 talousarvion sekä vuosien 2017–2019 taloussuunnitelman aikana välille 2 771-2 792 euroa/asukas.

Vuoden 2017 rahoitussuunnitelmaan varaudutaan tekemään yllä mainituin perustein talousarviomuutos.

Vuoden 2015 tilinpäätöksen sekä vuoden 2016 talousarvion mukaan kunnan kokonaislainamäärä jatkaa tasaista kasvua 3-5 miljoonan euron vuosivauhdilla niin, että kunnan lainamäärä ylittää 30 miljoonaa euroa vuonna 2017 ja on yli 35 miljoonaa euroa vuonna 2018. Asukaskohtainen lainamäärä nousee vuonna 2017 yli 3 000 euroon/asukas ja vuonna 2018 ollen jo 3 429 euroa/asukas.

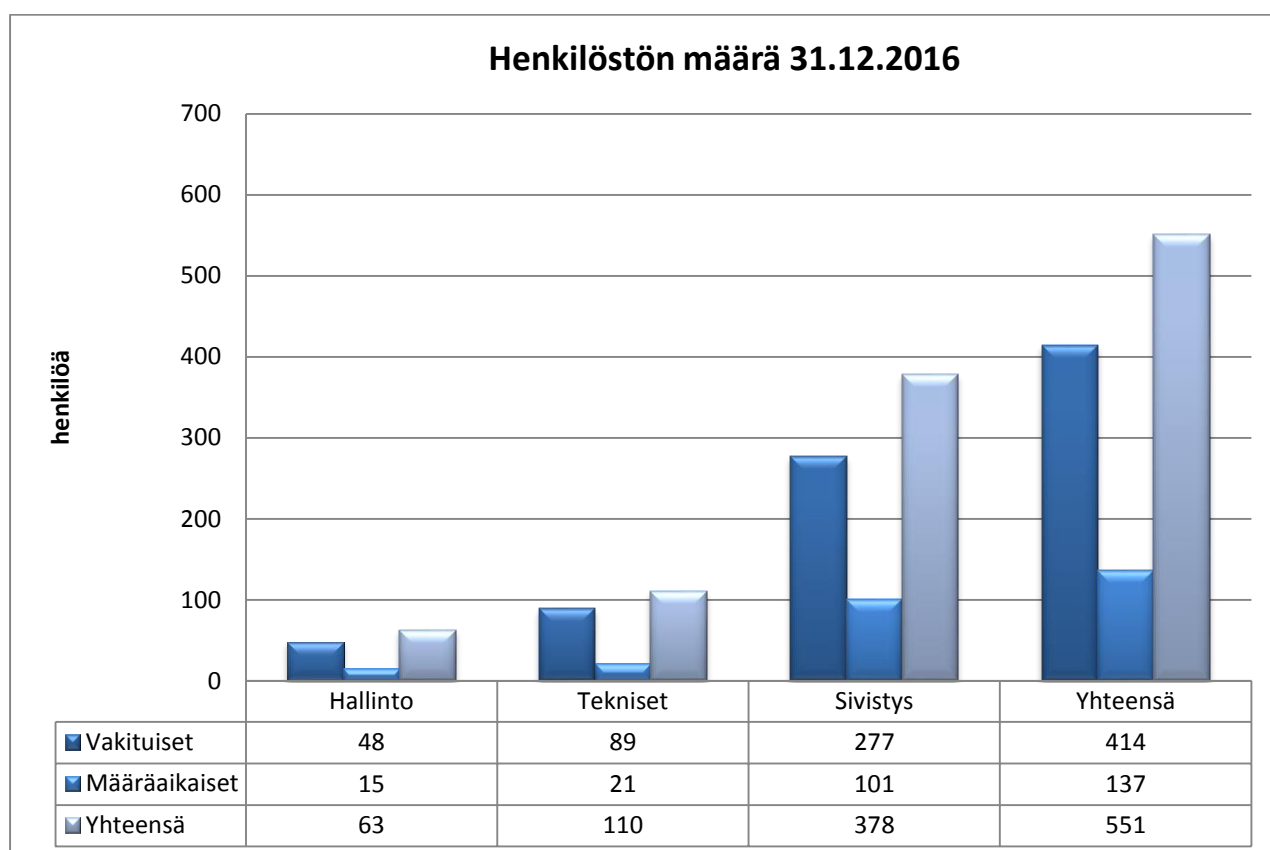

Vuoden 2016 tilinpäätöksen sekä vuoden 2017 talousarvion mukaan kunnan kokonaislainamäärä kasvaa maltillisemmin niin, että vuonna 2016 kokonaislainamäärä käy ylimmillään 29 miljoonassa eurossa, jonka jälkeen lainamäärä lähtee vähitellen pienenemään. Asukaskohtainen lainamäärä käy korkeimmillaan vuonna 2018, jolloin se on 2 792 euroa/asukas, jonka jälkeen asukaskohtainen lainamäärä lähtee pienenemään.

1.1.4 Henkilöstö

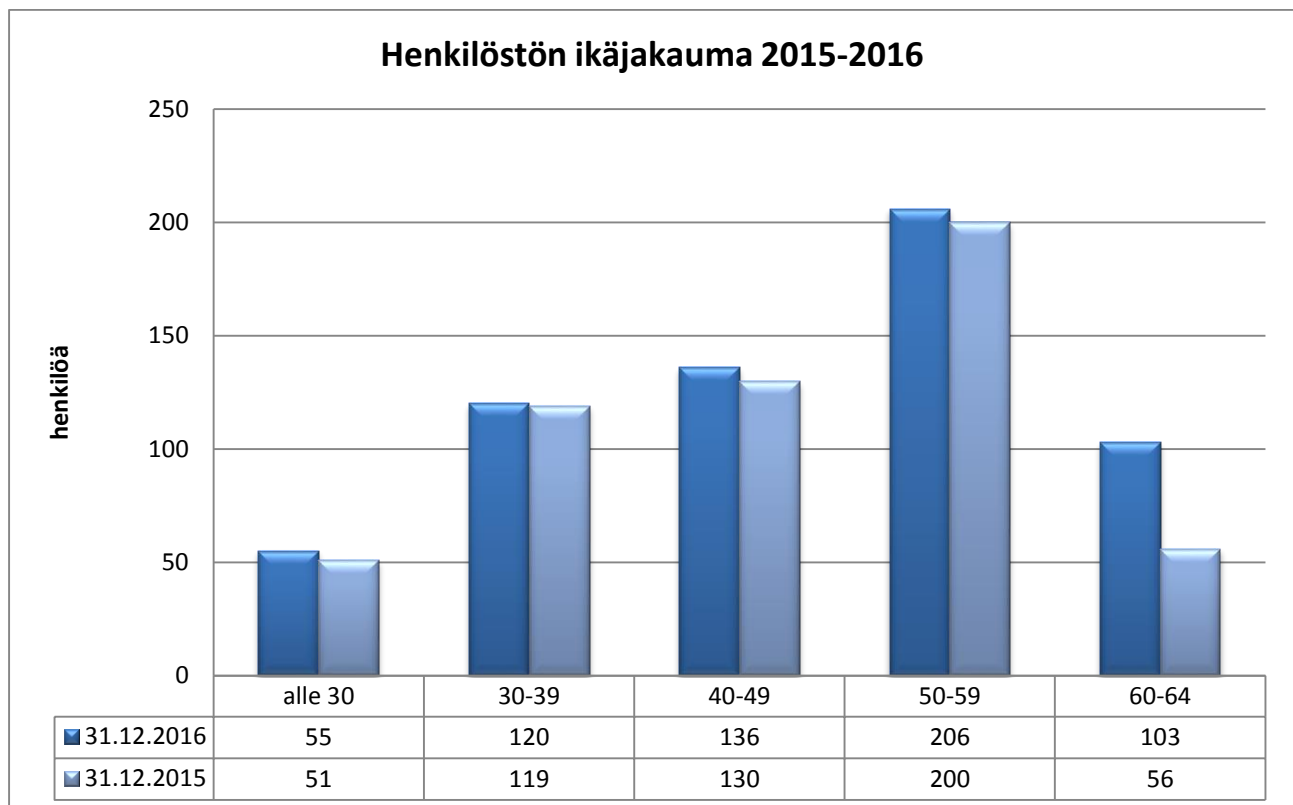
Sotkamon kunnan henkilöstömäärä 31.12.2016 oli 551 henkilöä. Kansalaisopiston sivutoimiset ja osa-aikaiset tuntiopettajat, 69 henkilöä, eivät ole henkilöstömäärässä mukana. Edellisen tilikauden vastaavaan ajankohtaan verrattuna henkilöstömäärä väheni 4 henkilöllä. Vakituinen henkilökunta väheni 13 henkilöllä ja määräaikainen henkilökunta kasvoi 21 henkilöllä. Suurimmat ryhmät määräaikaissä ammattinimikkeissä ovat lastenhoitajat, maatalouslomittajat ja koulunkäynninavustajat.

Teknisissä palveluissa on 31.12.2016 ollut palkkatuetussa työssä 3 henkilöä ja sivistyspalveluissa 7 henkilöä. Teknisissä palveluissa on 31.12.2016 ollut oppisopimuksella 3 henkilöä ja sivistyspalveluissa 2 henkilöä.

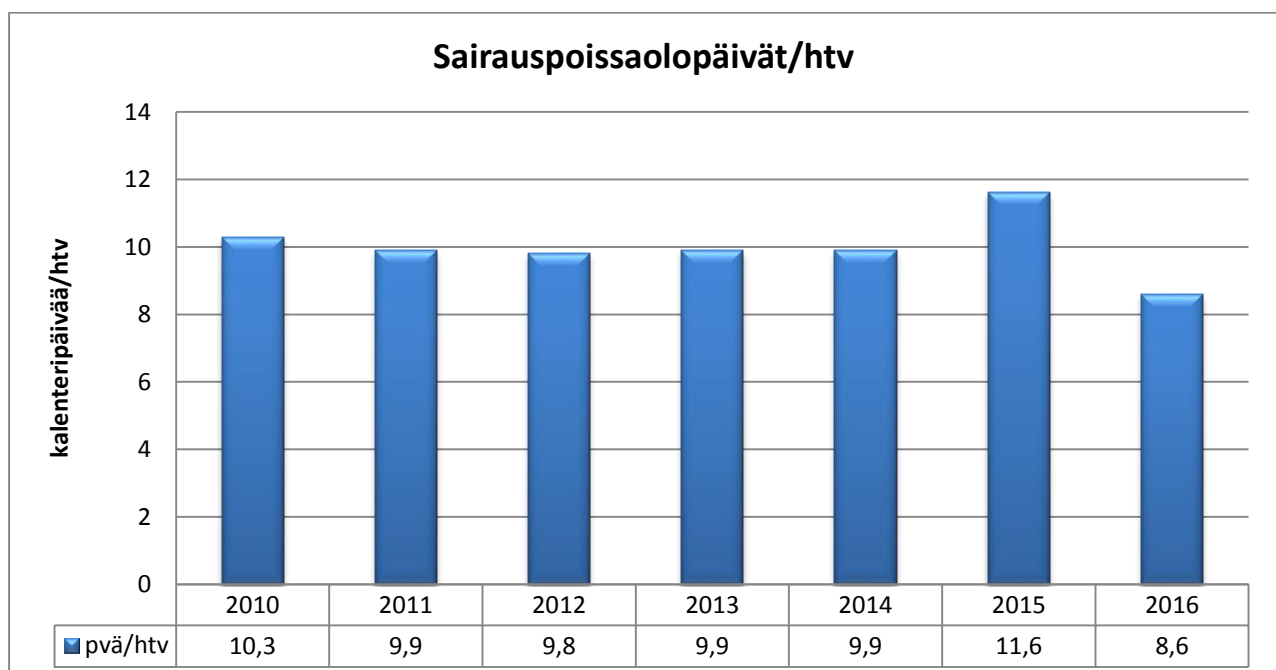

Henkilöstön määrällä tarkoitetaan palvelusuhteiden lukumäärää. Lukuun sisältyvät myös lomilla tai muilla vapailla oleva henkilöstö.

Hallintopalvelujen henkilökunnan osuus koko kunnan henkilöstöstä on 11 % (63 henkilöä), teknisten palvelujen henkilöstön osuus 20 % (110 henkilöä) ja sivistyspalvelujen henkilöstön osuus 69 % (378 henkilöä). Henkilökunnasta 75 % (414 henkilöä) oli toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa ja 25 % (137 henkilöä) määräaikaissä työsuhteessa.

Koko henkilöstön keski-ikä oli 31.12.2016 tilanteessa 47,2 vuotta. Edellisen tilikauden vastaavana ajankoh-
tana henkilöstön keski-ikä oli 46,2 vuotta. Suhteellisesti eniten on kasvanut 60–64 –vuotiaiden osuus henki-
löstöstä. Vuoden 2016 henkilöstömäärässä ovat mukana kansalaisopiston opettajat sekä valmentajat.

Vuonna 2016 sairauspoissaolopäivien toteuma oli 8,6 kalenteripäivää per henkilötyövuosi. Sairauspoissa-
olojen määrä laski merkittävästi viime vuoteen ja koko 2010 –lukuun verrattuna. Määrän laskua selittää
erityisesti pitkien sairauspoissaolojen vähentyminen vuonna 2016. Sairauspoissaoloilla tarkoitetaan ter-
veys-, sairaus- ja tapaturmaperusteisia poissaoloja.

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sote-maakuntauudistus

Kuten koko kuntasektorin, myös Sotkamon kunnan tulevaan kehitykseen vaikuttaa olennaisesti tuleva sote-maakuntauudistus. Sote-maakuntauudistuksen vaikutukset vuodesta 2019 lähtien ovat moninaiset kunnan talouteen, johtamisrakenteeseen, palveluprosesseihin, niissä työskenteleviin henkilöihin, tukiprosesseihin ja erilaisiin järjestelmiin. Kuntatalouden rakenne muuttuu ja kiinteistö- ja yhteisöverojen merkitys korostuu. Sote- ja maakuntauudistuksella on vaikutuksia myös kuntien taseeseen. Velat jäävät kunnille, ja maakunta vuokraa kuntien omistukseen jäävät sote-palvelujen käytössä olevat kiinteistöt ensi vaiheessa 3-4 vuodeksi. Samalla kuntien omavaraisuusaste pienenee. Nämä ovat isoja rakenteellisia muutoksia ja kuntatalouden näkökulmasta paljon riippuu siitä, miten valtionosuusjärjestelmä uudistuu. Omaisuus-, henkilöstö- ja rahoitusratkaisut ovat vielä auki.

Uudistukseen liittyvän lainsäädännön keskeneräisyyden vuoksi kunnan talouden tasapainotilan muutosta ja sen laskennallista painetta esimerkiksi kunnallisveroprosenttiin on vielä hyvin vaikea ennustaa. Lisäksi resurssien pitäisi riittää seuraamaan lainsäädännön valmistumisen vaiheita.

Talouden hallinta

Sotkamon kunnan talouden tila on ollut viime vuosina rakenteellisesti alijäämäinen. Tilinpäätökset ovat olleet vuosikatteeltaan pääsääntöisesti negatiivisia ja tulokseltaan alijäämäisiä pois lukien Loiste Oy:n sähköyhtiökaupasta saadut yli 20 miljoonan euron satunnaiset tuotot vuonna 2013. Useita kriisikunnan mitta-reita on ollut punaisella ja talouden kehityssuunta on ollut syösykierteinen jopa niin rajusti, että kunnan säilyminen itsenäisenä kuntana ei ole itsestään selvää. Tilintarkastaja on antanut kunnan talouden heikosta tilasta huomautuksia. Itsenäisen kunnan kaikkein keskeisin tunnusmerkki on terve talous.

Sotkamon kunnan velkaantuneisuus on kasvanut hälyttävästi, sillä kunta on kolminkertaistanut lainakan-tansa kuuden viime vuoden aikana. Investointivauhti on epätasapainossa kunnan talouden tilaan nähden ja kunta on joutunut ottamaan velkaa kiivaalla rakennustahdilla ennätyspaljon. Pääoman lähteiden kannalta kunta ei ole voinut, huonosta talouden tilasta johtuen, tulo-rahoituksella kerätä varoja investointeja varten etukäteen, vaan on rahoittanut investointinsa pääasiassa lainalla ja jonkun verran pysyvien vastaavien myynillä. Viime vuosina on toteutettu paljon uudisrakentamista. Sotkamon kunnalle merkittävä haaste on kunnan sekä kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus. Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus tilikau-den 2016 lopussa oli 46,2 % ja konsernin 49,9 %.

Sotkamossa lähdettiin vuonna 2016 toteuttamaan talousjohtajan vetämänä laajaa talousselvitystä, jonka lähtökohtana oli talouden lyhyen ja keskipitkän aikavälin tasapainottaminen sekä voimakkaan velkaantu-mistahdin taittaminen. Talousselvityksen tuloksena löydettiin noin 3 miljoonan euron suuruudesta kunnan käyttötaloutta tasapainottavia toimenpiteitä vuosille 2016–2019. Talouden päämäärätietoinen tasapainot-taminen aloitettiin vuoden 2016 aikana ja esityksiä talouden tasapainottamistoimenpiteistä lähdettiin vie-mään päätöksentekoon toimielimissä syksyllä 2016. Osana talousselvitystä toteutettiin kouluverkkoselvi-tyksen päivitys, johon liittyen toimenpiteitä lähdettiin viemään myös päätöksentekoon samaan aikaan. Valtuuston tekemien välttämättömien säästöpäätösten kokonaisvaikutus ei ollut vielä vuonna 2016 kovin suuri, vaan päätösten vaikutukset toteutuvat täysimääräisinä vuosien 2017–2020 aikana.

Talouden hallinnassa on onnistuttu olosuhteet huomioiden hyvin; lisämäärärahoja ei ole tarvinnut myöntää tilikauden aikana millekään palvelualueella ja vuosikate sekä tilikauden tulos ovat yli 2 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua parempia. Tilikauden tulos on toki edelleen alijäämäinen, mutta olennaista on, että kunta pystyi vuoden aikana saavuttamaan merkittävästi arvioitua paremman lopputuloksen. Myös Sotkamon kunnan positiivinen vuosikate, 1,2 miljoonaa euroa, oli olosuhteisiin nähden hyvä saavutus. Kunnan tavanomaisesta toiminnasta syntynyt tulo riitti kattamaan kulut eikä normaalin palvelutoiminnan rahoittamiseen ollut tarvetta ottaa lainaa. Sotkamon vuosikate on saatava jatkossa noin 3 miljoonaa euroon, jotta kunta voi kattaa investoinneista aiheutuvat vuosittaiset poistot, joiden osuus on tällä hetkellä 2,5–2,8 miljoonaa euroa.

Tiukkaa talouskuria tulee jatkaa myös tulevana vuosina, sillä käyttötalouden saaminen rakenteellisesti tasapainoon ja ylijäämäiseksi on terveen kuntatalouden ensimmäinen mittari. Oleellista on jatkaa käyttötalouden tervehdyttämistä, jotta kunnan rahoitusasemaa saadaan myös parannettua ja kunta voi maksaa ottamansa lainat takaisin tulorahoituksella, ei uudella lainalla. Osana talouden tasapainotusta investointitaso pidetään maltillisena. Investointibudjetti koostuu pääsääntöisesti välttämättömistä korjaus- ja ylläpitoinvestoinneista.

Suurta huolta aiheuttaa pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatukimaksujen aiheuttama rasite kunnan taloudelle. Vuonna 2016 Sotkamon kunta maksoi työmarkkinatuen maksuja 672 991 euroa (v.2015: 592 274 euroa). Työmarkkinatuen maksuosuus on kasvanut viime vuosina useilla kymmenillä tuhansilla euroilla per vuosi. Työttömyyden kasvaessa, työmarkkinatuen kuntaosuuden vaikutus kunnan talouteen on heikentävä. Pitkittyvästä työttömyydestä aiheutuu kustannuksia lisäksi sosiaali- ja terveystoimelle. Kuntien vastuu työllistämisestä tulee oletettavasti korostumaan entisestään sote-maakuntaudistuksen jälkeen vuonna 2019. Mitä suurempia tulevat olemaan kuntatalouden sopeuttamiseen liittyvät haasteet, sitä tärkeämpi merkitys tulee aktivointiasteen nostamisessa kunnan roolilla ja toimenpiteillä.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Edellisen luvun yhteydessä on todettu, että Sotkamon kunnan keskeiset riskit ja epävarmuustekijät liittyvät talouteen ja investointeihin.

Kunnan taloustilanne oli vuoden 2016 aikana epävakaata edellisen tilikauden tuloksen jälkeen. Kunnassa käynnistettiin tilikauden aikana YT-neuvottelut perusopetuksen ja lukion osalta sekä koko henkilöstön lomauttamista koskien. Koko henkilökunnan lomautuksia ei päätetty kuitenkaan toteuttaa, vaan kunnanhallitus katsoi, että YT-menettelyssä käsitelty rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset sekä säästöt ovat tässä vaiheessa riittävät talouden tasapainottamiseksi.

Tietoisuus ja ymmärrys organisaation sisäisistä ohjeista aiheuttavat toiminnalle ajoittain haasteita. Jatkossa kiinnitetään huomiota keskeisten ohjeiden ajan tasalla pitämiseen ja henkilöstön kouluttamiseen. Riskinä, tai ainakin haasteena, on henkilöstön kiivas eläköitymistahdi ja sen myötä kunnan koko ajan vähenevän henkilöstön työhyvinvointi ja työssä jaksaminen.

Kunnan hallintosääntö on vanhentunut ja kunnalta puuttuu erillinen elinkeinopoliittinen strategia.

1.1.7 Ympäristötekijät

Kunnan ympäristötekijöissä ei tapahtunut toimintavuoden aikana mitään poikkeavaa ja kunta ei ole tehnyt erillistä ympäristöraporttia.

Vuonna 2016 saneerattiin katuvalaistusta ja katuvaloja uusittiin energiatehokkaisiin led-valaisimiin. Katuvalaistuksen kokonaisenergiakulutusta on saatu näin ollen pienennettyä.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeet 27.5.2008. Ohjetta on tarkistettu kunnanhallituksen päätöksellä 7.5.2013. Sotkamon kunnassa ei ole omaa sisäisen tarkastuksen yksikköä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan valvontavastuut on määritelty kunnan sisäisen valvonnan yleisohjeessa. Ohje kattaa sisäisen valvonnan osa-alueet, järjestämisvastuun ja toiminnan tavoitteet, tilivelvollisuuden, valvonnan yhteydet suunnittelu- ja johtamisjärjestelmään, riskien hallinnan, toiminnan ja talouden hoidon, materiaalihallinnon, EU- hankkeet ja projektien hallinnon sekä arkistoinnin ja muut määräykset.

Säännösten määräysten ja päätösten noudattaminen

Merkittäviä puutteita lakien ja säädösten noudattamisessa ei ole havaittu. Hyvän hallinnon ja johtamista- van puutteita ei ole havaittu tilikauden 2016 aikana.

Kunnanhallitus ja muut toimielimet ovat valvoneet ensisijaisesti saamiensa raporttien ja viranhaltijapäätösten perusteella, että toiminnassa noudatetaan lakeja ja muita säännöksiä sekä toimitaan päätösten mukaisesti. Lainmukaisuuden ja oikeellisuuden varmistamiseksi päätökset on perusteltu. Sisäisestä valvonnasta ovat huolehtineet tulosyksiköiden esimiehet alaisensa toiminnan osalta ja tulosyksiköiden esimiesten osalta palvelualuejohtajat. Palvelualueilla on laadittu erilliset, yksikkökohtaiset sisäisen valvonnan raportit, jotka toimitetaan kunnanhallituksen kautta tarkastuslautakunnalle ja kunnanvaltuustolle.

Sisäinen tarkkailu on toteutettu normaalina viranhaltija- ja esimiestyönä, millä on varmistettu tehtävien hoitaminen oikea-aikaisesti ja hyväksyttävästi. Sähköiset järjestelmät ovat kattavilla laskenta- ja raportointijärjestelmillä lisänneet sisäisen valvonnan ja tarkkailun toimivuutta.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Talousarvio 2016 alittuu suunnitellusta noin -2,3 miljoonaa euroa. Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti hyvin. Osa toiminnallisista tavoitteista on jatkuvia, mutta niitä on toteutettu tilikaudelle asetetut odotukset täyttäen.

Vuosittaisia seuranta- ja raportointikäytäntöjä on noudatettu. Tilinpäätösraportointia on kehitetty vastamaan Kuntaliiton yleisohjeita. Sitovien tavoitteiden strategianmukaisuuteen, arvioitavuuteen ja mitattavuuteen tulee kiinnittää edelleen huomiota, myös uusien strategioiden, kuten kuntastrategian, valmistelun yhteydessä.

Toiminnan tuloksellisuuden arviointi on ollut osa talousarvion ja toimintasuunnitelman toteuttamista. Palvelualuekokouksissa, johtoryhmän kokouksissa, esimiespalavereissa, työryhmiä palautepalavereissa ja muissa keskusteluissa on seurattu talousarvion tavoitteiden toteutumista ja tuloksellisuutta. Vuosikolmenneksittain annettavissa toteutumisraporteissa on arvioitu tavoitteiden toteutumista. Toiminnan tuloksellisuuden arviointia tehdään jatkuvana omiin asetettuihin tavoitteisiin nähden sekä muun muassa valtakunnallisia vertailuja seuraamalla. Tilivelvolliset ovat valvoneet, että toiminnassa noudatetaan talousarviota ja taloussuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita.

Kainuun sote-kuntayhtymän ja Kainuun Liitto-kuntayhtymän tuottamat seuranta-aineistot ovat olleet asianmukaisesti saatavilla. Taloushallinnon järjestelmillä (tukipalvelusopimus) on vastattu siitä, että kirjanpito ja sisäinen laskenta on hoidettu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti ja että kirjanpito on ajan tasalla. Tositteiden tarkastaminen ja hyväksyntä on tehty sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti. Ostolaskuissa sähköinen tarkastus ja hyväksyminen ovat varmistaneet toimintaketjun.

Omaisuuksien hankinta, luovutukset ja hoidon valvonta

Hankinnat on toteutettu hankintalain ja hankintoja koskevan delegoinnin mukaisesti. Hankinnoista on tehty asianmukaiset hankintapäätökset M-Files -tiedonhallintaohjelmistoon, joiden siirtämistä Dynastytiedonhallintaohjelmistoon on aloitettu. Merkittävää yksittäistä omaisuuden hankintaa tai luovutusta ei ole tilikaudella toteutettu.

Sopimustoiminta

Sopimusten hallinta ja valvonta on osa toiminnasta vastaavien viranhaltijoiden oman vastualueen johtamista. Pääosa sopimuksin hankittavista palveluista edellyttää viranomaisvalvontaa (esim. palvelutarjoajan hyväksyminen palvelutuottajaksi tai säädösin määritellyt säännölliset valvontakäynnit). Lautakunnat hallitsevat vastualueensa sopimuksia hyväksymällä itse osan sopimuksista. Kunnanhallitus on käynyt tilikauden aikana läpi keskeisimpiä ja taloudellisesti merkittävimpiä hallintopalveluissa laadittuja sopimuksia.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnan sisäinen valvonta on järjestetty tilikaudella hallintosäännön ja siitä johdettujen delegointipäätösten sekä sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti. Hyvä hallintotapa toteutuu pääsääntöisesti kaikessa toiminnassa sekä päätöksenteossa.

Kunnan hallintosääntöä tullaan uudistamaan vuoden 2017 aikana ja samassa yhteydessä tullaan tarkistamaan myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintamalli sekä konserniohje. Säännöt ja toimintaa määrittelevät ohjeet ovat nyt osin hajanaisia ja vanhentuneita, ja ne vaativat pikaista päivittämistä. Lisäksi haasteena on organisaatiomuutosten vaikutus tehtäviin ja vastuisiin (esim. delegointipäätösten ajantasaisuus). Yhtenäisiä toimintatapoja edistää toiminnan ja hallinnon tietojärjestelmillä tuetut prosessit. Toiminnan mittaaminen ja tulosten raportointi on parantunut edellisestä vuodesta.

Organisaation muutoksiin liittyvät tehtävien muutokset yhdessä henkilöstön vähentämistavoitteiden kanssa lisäävät riskiä avainhenkilöiden uupumiseen. Organisaation tiedon käyttöä (saatavuus, ajankohtaisuus, oikeellisuus ja käytettävyyden) on edelleen kehitettävä niin tiedonhallinnan kuin viestinnän osalta.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tässä osiossa on esitetty tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma toimintakaudelta. Lisäksi on esitetty edellisen tilikauden vertailu ja tunnusluvut.

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Ulkoinen (1 000 €)	2016	2015
Toimintatuotot	10 586	10 255
Toimintakulut	-75 983	-75 664
Toimintakate	-65 397	-65 409
Verotulot	38 575	38 178
Valtionosuudet	26 881	24 845
Rahoitustuotot ja -kulut	1 196	1 187
Korkotuotot	1 484	1 452
Muut rahoitustuotot	171	178
Korkokulut	-196	-292
Muut rahoituskulut	-263	-151
Vuosikate	1 255	-1 198
Poistot ja arvonalentumiset	-2 724	-2 583
Tilikauden tulos (ulkoinen)	-1 469	-3 781
Poistoeron kirjaukset	207	207
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 262	-3 574

Tuloslaskelman tunnusluvut	2016	2015
Toimintakate	-65 397	-65 409
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	13,9 %	13,6 %
Vuosikate / Poistot, %	46,1 %	-46,4 %
Vuosikate, € / asukas	120	-114
Asukasluku 31.12.	10 471	10 523

Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja – kulujen erotus

Toimintatuotot / Toimintakulut, %

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan maksu- ja myyntituotoilla. Saatu prosenttiosuus vähennettynä sadasta puolestaan osoittaa mikä osuus toimintakuluista rahoitetaan verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate / Poistot, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, poistoihin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Kun tunnusluvun arvon on 100 % tai sitä suurempi, voidaan kunnan tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Kunnan talous on heikenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa alempi. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate, € / asukas

Tunnusluku on yleisesti käytetty tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Tunnusluku kertoo tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksen. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

1 000 €	2016	2015
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 150	-1 374
Vuosikate	1 255	-1 198
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-105	-176
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 282	-6 598
Investointimenot	-4 323	-6 985
Rahoitusosuudet investointimenoihin	898	156
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	143	231
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 132	-7 972
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-414	-459
Antolainasaamisten lisäys	-414	-459
LAINAKANNAN MUUTOKSET	5 483	3 966
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 370	5 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 781	-2 639
Pitkäaikaisten lainojen muutos	589	2 861
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 894	1 105
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0	103
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-1 070	3 277
Saamisten muutokset	-96	1 808
Korottomien velkojen muutokset	-974	1 469
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	3 999	6 888
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 866	-1 084
Rahavarat 31.12.	1 962	96
Rahavarat 1.1.	96	1 180

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. €	-1,401	-0,831
Investointien tulorahoitus	36,6 %	-17,5 %
Lainanhoitokate	0,5	-0,3
Kassan riittävyys, pv	9	0
Asukasluku	10 471	10 523

Toiminnan ja investointien rahavirta kertymä

= Rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta – välituloksen 5 vuoden kertymä

Tunnusluku ilmaisee paljonko rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee se, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \times \text{Vuositake} / \text{Investointien omahankintameno}$

Tunnusluku ilmaisee kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrän vähentämällä.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuositake} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvon on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvon on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys, pv

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA (1 000 €)		2016	2015
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	79 267	78 442
I	Aineettomat hyödykkeet	17	0
	Aineettomat oikeudet	17	0
II	Aineelliset hyödykkeet	48 425	48 032
	Maa- ja vesialueet	10 941	10 803
	Rakennukset	24 498	19 640
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 474	11 743
	Koneet ja kalusto	688	591
	Muut aineelliset hyödykkeet	96	96
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	728	5 159
III	Sijoitukset	30 825	30 410
	Osakkeet ja osuudet	9 867	9 867
	Muut lainasaamiset	20 859	20 444
	Muut saamiset	99	99
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0	0
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 261	2 298
I	Vaihto-omaisuus	0	0
II	Saamiset	2 299	2 202
	Pitkäaikaiset saamiset	0	386
	Lainasaamiset	0	386
	Lyhytaikaiset saamiset	2 299	1 816
	Myyntisaamiset	754	661
	Lainasaamiset	10	43
	Muut saamiset	457	442
	Siirtosaamiset	1 078	670
III	Rahoitusarvopaperit	0	0
IV	Rahat ja pankkisaamiset	1 962	96
VASTAAVAA YHTEENSÄ		83 528	80 740

VASTATTAVAA (1 000 €)		2016	2015
A	OMA PÄÄOMA	47 043	48 558
I	Peruspääoma	33 833	33 833
II	Arvonkorotusrahasto	185	437
III	Muut omat rahastot	0	0
IV	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	14 288	17 862
V	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 263	-3 575
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 347	1 554
	Poistoero	1 347	1 554
C	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0	0
E	VIERAS PÄÄOMA	35 137	30 628
I	Pitkäaikainen	21 310	20 915
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	20 117	19 740
	Saadut ennakot	23	23
	Muut velat / Liittymismaksut ja muut velat	1 170	1 152
II	Lyhytaikainen	13 827	9 713
	Joukkovelkakirjalainat	6 000	0
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 885	3 778
	Saadut ennakot	0	27
	Ostovelat	1 557	2 208
	Muut velat / Liittymismaksut ja muut velat	434	394
	Siirtovelat	2 951	3 306
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		83 528	80 740

Taseen tunnusluvut	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	57,9 %	62,1 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	46,2 %	41,8 %
Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	13 025	14 287
Kertynyt ylijäämä, € / asukas	1 242	1 358
Lainakanta 31.12., 1 000 €	29 002	23 518
Lainamäärä 31.12., € / asukas	2 771	2 235
Lainasaamiset, 1 000 €	20 859	20 444
Asukasluku	10 471	10 523

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja Vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvinä tavoitetasoina voidaan pitää kuntatalouden keskimääristä 65–70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuus merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä

= Edellisten tilikausien ylijäämä + Tilikauden yli-/ alijäämä

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä, € / asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien ylijäämä} + \text{Tilikauden yli-/alijäämä}) / \text{asukasluku}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista pitkä- ja lyhytaikaista vierasta pääomaa.

Lainamäärä, € / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta asukasluvulla.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.5 Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kunnan kokonaistulot tilikaudella 2016 olivat 86,897 miljoonaa euroa ja kokonaismenot 83,959 miljoonaa euroa. Kokonaistulot kasvoivat 5,069 miljoonaa euroa (+6,2 %) ja kokonaismenot vähenivät -2,233 miljoonaa euroa (-2,6 %) vuodesta 2015.

Tulojen kasvua selittää pääasiassa verotulojen ja valtionosuuksien kasvu, investointeihin saatu rahoitus sekä lyhytaikainen vieras pääoma (kuntatodistukset) kassanhallintaan ja maksuvalmiuden turvaamiseen. Menojen vähenemistä selittää toimintakulujen hienoisesta kasvusta huolimatta maltilliset investoinnit.

TULOT (1 000 €)	2016	2015	MENOT (1 000 €)	2016	2015
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	10 586	10 256	Toimintakulut	75 983	75 665
Verotulot	38 574	38 178	- Valmistus omaan käyttöön		
Valtionosuudet	26 881	24 845	Korkokulut	196	293
Korkotuotot	1 485	1 452	Muut rahoituskulut	263	151
Muut rahoitustuotot	171	178	Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot			Tulorahoituksen korjaukset		
Tulorahoituksen korjaukset	-105	-176	Pakollisten varausten muutos		
- Pys.vastaavien hyödykkeiden			- Pakollisten varausten lis. (+),		
luovutustulot	-105	-176	väh. (-)		
Investoinnit			- Pys.vastaavien hyödykkeiden		
Rahoitusosuudet investointeihin	898	156	luovutustappiot		
Pys.vastaavien hyödykkeiden			Investoinnit		
luovutustulot	143	231	Investointimenot	4 323	6 985
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset			Antolainasaamisten lisäykset	414	460
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 370	5 500	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 781	2 639
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	4 894	1 105	Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman lisäykset	0	103	Oman pääoman vähennykset		
Kokonaistulot yhteensä	86 897	81 828	Kokonaismenot yhteensä	83 959	86 192

Täsmäytys:

Tilikausi 2016

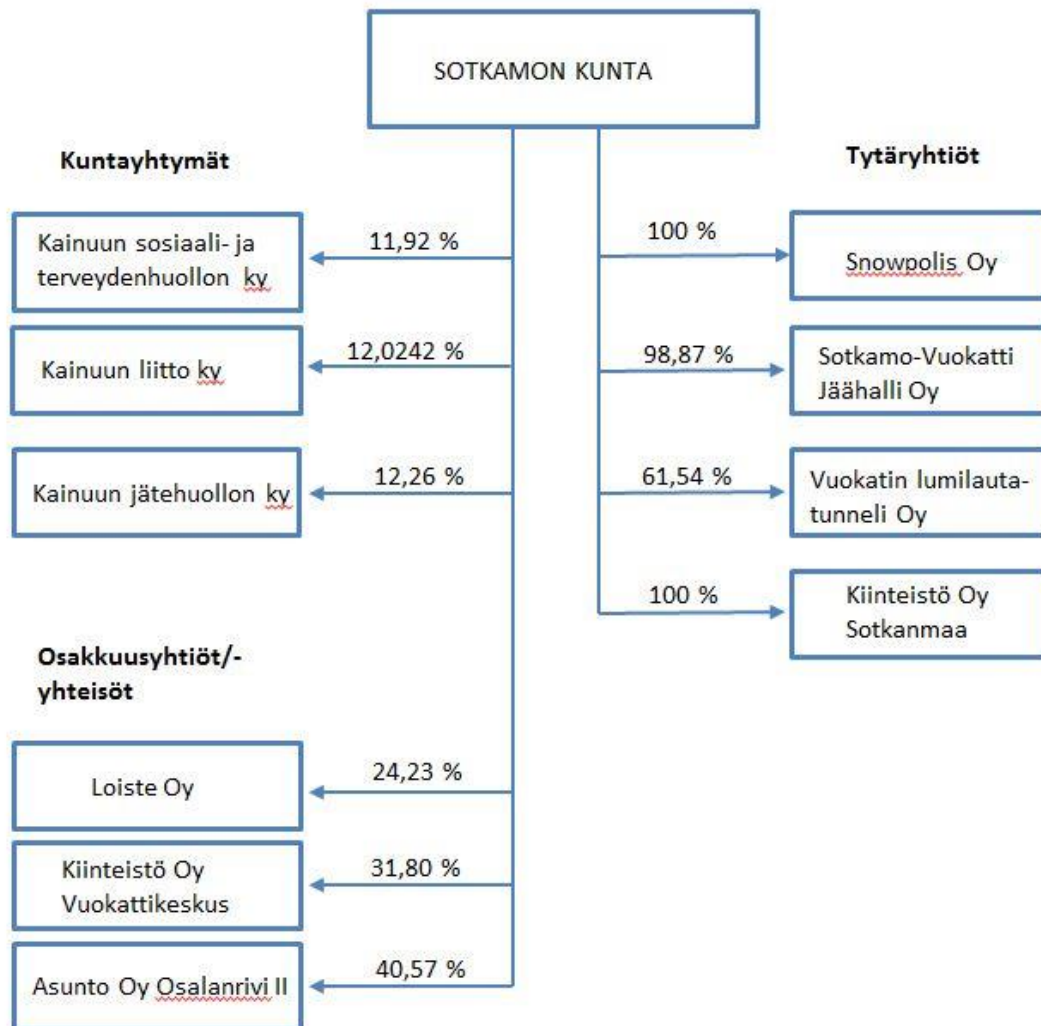
Kokonaistulot – Kokonaismenot = (86 897) – (83 959) = 2 938

Muut maksuvalmiuden muutokset – Rahavarojen muutos = (-1 071) – (1 867) = -2 938

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

1.6.1 Sotkamon kunnan konsernirakenne

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhtiöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Osakkuusyhteisöjen tilinpäätöksistä on yhdistelty Loiste Oy ja Kiinteistö Oy Vuokattikeskus. Asunto Oy Osalanrivi II on jätetty yhdistelemättä, koska sen merkitys on vähäinen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Yhdistelmä kuntakonserniin kuuluvista yhteisöistä	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
TYTÄRYHTEISÖT		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	1	
Muut yhtiöt	3	
KUNTAYHTYMÄT	3	
OSAKKUUSYHTEISÖT	2	1
YHTEENSÄ	9	1

Sotkamon kunnan konserniohjeen mukaan kunnanhallitus vastaa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ohjauksesta ja valvonnasta. Käytännön toiminnan seurannasta vastaavat nimetyt viranhaltijat ja luottamushenkilöt. Kunnanhallitus tai muu johtosäännössä määrätty kunnan viranomainen on tarvittaessa antanut ohjeita kuntaa eri yhteisöjen hallintoelimissä edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kunnan edustajina olleet henkilöt ovat suullisesti raportoineet konsernin toiminnasta kunnanhallitukselle tai kunnanjohtajalle. Loiste Oy toimittaa toiminnastaan kunnalle kuukausittaisen raportin.

Kunnan konsernin toiminnanohjausta ja konsernivalvonnan järjestämistä tulee kehittää erityisesti kunta-konsernin kokonaishallinnan ja tiedon kulun osalta. Kunnan konserniohjeet on laadittu vuonna 2009 ja ohjeistusta tullaan päivittämään hallintosäännön uusimisen yhteydessä. Konserniohjeiden toteutumisesta on syytä seurata systemaattisesti sekä antaa toimintaohjeita kuntaa eri konserniyhtiöissä edustaville henkilöille kunnan edun toteutumiseksi.

Vuoden 2017 talousarviossa on asetettu toiminnallisia tavoitteita kunnan edustajille konsernin käytännön toiminnassa. Talousarviossa on määritetty, että kunnan edustajien tulee pyrkiä toimimaan konsernin toimitelmissä niin, että kunnan kokonaisuus ja valtuuston asettamat tavoitteet saavutetaan. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että Sotkamon kokonaisuus toteutuu erityisesti Kainuun sote-kuntayhtymän talouden raameista päätettäessä. Sotkamon kunta edellyttää talouden sopeuttamista myös kunnan konsernirakenteeseen kuuluvilta toimijoilta.

1.6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Sotkamon kunnan konsernirakenteeseen tuli joitakin muutoksia vuoden 2016 aikana.

Snowpolis Oy

Yhtiön toiminta on ajettu alas vuonna 2013. Yhtiöllä ei ollut toimintaa vuonna 2016.

Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy

Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy:n pääasiallinen tehtävä säilyi samana: yhtiö vuokra 1.4.2014 tehdyllä sopimuksella jäähallirakennuksen ja siihen liittyvät tilat ja kaluston Sotkamon kunnalle, joka vastaa jäähallin varsinaisesta toiminnasta.

Sotkamon kunta hankki tilikaudella Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy:stä lisää osakkeita ja omistaa yhtiöstä tilikauden lopussa 98,87 % (v.2015: 92,28 %). Omistusjärjestelyissä pienosakkaat luovuttivat kunnalle 293 osaketta.

Vuonna 2016 yhtiön liikevaihto oli 24 000 euroa, joka muodostui vuokrista. Tilikauden voitto oli 7 688,23 euroa.

Vuokatin lumilautatunneli Oy

Vuokatin Lumilautatunneli Oy perustettiin 20.5.1999. Perustajina olivat Sotkamon kunta ja Huippupaikat Oy. Yhtiö on vuokrannut maapohjan Kiinteistö Oy Kattikeskukselta n. 7 500 m²:n suuruisen alueen. Vuokratulle maa-alueelle on vuonna 2000 valmistunut lumilautatunneli. Lumilautatunneli on kokonaan vuokrattu Huippupaikat Oy:lle. Kaikki tilat ovat olleet vuokrattuina vuoden 2016 aikana.

Yhtiön maksuvalmius on hyvä, rahoitusasema ylijäämäinen. Yhtiön liikevaihto oli 32 000 euroa. Tilikauden voitto oli 4,26 euroa.

Kainuun liitto

Kainuun kuntien omistukset Kainuun liitosta muuttuivat 1.1.2016 Vaalan eron jälkeen. Sotkamon kunnan osuus Kainuun liiton peruspääomasta on tilikauden lopussa 12,0242 % (v.2015: 11,52 %).

Kiinteistö Oy Sotkanmaa

Yhtiön toimintavuosi oli kokonaisuutena kohtuullisen hyvä. Yhtiö osti vuoden 2016 lopulla Sotkamon Vanhaintukisäätiön rakennukset ja maa-alueet sekä Kainuun Säätiöltä kaksi lomaosaketta opiskelijoiden asutuskäyttöön. Yhtiö järjesteli kiinteistöjen oston yhteydessä lainasalkkuaan uudelleen maksamalla pois kaikki Sotkamon kunnan lainat ja ottamalla uutta investointeihin tarkoitettua lainaa tilalle. Uudella lainalla toteutettiin edellä mainittujen rakennusten osto, lainaa käytetään myös rakennusten saneeraukseen. Lisäksi lainaa käytettiin vanhojen jo lopussa olevien lainojen konvertointiin ja lainaa tarvitaan Hakan kahden kerrostalon saneeraukseen tulevana vuosina.

Yhtiö jatkoi Pisterin saneerausinvestointia, Pekankuja 4:ssä uusittiin käyttövesiputkia sekä ulkoisia putkikaaleja ja Sotkahakan F-kerrostalon parvekkeita kunnostettiin. Vuoden aikana yhtiö maalautti ja kunnostutti 17 huoneistoa ja 10 pesuhuonetta.

Yhtiöllä oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 636 asuntoa, joista 352 sijaitsee Sotkamon kirkonkylän taajamassa ja 284 Vuokatissa. Yhtiön asukasmäärä oli vuoden lopussa 836 henkilöä. Yhtiön vuokra-asuntojen toteutunut käyttöaste oli 99,29 %, mikä on 3,86 % parempi kuin vuonna 2015.

Yhtiön talous on vakaalla pohjalla, maksuvalmius ja käyttöaste ovat hyvällä tasolla ja kustannukset ovat pysyneet hallinnassa. Kaikkien asuntojen vuokria korotettiin vuonna 2016. Vuonna 2016 yhtiön liikevaihto oli 3,06 miljoonaa euroa. Tilikauden voitto oli 0,66 euroa.

1.6.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntalain päivityksen yhteydessä on konsernin asemaa korostettu entisestään. Vuoden 2017 aikana on konserniraportointia kehitettävä ja raportointiväliä pohdittava myös osavuositarkastusten yhteydessä. Konserniohje ja omistajapolitiikka on myös päivitettävä kunnan hallintosäännön päivittämisen yhteydessä. Ohjeistuksien merkitys konsernijohtamisessa on erittäin tärkeää.

Pääoman lähteiden kannalta tulorahoituksella ei ole voitu kerätä varoja investointeja varten etukäteen, vaan investoinnit on rahoitettu pääasiassa lainalla ja jonkun verran pysyvien vastaavien myynnillä. Jotta konserni voi nykyistä paremmin maksaa vierasta pääomaa takaisin tulorahoituksella eikä uudella lainalla, oleellista on jatkaa käyttötalouden tasapainottamista ja investointiraamin suhteuttamista kuntakonsernin talouden tilaan.

1.6.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Sotkamon kunnan konserniohje on hyväksytty kunnanhallituksessa 15.12.2009. Sen mukaan valtuusto määrittelee kunnan omistajapolitiikan linjaukset sekä hyväksyy talousarviossa ja –suunnitelmassa kunnan konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet. Valtuusto nimeää edustajat kuntayhtymien valtuustoihin/yhtymäkokouksiin sekä sote-kuntayhtymän hallitukseen.

Kuntakonsernia johtavat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset. Kunnanhallitus nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin.

Yhtiöissä noudatetaan Sotkamon kunnan konserniohjetta sekä konserniohjauspäätöksiä. Tytäryhtiöt raportoivat tavoitteidensa toteutumisesta toimintakertomuksessa samoin periaattein kuin kunnan palvelualueet.

Konsernivalvonta on järjestetty antamalla ohjeistusta kunnan edustajille kuntakonsernissa. Heidän kauttaan välitetään kuntaomistajan kantaa yhtiöissä käsiteltäviin asioihin. Kunnan edustajat kuntakonsernissa raportoivat kunnanhallitukselle yhtiöiden tilasta ja toiminnasta. Kunnanhallitus tai kunnanjohtaja antaa tarvittaessa ohjeita kunnan yhtiökokousedustajille. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat raportoivat kunnanhallitukselle tai kunnanjohtajalle toiminnastaan.

Kunnan konserniohjeistus on vanhentunut ja vaatii pikaista päivittämistä muun muassa kuntalain päivityksen ja kunnan organisaatiomuutosten osalta. Konserniohje tullaan päivittämään hallintosäännön päivittämisen yhteydessä vuoden 2017 aikana.

1.6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

1 000 €	2016	2015
Toimintatuotot	49 424	49 072
Toimintakulut	-112 569	-112 455
Osuus osakkuusyhteisön voitosta/tappiosta	-13	785
Toimintakate	-63 158	-62 597
Verotulot	38 575	38 178
Valtionosuudet	26 881	24 845
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 489	1 454
Muut rahoitustuotot	199	204
Korkokulut	-349	-463
Muut rahoituskulut	-281	-176
Vuosikate	3 356	1 446
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 299	-4 138
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	29	46
Tilikauden tulos	-914	-2 646
Tilinpäätössiirrot	-46	1
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	-120	0
Vähemmistöosuudet	2	5
Tilikauden alijäämä	-1 078	-2 640

Konsernin tulos kehittyi vuonna 2016 kokonaisuutena huomattavasti positiivisempaan suuntaan edellisen tilikauden tilanteesta. Vaikka toimintakate heikkeni -558 915 eurolla vuoteen 2015 nähden, erityisesti positiivisen verotulo- sekä valtionosuuskehityksen myötä vuosikate vahvistui 1 911 868 euroa vuodesta 2015 ja toteutui 3 357 020 euroa positiivisena. Vuosikatteen merkittävän vahvistumisen myötä poistoista katetaan jo lähes 80 % (v.2015: 35 %). Konsernin tulorahoitus ei ole vielä kuitenkaan riittävä tai ylijäämäinen. Konsernin asukaskohtainen vuosikate on 321 €/asukas (v.2015: 137 €/asukas).

Poistot lisääntyivät hieman tilikauden aikana ja satunnaisia tuottoja ei kertynyt yhtä paljon kuin viime vuonna. Lisääntyneiden poistojen, tilinpäätössiirtojen sekä laskennallisten verojen myötä tilikauden tulos painui -1 078 085 euroa alijäämäiseksi. Alijäämä kutistui kuitenkin 1 561 970 euroa vuoden 2015 alijäämästä, mikä on merkittävää.

Konsernin tuloslaskelman tunnusluvut	2016	2015
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	43,9 %	43,6 %
Vuosikate / Poistot, %	78,1 %	34,9 %
Vuosikate, € / asukas	321	137
Asukasluku 31.12.	10 471	10 523

Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja – kulujen erotus

Toimintatuotot / Toimintakulut, %

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan maksu- ja myyntituotoilla.

Vuosikate / Poistot, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 % tai sitä suurempi, voidaan konsernin tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Konsernin on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonaista investointitasoa alempi. Jos vuosikate on negatiivinen, on konsernin tulorahoitus heikko.

Vuosikate, € / asukas

Tunnusluku on yleisesti käytetty tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Tunnusluku kertoo tilikaudelle jakotettujen tulojen ja menojen erotuksen. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

1 000 €	2016	2015
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	3 357	1 445
Satunnaiset erät	29	46
Tulorahoituksen korjauserät	-125	-892
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 261	599
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-7 375	-8 933
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 038	159
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- tulot	153	242
Investointien rahavirta yhteensä	-6 183	-8 532
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIR- TA	-2 922	-7 932
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	-460	1 790
Antolainasaamisten lisäykset	-460	1 840
Antolainasaamisten vähennykset	0	-50
Lainakannan muutokset	9 366	1 759
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 760	5 947
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 488	-5 338
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos	3 272	609
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 094	1 150
Oman pääoman muutokset	0	66
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 393	1 428
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	7	-14
Vaihto-omaisuuden muutos	-3	-5
Saamisten muutos	-239	946
Korottomien velkojen muutos	-1 158	501
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	7 513	5 042
Rahavarojen muutos	4 591	-2 890
Rahavarojen muutos	4 591	-2 890
Rahavarat 31.12.	5 997	1 406
Rahavarat 1.1.	1 406	4 296

Konsernin rahoitusasemasta voidaan tehdä useita havaintoja. Konsernin toiminnan ja investointien rahavirta vahvistui huomattavasti edellisestä tilikaudesta erityisesti parantuneen vuosikatteen sekä investointi-
nojen maltillistumisen myötä. Vuonna 2016 bruttomääräiset investointimenot laskivat 1 558 925 euroa

edellisen tilikauden investointimenoista ja nettomääräiset investointimenot vielä enemmän, 2 438 046 euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta parani 2 348 660 euroa edellisestä tilikaudesta.

Tästä positiivisesta kehityksestä huolimatta konsernin lainakanta kehittyi huolestuttavaan suuntaan. Pitkäaikaista lainaa otettiin yhteensä 7 760 360 euroa, mikä on 1 813 099 euroa kasvua edellisestä tilikaudesta. Pitkäaikaisia lainoja ei maksettu pois yhtä paljoa kuin edellisellä tilikaudella. Pitkäaikaisten lainojen netto-muutos oli 3271 821 euroa. Lyhytaikaista lainaa otettiin yhteensä 6 094 634 euroa, mikä on 4 944 652 euroa kasvua edellisestä tilikaudesta. Lainan ottaminen näkyy myös kasvaneena rahoituksen rahavirtana.

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-20 762	-19 930
Investointien tulorahoitus, %	53,0 %	16,5 %
Pääomamenojen tulorahoitus, %	29,7 %	9,1 %
Lainanhoitokate	0,8	0,3
Kassan riittävyys	17	4
Asukasluku 31.12.	10 471	10 523

Toiminnan ja investointien rahavirta kertymä

= Rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta – välituloksen 5 vuoden kertymä

Toiminnan ja rahavirtojen kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Tunnusluku ilmaisee kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvon on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvon on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konsernin omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys, pv

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kassan riittävyys kertoo monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA (1 000 €)		2016	2015
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	90 780	88 817
I	Aineettomat hyödykkeet	415	426
	Aineettomat oikeudet	119	139
	Muut pitkävaikutteiset menot	286	287
	Ennakkomaksut	10	0
II	Aineelliset hyödykkeet	65 470	64 020
	Maa- ja vesialueet	11 599	11 377
	Rakennukset	37 276	32 059
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 461	12 723
	Koneet ja kalusto	1 670	1 638
	Muut aineelliset hyödykkeet	156	117
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 308	6 106
III	Sijoitukset	24 895	24 371
	Osakkuusyhteisöosuudet	3 342	3 632
	Muut osakkeet ja osuudet	503	150
	Muut lainasaamiset	20 907	0
	Muut saamiset	143	20 589
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	654	471
	Valtion toimeksiannot	90	61
	Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	15	15
	Muut toimeksiantojen varat	549	395
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 158	5 327
I	Vaihto-omaisuus	191	187
	Aineet ja tarvikkeet	191	187
II	Saamiset	3 970	3 734
	Pitkäaikaiset saamiset	91	82
	Myyntisaamiset	91	0
	Lainasaamiset	0	82
	Lyhytaikaiset saamiset	3 879	3 651
	Myyntisaamiset	1 627	1 360
	Lainasaamiset	18	5
	Muut saamiset	929	735
	Siirtosaamiset	1 305	1 551
III	Rahoitusarvopaperit	0	0
IV	Rahat ja pankkisaamiset	5 997	1 406
VASTAAVAA YHTEENSÄ		101 593	94 616

VASTATTAVAA (1 000 €)		2016	2015
A	OMA PÄÄOMA	42 985	44 428
I	Peruspääoma	33 833	33 833
II	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	0	0
III	Arvonkorotusrahasto	185	437
IV	Muut omat rahastot	454	408
V	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	9 591	12 390
VI	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 078	-2 640
B	VÄHEMMISTÖOSUUDET	61	90
C	PAKOLLISET VARAUKSET	528	552
	Muut pakolliset varaukset	528	552
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	673	483
	Valtion toimeksiannot	516	419
	Lahjoitusrahastojen pääomat	34	34
	Muut toimeksiantojen pääomat	123	30
E	VIERAS PÄÄOMA	57 345	49 063
I	Pitkäaikainen	34 802	31 767
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	31 730	28 445
	Lainat julkisyhteisöiltä	1 878	2 147
	Saadut ennakot	23	0
	Ostovelat	1	0
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 170	1 175
II	Lyhytaikainen	22 543	17 296
	Joukkovelkakirjalainat	7 193	0
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 775	4 631
	Lainat julkisyhteisöiltä	269	255
	Saadut ennakot	34	14
	Ostovelat	3 094	4 254
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 079	1 036
	Siirtovelat	6 799	7 106
	Laskennalliset verovelat	300	0
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		101 593	94 616

Konsernin tase vahvistui tilikaudella lähes seitsemällä miljoonalla eurolla. Tasetta vahvisti erityisesti Kiinteistö Oy Sotkanmaan vuonna 2016 tekemät rakennusten ja maa-alueiden ostot, jotka rahoitettiin pitkäaikaisella lainalla.

Konsernin omavaraisuus heikkeni tilikaudella merkittävästi. Konsernin omavaraisuusaste on enää 42,3 % (v.2015: 47,0 %), mikä tarkoittaa sitä, että konsernilla on jo merkittävän suuri velkarasite. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi 6,1 %-yksikköä edellisestä tilikaudesta ollen nyt 49,9 %. Mitä suuremmaksi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku kasvaa, sitä huonommat edellytykset konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Raskaat investointivuodet näkyvät taloudellisten tunnuslukujen nopeana heikentymisenä myös konsernin osalta.

Koko kuntakonsernin velka kasvoi tilikaudella ollen vuoden lopussa 57 345 618 euroa eli 4 426 euroa asukasta kohti. Vuotta aiemmin koko kuntakonsernin velka oli 49 062 536 euroa eli 3 483 euroa asukasta kohti. Kuntakonsernin velka kasvoi tilikaudella 8 283 081 eurolla ja asukaskohtainen lainamäärä 943 euroa. Velan kasvusta pitkäaikaista lainaa oli 3 035 394 euroa ja lyhytaikaista lainaa 5 247 684 euroa.

Konsernin velkamäärän kasvu on kovaa ja huolestuttavaa. Lainamäärän muutoksiin on syytä kiinnittää huomiota, investointeja tulee arvioida entistä tiukemmin niiden vaikuttavuuden ja tuottavuuden näkökulmasta. Entisestään tulee korostumaan suunnitelmallisuus ja tarkka talouden pito. Sitä kautta voidaan viedä eteenpäin investointeja ja hallita velkaa ja hallita koko konsernin taloutta, vaikka kehityssuunta on nyt hie-man huolestuttava. Kuluva vuosi ja myös tulevien vuosien kokonaistalouden suunnittelu perustuu oleellisesti alhaisempaan investointitasoon, johon tulisi pyrkiä varautumaan mahdollisimman hyvin. Valppaana on oltava myös mahdollisesta korkojen noususta tulevaisuudessa, vaikka korkomenot ovat nykyisellään hallinnassa.

Taseen tunnusluvut	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	42,3 %	47,0 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	49,9 %	43,8 %
Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	8 513	9 750
Kertynyt ylijäämä, € / asukas	813	927
Lainakanta 31.12., 1 000 €	46 315	36 653
Lainamäärä 31.12., € / asukas	4 426	3 483
Lainasaamiset, 1 000 €	20 907	0
Asukasluku	10 471	10 523

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuuden hyvänä tasona voidaan pitää keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä, € / asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasluku}$

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieraspääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainasaamiset

= Sijoituksiin merkityt jvk - lainasaamiset ja muut lainasaamiset

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 § mukaan kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilikauden tulos on -1 469 237,69 euroa. Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelyksi seuraavaa:

1. Tehtyjä poistoeroja tuloutetaan suunnitelman mukaan 206 715,34 euroa.
2. Tilikauden alijäämä -1 262 522,36 euroa kirjataan taseeseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille kuluvaan vuoden kirjanpidossa.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Käyttötalous

2.1.1 Hallintopalvelut

Palvelualueen tehtävä

Hallintopalvelut sisältää vaalien, tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen, kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, yleishallinnon, elinkeinojen kehittämisen, henkilöstöhallinnon, lomatoimen, maataloustoimen sekä asuntotoimen vastuualueet.

Hallintopalveluiden vastuuhenkilönä toimi hallintojohtaja Paula Halonen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Myyntituotot	2 055 197,88	2 235 676,00	1 911 672,87	85,5	-7,0	324 003,13
Maksutuotot	288 401,09	233 000,00	285 600,02	122,6	-1,0	-52 600,02
Tuet ja avustukset	257 297,91	340 020,00	176 145,89	51,8	-31,5	163 874,11
Muut toimintatuotot	506 491,78	840 190,00	349 969,66	41,7	-30,9	490 220,34
TOIMINTATUOTOT YHT.	3 107 388,66	3 648 886,00	2 723 388,44	74,6	-12,4	925 497,56
Palkat ja palkkiot	-2 268 196,84	-2 576 043,50	-2 015 542,26	78,2	-11,1	-560 501,24
Eläkekulut	-1 310 881,50	-1 250 460,88	-1 253 300,92	100,2	-4,4	2 840,04
Muut henkilösivukulut	-165 401,90	-159 637,79	-91 517,74	57,3	-44,7	-68 120,05
Henkilösivukulut	-1 476 283,40	-1 410 098,67	-1 344 818,66	95,4	-8,9	-65 280,01
Henkilöstösivukulut yht.	-3 744 480,24	-3 986 142,17	-3 360 360,92	84,3	-10,3	-625 781,25
PALVELUJEN OSTOT	-40 085 125,98	-40 607 495,94	-40 093 312,99	98,7	0,0	-514 182,95
AINEET, TARVIKKEET	-40 879,14	-34 760,00	-30 580,91	88,0	-25,2	-4 179,09
AVUSTUKSET	-741 370,71	-947 400,00	-814 685,97	86,0	9,9	-132 714,03
MUUT TOIMINTAKULUT	-325 928,31	-245 320,00	-233 174,12	95,0	-28,5	-12 145,88
TOIMINTAKULUT YHT.	-44 937 784,38	-45 821 118,11	-44 532 114,91	97,2	-0,9	-1 289 003,20
TOIMINTAKATE	-41 830 395,72	-42 172 232,11	-41 808 726,47	99,1	-0,1	-363 505,64
Rahoitustuotot ja -kulut	-4,59				-100,0	
VUOSIKATE	-41 830 400,31	-42 172 232,11	-41 808 726,47	99,1	-0,1	-363 505,64
Poistot ja arvonalentumiset	-4 746,91	0,00	-8 155,37	X	71,8	8 155,37
TILIKAUDEN TULOS	-41 835 147,22	-42 172 232,11	-41 816 881,84	99,2	-0,0	-355 350,27
Vyörytyserät, Tulot	433 417,55		516 190,89	X	19,1	-516 190,89
Vyörytyserät, Menot	-66 544,62		-72 947,39	X	9,6	72 947,39
KUNNAN TULOSLAS- KELMA	-41 468 274,29	-42 172 232,11	-41 373 638,34	98,1	-0,2	-798 593,77

Talous (ulkoiset erät, ei vyörytyksiä)

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Myyntituotot	2 039 861,11	2 235 676,00	1 897 895,58	84,9	-7,0	337 780,42
Maksutuotot	288 401,09	233 000,00	285 366,02	122,5	-1,1	-52 366,02
Tuet ja avustukset	257 297,91	340 020,00	176 145,89	51,8	-31,5	163 874,11
Muut toimintatuotot	506 307,78	840 190,00	348 191,16	41,4	-31,2	491 998,84
TOIMINTATUOTOT YHT.	3 091 867,89	3 648 886,00	2 707 598,65	74,2	-12,4	941 287,35
Palkat ja palkkiot	-2 268 196,84	-2 576 043,50	-2 015 542,26	78,2	-11,1	-560 501,24
Eläkekulut	-1 310 881,50	-1 250 460,88	-1 253 300,92	100,2	-4,4	2 840,04
Muut henkilösivukulu	-165 401,90	-159 637,79	-91 517,74	57,3	-44,7	-68 120,05
Henkilösivukulut	-1 476 283,40	-1 410 098,67	-1 344 818,66	95,4	-8,9	-65 280,01
Henkilöstösivukulut yht.	-3 744 480,24	-3 986 142,17	-3 360 360,92	84,3	-10,3	-625 781,25
PALVELUJEN OSTOT	-40 001 514,55	-40 568 074,26	-40 026 006,06	98,7	0,1	-542 068,20
AINEET, TARVIKKEET	-40 879,14	-34 760,00	-30 439,50	87,6	-25,5	-4 320,50
AVUSTUKSET	-741 370,71	-947 400,00	-814 685,97	86,0	9,9	-132 714,03
MUUT TOIMINTAKULUT	-325 844,31	-245 320,00	-233 058,37	95,0	-28,5	-12 261,63
TOIMINTAKULUT YHT.	-44 854 088,95	-45 781 696,43	-44 464 550,82	97,1	-0,9	-1 317 145,61
TOIMINTAKATE	-41 762 221,06	-42 132 810,43	-41 756 952,17	99,1	-0,0	-375 858,26
Rahoitustuotot ja -kulut	-4,59				-100,0	
VUOSIKATE	-41 762 225,65	-42 132 810,43	-41 756 952,17	99,1	-0,0	-375 858,26
Poistot ja arvonalentumiset	-4 746,91	0,00	-8 155,37	X	71,8	8 155,37
KUNNAN TULOSLAS- KELMA	-41 766 972,56	-42 132 810,43	-41 765 107,54	99,1	-0,0	-367 702,89

Tulosalue: Keskusvaalilautakunta

Vastuualue: Vaalit

Vaalit sisältää EU-vaalien, presidentin vaalien, eduskuntavaalien ja kunnallisvaalien järjestämisen talouden sekä toiminnalliset tavoitteet.

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kunnassa. Sen päätehtävänä on valtiollisissa vaaleissa suorittaa vaalien toimittamiseksi tarpeelliset valmistelutoimenpiteet, järjestää ennakkoäänestys ja siihen tarvittava henkilökunta, tarkastaa ennakkoäänestysasiakirjat, suorittaa vaalilautakuntien ja vaalitoimistijoiden koulutus ja järjestää alustavan ääntenlaskennan tiedottaminen.

Kunnallisvaaleissa keskusvaalilautakunnan tehtävänä on edellä mainittujen lisäksi ehdokashakemusten käsittely, ehdokaslistojen yhdistelmän laadinta, vaalien tuloslaskennan suorittaminen ja vaalien tuloksen vahvistaminen.

Vaalien vastuuhenkilöinä toimivat hallintojohtaja Paula Halonen, maaseutupäällikkö Jari Korhonen ja toimistopäällikkö Päivi Huotari.

Keskusvaalilautakunnan jäsenet

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet
Risto Virkkunen (pj.)	Oiva Korhonen
Helena Lautsalo (vara pj.)	Tuula Niskanen
Airi Mäkinen	Sanna Loihtuvuo
Tero Viholainen	Ilmari Viholainen
Mirja-Maija Hakolampi	Veli Mäenpää

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	17 697,30	32 000,00	1 184,00	3,7	-93,3	30 816,00
Toimintakulut	-14 220,06	-9 600,00	-3 841,35	40,0	-73,0	-5 758,65
TOIMINTAKATE	3 477,24	22 400,00	-2 657,35	-11,9	-176,4	25 057,35
Vyörytyserät, Menot	-151,18		-53,67	X	-64,5	53,67
KUNNAN TULOSLASKELMA	3 326,06	22 400,00	-2 711,02	-12,1	-181,5	25 111,02

Vuonna 2016 ei ollut vaaleja. Keskusvaalilautakunnan toimintakulut olivat keskusvaalilautakunnan kokouksista aiheutuneita kuluja. Lisäksi toimintakuluina ovat vaalitoimitsijoille hankitut henkilökortit vuoden 2017 kuntavaaleja varten. Toimintatuotot ovat oikeusministeriön korvaukset hankituista henkilökorteista.

Tulosalue: Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Vastuualue: Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Tarkastuslautakunta sisältää tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen talouden sekä toiminnalliset tavoitteet.

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään kuntalain 14 luvun 121 §:ssä ja Sotkamon kunnan tarkastussäännössä (jatkossa hallintosäännössä). Lautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Lisäksi lautakunta valvoo lakisäateisen tilintarkastuksen sopimuksenmukaista toteutumista ja vastaa sidonnaisuusilmoituksista.

Tilintarkastajan tehtävistä säännellään kuntalain 14 luvun 123 §:ssä. Tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Tarkastettava mm. antavatko kunnan tilinpäätös ja konsernitilinpäätös oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Tarkastuslautakunnan vastuuhenkilöinä toimivat hallintojohtaja Paula Halonen ja talousjohtaja Heidi Pyykönen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintakulut	-19 645,38	-19 320,00	-16 500,62	85,4	-16,0	-2 819,38
TOIMINTAKATE	-19 645,38	-19 320,00	-16 500,62	85,4	-16,0	-2 819,38
VUOSIKATE	-19 645,38	-19 320,00	-16 500,62	85,4	-16,0	-2 819,38
KUNNAN TULOSLASKELMA	-19 645,38	-19 320,00	-16 500,62	85,4	-16,0	-2 819,38

Tarkastuslautakunnan toiminta oli tilikaudella kustannustehokasta. Toimintakuluissa syntyi säästöä sekä talousarvioon että vuoden 2015 tilinpäätökseen verrattuna. Merkittävin säästö syntyi luottamustoimipalkkioista ja matkakorvauksista sekä tilintarkastajan palkkioista.

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Toteuma
Tilintarkastuskertomus on valmis 30.4. ja tarkastuslautakunnan arviointikertomus 31.5. mennessä.		Tarkastuslautakunnan arvion perusteella saadaan selkeä käsitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta.	Tilintarkastuskertomus on valmistunut 23.5.2016 ja tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2.6.2016. Arviointikertomus on asianmukaisesti laadittu ja kunnanvaltuuston 15.6.2016

Tulosalue: Kunnanvaltuusto

Vastuualue: Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto vastaa ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista. Kunnanvaltuusto asettaa vuosittain talousarviossa toimielimille tulostavoitteet, joilla se ohjaa määrärahojen käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrä ja laatua sekä toiminnan kehittämissuuntaa.

Uuden kuntalain (410/2015) valtuustoa koskevat säännökset tulevat voimaan seuraavan vaalikauden alusta eli 1.6.2017. Myös kuntastrategiaa koskeva kuntalain 7 luvun 37 § tulee voimaan 1.6.2017. Valtuusto päättää kuntastrategiassa kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiaa laadittaessa on otettava huomioon mm. kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.

Vastuullisena toimielimenä toimi kunnanhallitus ja vastuuhenkilöinä kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen ja hallintojohtaja Paula Halonen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintakulut	-48 796,29	-58 350,00	-37 287,95	63,9	-23,6	-21 062,05
TOIMINTAKATE	-48 796,29	-58 350,00	-37 287,95	63,9	-23,6	-21 062,05
VUOSIKATE	-48 796,29	-58 350,00	-37 287,95	63,9	-23,6	-21 062,05
TILIKAUDEN TULOS	-48 796,29	-58 350,00	-37 287,95	63,9	-23,6	-21 062,05
Vyörytyserät, Menot	-519,81		-509,31	X	-2,0	509,31
KUNNAN TULOSLASKELMA	-49 316,10	-58 350,00	-37 797,26	64,8	-23,4	-20 552,74

Kunnanvaltuuston toiminta oli kustannustehokasta. Toimintakuluissa syntyi säästöä sekä talousarvioon että vuoden 2015 tilinpäätökseen verrattuna. Merkittävin säästö syntyi luottamustoimipalkkioista ja matkakorvauksista, muita säästöjä syntyi palvelujen ostoista (mm. markkinointi, koulutukset) sekä aine- ja tarvikehankinnoista.

Kunnanvaltuuston jäsenet vuonna 2016

Jäsen	Puolue
Aaltonen Helena	KESK
Heikkinen Pekka	KESK
Heikkinen Reija	VAS
Heikkinen Tommi	SIT
Huttunen Jarmo	KESK
Hyvönen Timo	KESK
Kemppainen Helmi	KESK
Korhonen Ari	PS
Korhonen Hannu	PS
Korhonen Jouko (pj.)	VAS
Korhonen Marja-Leena	KESK
Korhonen Pasi	KESK
Korhonen Päivi	VAS
Korhonen Timo	KESK
Lukkari Anne (1.varapj.)	KESK
Lukkari Juho	KESK
Makkonen Petri	KOK
Matero Teemu	KESK
Mulari Pirjo	KESK
Mäkinen Airi	PS
Määttä Ari	KESK
Polvinen Osmo	VAS
Riess Thomas	KESK
Ritakallio-Knuutinen Pirjo	PS
Romppainen Seppo	PS
Rossi-Määttä Tuula	SDP
Sarparanta Vesa-Pekka	KOK
Sirviö Pertti	VAS
Sorvari Yrjö	KD
Suutari Markku	KESK
Tervo Niina	KESK
Toivanen Pinja	VAS
Tolonen Vesa	SIT
Tuhkanen Viljo	PS
Vihanto Pentti	KOK
Väisänen Unto (2.varapj.)	KOK

Kunnanvaltuusto kokoontui 9 kertaa ja käsitteli 108 asiaa.

Helmikuun kokousasiat

- kaavoituskatsaus 2016
- ympäristöviranomaisen taksan perusteiden tarkastaminen
- Sotkamon kunnan vesihuoltolaitoksen kirjanpidollisen taseyksikön perustaminen
- lausunto hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi

Maaliskuun kokousasiat

- kunnanvaltuusto valitsi kunnanhallituksen
- Lastaajantien ympäristön asemakaavan hyväksyminen
- kuntatodistusohjelman perustaminen
- eron myöntäminen Pekka Heikkiselle Kainuun liiton maakuntavaltuuston jäsenen toimesta sekä jäsenen valitseminen Kainuun maakuntavaltuustoon Pekka Heikkisen tilalle toimikauden loppuun asti
- valtuutettujen aloitteet

Huhtikuun kokousasiat

- Naapurinvaaran yleiskaavan hyväksyminen
- määrärahan myöntäminen keskuskeittiön ja sotetilojen rakentamiseen vuodelle 2016
- palkkatukilainan myöntäminen YTY-töitä (Ympäristösavotta -hanke) varten Sotkamossa
- lisämääräraha Tenetin koulun G-siiven korjaukseen
- eron myöntäminen Hannu Huttuselle Kokoomuksen kunnanvaltuuston varajäsenyydestä, ympäristö- ja teknisen lautakunnan varajäsenyydestä sekä palveluvaiokunnan jäsenyydestä sekä jäsenen ja varajäsenen valitsemis Hannu Huttusen em. toimiin
- kuntalaisten aloitteet
- kunnanjohtajan viran vaali

Kesäkuun kokousasioita

- arviointikertomus vuodelta 2015
- Sotkamon kunnan tilinpäätös 2015
- tilintarkastuskertomus vuodelta 2015
- henkilöstöraportti 2015
- talousarvion toteutuma ajalla 1.1.–30.4.2016
- määrärahan siirtäminen Ilkantie kunnallistekniikan rakentamiseen ja aloitusluvan myöntäminen

Elokuun kokousasioita

- Sotkamojärven etelärannan asemakaavan hyväksyminen
- tilintarkastuksen 2016 valinta valtuustokauden loppuun saakka
- talousraportti 1-6/2016

Syyskuun kokousasioita

- kunnan omavalkaisen takauksen myöntäminen Kiinteistö Oy Sotkanmaalle
- Sotkamon kunnan korkosuojauksen päivittäminen
- Sotkamon kunnanvaltuutettujen lukumäärästä päättäminen

Lokakuun kokousasioita

- Aatoksen ympäristön asemakaavan hyväksyminen
- talousarvion toteuma ajalla 1.1.–31.8.2016
- kotihoidon tuen kuntalisän lakkauttaminen 1.1.2017 alkaen

- Sotkamon kunnan vesihuoltolaitoksen käyttö- ja perusmaksut 1.1.2017 alkaen
- yksityisteiden avustaminen Sotkamon kunnassa 1.1.2017 lähtien
- Sotkamon kunnan ja kunnanjohtaja Mika Kilpeläisen välinen johtajasopimus
- kunnan tuloveroprosentin määrittäminen vuodelle 2017
- kunnan kiinteistöveroprosenttien määrittäminen vuodelle
- asiakkailta perittävän arkistopalvelumaksun perusteista päättäminen
- kaavoitus- ja mittausviranomaisten palvelumaksujen perusteista päättäminen

Marraskuun kokousasioita

- päivitetyn kouluverkkoselvityksen hyväksyminen
- kouluverkkoselvitykseen perustuvat Kontinjoen, Naapurinvaaran, Pohjavaaran ja Pohjois-Tipaksen koulua koskevat toimenpiteet
- kouluverkkoselvitykseen perustuvat Sotkamon lukiota koskevat toimenpiteet
- palkkatukilainan myöntäminen YTY-töitä (Ympäristösavotta -hanke) varten Sotkamossa
- luottamushenkilöiden toimikauden jatkuminen

Joulukuun kokousasioita

- vuoden 2016 talousarviomuutokset
- vuoden 2017 talousarvio ja vuosien 2017-2019 taloussuunnitelma
- eron myöntäminen Pirjo Mularille kunnanvaltuuston jäsenen ja kunnanhallituksen varajäsenen toimista, sekä ympäristö- ja teknisen lautakunnan varajäsenyydestä, sosiaali-terveysvaliokunnan jäsenyydestä ja pelastuslautakunnan varajäsenen toimesta 1.1.2017 alkaen sekä jäsenten ja varajäsenten valitseminen Pirjo Mularin tilalle em. toimiin
- eron myöntäminen Jani Löhöselle Perussuomalaisten kunnanvaltuuston varajäsenyydestä 1.1.2017 alkaen

Esimerkkejä vuoden 2016 päätöksistä, jotka tukivat Sotkamon kunnan 26.11.2014 hyväksyttyä uutta kuntastrategiaa ja sen määrittelemiä Sotkamon kunnan strategisia päämääriä:

ELINVOIMA:

Kunnanvaltuusto 8.2.2016 § 3 Kaavoituskatsaus 2016

Kunnanvaltuusto 21.3.2016 § 12 Lastaajantien ympäristön asemakaavan hyväksyminen

Kunnanvaltuusto 25.4.2016 § 22 Naapurinvaaran yleiskaavan hyväksyminen

Kunnanvaltuusto 29.8.2016 § 49 Sotkamojärven etelärannan asemakaavan hyväksyminen

Kunnanvaltuusto 31.10.2016 § 65 Aatoksen ympäristön asemakaavan hyväksyminen

PALVELUT:

Kunnanvaltuusto 8.2.2016 § 4 Sotkamon kunnan vesihuoltolaitoksenkirjanpidollisen taseyksikön perustaminen

Kunnanvaltuusto 25.4.2016 § 23 Määrärahan myöntäminen keskuskeittiön ja sote-tilojen rakentamiseen vuodelle 2016

Kunnanvaltuusto 25.4.2016 § 25 Lisämääräraha Tenetin koulun G-siiven korjaukseen

Kunnanvaltuusto 15.6.2016 § 43 Määrärahan siirtäminen Ilkantien kunnallistekniikan rakentamiseen ja aloitusluvan myöntäminen

Kunnanvaltuusto 31.10.2016 § 67 Kotihoidon tuen kuntalisän lakkauttaminen 1.1.2017 alkaen

Kunnanvaltuusto 31.10.2016 § 68 Sotkamon kunnan vesihuoltolaitoksen käyttö- ja perusmaksut 1.1.2017 alkaen

Kunnanvaltuusto 31.10.2016 § 69 Yksityisteiden avustaminen Sotkamon kunnassa 1.1.2017 lähtien

Kunnanvaltuusto 31.10.2016 § 72 Kunnan kiinteistöveroprosenttien määrittäminen vuodelle 2017

Kunnanvaltuusto 31.10.2016 § 73 Asiakkailta perittävän arkistopalvelumaksun perusteista päättäminen

Kunnanvaltuusto 31.10.2016 § 74 Kaavoitus- ja mittausviranomaisten palvelumaksujen perusteista päättä-

minen

Kunnanvaltuusto 21.11.2016 § 80 Päivitetyn kouluverkkoselvityksen hyväksyminen

TALOUS JA RESURSSIT:

Kunnanvaltuusto 15.6.2016 § 38 Arviointikertomus vuodelta 2015

Kunnanvaltuusto 15.6.2016 § 39 Sotkamon kunnan tilinpäätös 2015

Kunnanvaltuusto 15.6.2016 § 39 Tilintarkastuskertomus vuodelta 2015

Kunnanvaltuusto 15.6.2016 § 42 Talousarvion toteutuma ajalla 1.1.–30.4.2016

Kunnanvaltuusto 29.8.2016 § 50 Tilintarkastus 2016

Kunnanvaltuusto 29.8.2016 § 51 Talousraportti 1-6/2016

Kunnanvaltuusto 31.10.2016 § 66 Talousarvion toteuma ajalla 1.1.–31.8.2016

Kunnanvaltuusto 31.10.2016 § 71 Kunnan tuloveroprosentin määrääminen vuodelle 2017

Kunnanvaltuusto 19.12.2016 § 93 Vuoden 2016 talousarviomuutokset

Kunnanvaltuusto 19.12.2016 § 94 Vuoden 2017 talousarvio ja vuosien 2017–2019 taloussuunnitelma

ARJEN SUJUVUUS –strategista päämäärää tukevia päätöksiä on tehty erityisesti ympäristö- ja teknisen toimien lautakunnassa sekä sivistystoimen lautakunnassa.

Tulosalue: Kunnanhallitus

Vastuualue: Hallinto

Hallinto sisältää hallintopalvelut, kunnanhallituksen, avustukset, työmarkkinatuen maksuosuudet, kuntayhtymien maksuosuudet (Kainuun liitto, Kainuun soten talous- ja palkkahallinnon tukipalvelut, Kainuun sote-kuntayhtymä), käyttövaraukset (mm. veteraanitoiminta ja vanhusneuvosto) sekä kansainvälisen toiminnan. Hallinto pitää sisällään em. toimien talouden sekä toiminnalliset tavoitteet. Hallintopalvelut palvelee kunnanhallituksen alaisuudessa kunnan johtamista kokonaisuutena, vastaa kunnan edunvalvonnasta, yhteyksistä viranomaisiin ja yhteistyöstä, kuntakuvasta ja elinkeinoelämän kehittämisen edellytyksistä.

Hallinnon vastuuhenkilönä toimi hallintojohtaja Paula Halonen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	242 568,49	592 190,00	121 714,15	20,6	-49,8	470 475,85
Toimintakulut	-40 679 334,70	-41 204 985,66	-40 779 957,76	99,0	0,2	-425 027,90
TOIMINTAKATE	-40 436 766,21	-40 612 795,66	-40 658 243,61	100,1	0,5	45 447,95
Rahoitustuotot ja -kulut	-4,59				-100,0	
VUOSIKATE	-40 436 770,80	-40 612 795,66	-40 658 243,61	100,1	0,5	45 447,95
Poistot ja arvonalentumiset	-4 746,91	0,00	-8 155,37	X	71,8	8 155,37
TILIKAUDEN TULOS	-40 441 517,71	-40 612 795,66	-40 666 398,98	100,1	0,6	53 603,32
Vyörytyserät, Tulot	433 417,55		516 190,89	X	19,1	-516 190,89
Vyörytyserät, Menot	-15 101,65		-19 690,45	X	30,4	19 690,45
KUNNAN TULOSLAS- KELMA	-40 023 201,81	-40 612 795,66	-40 169 898,54	98,9	0,4	-442 897,12

Toimintatuotot jäivät huomattavasti talousarviota pienemmiksi. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnin tavoite ei ole ollut lähtökohtaisestikaan realistisesti asetettu (tavoite 562 000 euroa, toteuma 104 754 euroa; vuoden 2015 toteuma 175 695 euroa). Toimintakulut jäivät alle talousarviossa arvioidun, mikä johdattaa pääasiassa Kainuun sote-kuntayhtymän hyvästä tilikauden tuloksesta. Sotkamon kunta sai maksuosuuden palautusta 481 955 euroa.

Työmarkkinatuen maksuosuutta maksettiin vuonna 2016 yhteensä 672 991 euroa (v.2015: 592 274 euroa). Työmarkkinatuen maksuosuus kasvoi edellisestä tilikaudesta 80 717 eurolla. Vuonna 2016 otettiin Sotkamon kunnassa käyttöön pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen kuntalisä.

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Toteuma
Viimeisimmän kyselyn mukaan asiakkaista 80 % on tyytyväisiä saamaansa palveluun ja hallintopalvelujen toimintatapaan.	Hyvää hallintoa, joustavaa toimintaa ja asiakaslähtöisyyttä kehitetään jatkuvasti oman toiminnan arvioinnilla, uudistamisella ja koulutuksella.	Asiakastyytyväisyys, selvitetään kyselyllä	Asiakastyytyväisyyskyselyä ei tehty.
Sotkamon kunta on lähivuosiinakin monipuolisuudellaan kuntien kärkeä ja tavoiteltu kunta.	Sotkamon kunta vahventaa ja kehittää toimintaympäristön vetovoimatekijöitä.	Kunta sijoittuu kärkisijoille valtakunnallisissa imago tutkimuksissa. Muuttoliike kuntaan on positiivinen.	Positiivisessa muuttoliikkeessä ei onnistuttu; kunnan väkiluvun nettokehitys oli -58 henkilöä. Kun verrataan Kainuun kuntien asukaslukuja ja muuttoliikettä, Sotkamo on kuitenkin säilyttänyt suhteellisen hyvän aseman.
Kilpailukyvyyn parantaminen tehottamalla kunnan omia toimintoja.	Kunnan yhteistyöryhmän hyväksymien Sotkamon toiminamallin periaatteiden jalkauttamisen jatkaminen. Pilottina hyvin edenneen palvelualuesteerien/johdon tuen palveluketjun kokemusten hyödyntäminen ja soveltaminen laajemmin.	Toiminnan ja tuotannon ohjauksen onnistuminen arvioidaan mm. kyselyllä.	Kyselyä ei toteutettu. Palvelualueella pidettiin palaveria ja mietittiin uusia suuntauksia miten kunnan omia toimintoja voitaisiin kehittää.
Uusien järjestelmien käyttöönotto.	Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallintoyksikkö kehittää osaamista.	Eri palveluiden käytettävyyssaste	Tiedonhallintajärjestelmän vaihtamisen valmistelu käynnistettiin.

Muutosten hallittu läpivienti. Osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen	Palvelutaso toteutetaan kuntien tarpeita vastaavasti. Järjestelmien kriittisyyden kasvaessa maakunnallisessa ratkaisussa osapuolet sitoutuvat yhteisiin sääntöihin mm. tietoturvan ylläpitämiseksi.	Asiakastyytyväisyyskysely mittarina	Kyselyä ei toteutettu. Sote-kuntayhtymä on tarjonnut toimivat ICT-palvelut kunnan käyttöön ja kehittämistä on viety eteenpäin.
Sähköisen asioinnin kehittäminen	Sähköisten palvelujen laajentaminen ja käyttöönotto.		Kunnalle laadittiin uudet ulkoiset nettisivut. Intranetin käyttöönoton valmistelu käynnistettiin.

Tulosityksikkö: Kunnanhallitus

Kunnanhallitus sisältää (matkailu)markkinoinnin, avustukset, joukkoliikenteen, kunnan oman projektit, projektien maksuosuudet, yritysten toimitilat ja muun elinkeinojen kehittämisen. Elinkeinot pitävät sisällään em. toimien talouden sekä toiminnalliset tavoitteet.

Kunnanhallitus vastaa mm. strategisesta suunnittelusta, kunnan taloudesta, henkilöstöpolitiikan johtamisesta, hallinnon, organisaation ja johtamisen kehittämisestä, seudullisesta yhteistyöstä, asunto-, elinkeino- ja maankäyttöpolitiikasta, palvelutoimintojen kehittämisestä ja yhteensovittamisesta.

Kunnanhallituksen vastuuhenkilönä toimi hallintojohtaja Paula Halonen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	152 163,95	583 190,00	106 429,43	18,2	-30,1	476 760,57
Toimintakulut	-1 926 020,53	-1 990 261,63	-2 088 220,64	104,9	8,4	97 959,01
TOIMINTAKATE	-1 773 856,58	-1 407 071,63	-1 981 791,21	140,8	11,7	574 719,58
Rahoitustuotot ja -kulut	-4,59				-100,0	
VUOSIKATE	-1 773 861,17	-1 407 071,63	-1 981 791,21	140,8	11,7	574 719,58
Vyörytyserät, Tulot	433 417,55		516 190,89	X	19,1	-516 190,89
Vyörytyserät, Menot	-15 028,61		-19 554,19	X	30,1	19 554,19
KUNNAN TULOSLASKELMA	-1 355 472,23	-1 407 071,63	-1 485 154,51	105,5	9,6	78 082,88

Toimintakulujen ylittymistä selittää erityisesti henkilöstökulujen ylittyminen sekä työmarkkinatuen maksuosuuksien kasvaminen. Toimintakuluissa säästöä syntyi arvioitua vähäisimmistä palvelujen ostoista. Kunnanhallitus myönsi yleisiä toiminta-avustuksia arvioitua vähemmän.

Kunnanhallituksen jäsenet

Varsinaiset jäsenet	Puolue	Varajäsenet
Korhonen Aimo (pj.)	KESK	Huttunen Jarmo
Korhonen Ari (varapj.)	PS	Korhonen Hannu
Hyvönen Timo	KESK	Määttä Ari
Korhonen Marja-Leena	KESK	Hakkarainen Annikki
Makkonen Petri	KOK	Sarparanta Vesa-Pekka
Mäkinen Airi	PS	Toppinen Irene
Polvinen Osmo	VAS	Leinonen Raimo
Rossi-Määttä Tuula	SDP	Kotilainen Heidi
Seppänen Sakari	KESK	Lukkari Juho
Tervo Niina	KESK	Mulari Pirjo
Toivanen Pinja	VAS	Heikkinen Reija

Vastuualue: Elinkeinot

Elinkeinot sisältää (matkailu)markkinoinnin, avustukset, joukkoliikenteen, kunnan oman projektit, projektien maksuosuudet, yritysten toimitilat ja muun elinkeinojen kehittämisen.

Elinkeinoista vastuullisina toimivat kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen, hallintojohtaja Paula Halonen ja talousjohtaja Heidi Pyykkönen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	104 545,71	108 020,00	76 591,37	70,9	-26,7	31 428,63
Toimintakulut	-912 190,87	-1 044 240,00	-900 791,93	86,3	-1,2	-143 448,07
TOIMINTAKATE	-807 645,16	-936 220,00	-824 200,56	88,0	2,0	-112 019,44
VUOSIKATE	-807 645,16	-936 220,00	-824 200,56	88,0	2,0	-112 019,44
Vyörytyserät, Menot	-10 192,46		-12 648,28	X	24,1	12 648,28
KUNNAN TULOSLASKEL- MA	-817 837,62	-936 220,00	-836 848,84	89,4	2,3	-99 371,16

Vuonna 2016 käynnistettiin Sotkamon kunnan hallinnoimana Vauhtia Vuokatin (Kajaani-Oulujärvi) kv-matkailuun –hankkeen valmistelu laajassa yhteistyössä matkailu- ja majoitusalan toimijoiden, Kajaanin kaupungin sekä Paltamon kunnan kanssa. Hankkeen toteutusaika on 1.1.2017–31.12.2019 ja hanketta rahoittavat Kainuun liitto, Sotkamon kunta, Kajaanin kaupunki, Vuokatin matkailukeskus sekä Oulujärven Jättiläiset ry.

Hankkeen tavoitteena on lisätä Vuokatti-Kajaani-Oulujärvi -alueen tunnettavuutta kansainvälisenä matkailukohteena sekä vahvistaa alueen elinkeinotoimintaa. Jotta haluttuun kansainvälisyyden nostoon päästään, tehdään hankkeessa osaamiseen, tuotteistamiseen, yhteistyöhön, saavutettavuuteen ja markkinointiin liittyvää kehittämistyötä yhdessä alueen pk-yritysten ja muiden matkailualan toimijoiden kanssa. Hankkeen tavoitteena on mm. synnyttää 25 uutta työpaikkaa, kaksinkertaistaa kv-yöpyjien määrä sekä lisätä matkailutulon ja majoitustulon kasvua 10 % alueella. Kv-matkailijamäärän kasvulla olisi lisäksi merkittäviä vaikutuksia myös Kajaanin lentoasemalle.

Matkailukeskuskohtaisessa vertailussa Vuokatti oli vuonna 2016 rekisteröidyissä yöpymisissä ykkösenä Rovaniemen, Rukan ja Levin edellä. Kotimaisissa yöpymisissä Vuokatti oli keskuksista selvä ykkönen. Sen sijaan ulkomaisissa yöpymisissä Vuokatti sijoittui merkittävästi huonommin ja oli mm. Muonion ja Pyhä-Luoston perässä, mutta kuitenkin Enontekiön ja Himoksen edellä.

Sotkamon kunnanhallitus hyväksyi 8.11.2016 osakaskuntien kanssa neuvotellun, uuden osakassopimuksen Kainuun Etu Oy:lle. Sotkamon kunta omistaa Kainuun Etu Oy:n osakekannasta 13,44 %. Sotkamon kuntaosuus uuden sopimuksen mukaan yhtiön rahoituksesta on arviolta 54 000 €/vuosi. Asukaslukumuutokset omistajakuntien kesken vaikuttavat maksuosuuteen sopimuskaudella.

Kunnanhallitus päätti 4.10.2016 käynnistää tarjouskilpailun entisen Taimitarhan rakennusten vuokraamisesta. Kunnanhallitus hyväksyi Vuokatin Nurmi Oy:n vuokraustarjouksen Taimitarhan rakennuksista ja vuokrasi rakennukset yhtiölle 15.11.2016 alkaen.

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Toteuma
Matkailijamäärän lisäys Vuokatin matkailukeskus Oy:n vahvistaman markkinointisuunnitelman mukaisesti.	Tehokas markkinointi, kv-markkinointiin panostaminen, uudet asiakassegmentit, laaja yhteistyö Kainuussa.	Yöpymisvuorokausien lisäys	Sotkamon majoitusliikkeen rekisteröidyt yöpymiset (647 300) vähenivät vuonna 2016 edellisvuodesta (648 600) aavistuksen eli 0,2 %. Ulkomailta tuli selvää kasvua (48 000, + 13,3 %) kotimaisten yöpymisten (599 300) vähentyessä 1,1 %. Ulkomaalaisyöpymisistä yli puolet tuli Venäjältä määrän (25 800) pienentyessä vuoden takaiselta tasolta 6,8 %.
Pystytään vastaamaan teollisuusalueiden kysyntään, kunnallisten palvelujen kysynnän muutoksiin ja vaikuttamaan toimintaympäristön edellytyksiin.	Teollisuusalueen markkinointi, uusien yritysten "houkutteleminen", nykyisten yritysten kehittymiseen vaikuttaminen.	Uudet yritykset Sotkamossa (yritystilastot), tonttivuokrausmäärät	Sotkamossa perustettiin vuoden 2016 aikana 52 uutta yritystä. Yrityksiä lakkasi 59, joten nettomuutos oli -7 yritystä.
Korkeatasoisen osaamisen tarjonta pysyy vakaana ja vahvana huolimatta kehittämisresurssien vähenemisestä.	Yhteydenpito, kontaktointi	Toimintaympäristön vahvistuminen (logistiikka, liikenneyhteydet, yritysten tarvitsema koulutus yms.)	Yliopistoyhteistyötä on toteutettu Sotkamon kunnan ja Jyväskylän yliopiston välillä. Toimijoilla on voimassa oleva yhteistyösopimus liikuntateknologian maisteri- ja tohtorikoulutuksesta Vuokatissa vuosille 2014–2018.

Elinkeino- ja kehittämisrahoitus sekä muu kunnanhallituksen alainen rahoitus

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
EU- ja muut maksuosuudet	247 861	257 490	245 562	272 580	270 080	260 710
Kainuun Etu Oy	105 600	105 600	106 972	54 000	54 000	54 000
Elävä Kainuu Leader	45 890	45 890	45 890	45 890	45 890	45 890
Kumppaniksi ry	86 000	86 000	89 600	86 000	86 000	86 000
Vauhtia Vuokatin (Kajaani-Oulujärvi) kv-matkailuun			0	69 190	69 190	59 820
Ennakoimattomat projektit	10 371	17 500	3 100	15 000	15 000	15 000
VuoGas Nurmi -hanke	0	2 500	0	2 500	0	0
Kunnan omat projektit, sopimussyhteistyö	190 000	190 000	171 423	195 000	205 000	210 000
CEMIS Oulu	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	20 000
CEMIS Jyväskylä	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Kajaanin AMK:lle CEMIS toiminnan johtamiseen			0	5 000	5 000	
Jyväskylän yliopiston liikuntatekn./maisterikoulutus	110 000	110 000	110 000	110 000	110 000	110 000
Jyväskylän yliopiston liikuntatekn./muut hankkeet	20 000	20 000	0	0	0	0
Euroopan nuorten olympiafestivaalien talvikisat, EYOF2021			1 423	20 000	30 000	60 000
Muu rahoitus	955 307	1 060 000	1 092 817	1 186 400	1 192 400	1 197 400
Matkailun markkinointi	110 000	138 000	120 370	123 000	123 000	123 000
Kv-matkailun markkinointi	0	10 000		0	0	0
Matkailun neuvontapalvelut	16 200	21 000	14 100	21 000	21 000	21 000
Vesihuoltoavustukset	4 351	20 000	0	0	0	0
Joukkoliikenne	74 082	152 000	105 922	244 000	250 000	255 000
Osuuskauppa Maakunta/yritysten toimitilat	121 658	185 000	124 557	128 400	128 400	128 400
Kunnan työmarkkinatuen maksuosuus sekä pitkä-aikaistyöttömien työllistämisen kuntalisä	592 274	566 000	691 791	670 000	670 000	650 000
Työllisyydenhoidon hankevaraus			0	20 000	20 000	
Avustukset (merkittävimmät)	741 371	947 400	814 686	1 041 219	1 057 400	1 057 400
<i>avustukset kotitalouksille</i>	<i>49 303</i>	<i>80 700</i>	<i>59 043</i>	<i>75 000</i>	<i>75 000</i>	<i>75 000</i>
<i>avustukset yhteisöille</i>	<i>60 053</i>	<i>72 800</i>	<i>36 801</i>	<i>42 500</i>	<i>42 500</i>	<i>42 500</i>
<i>kesätyöseteli</i>	<i>22 890</i>	<i>15 000</i>	<i>16 000</i>	<i>12 900</i>	<i>12 900</i>	<i>12 900</i>
Muu kehittäminen	36 742	40 000	54 877	20 000	20 000	20 000
Elinkeino- ja kehittämisrahoitus yhteensä	1 393 168	1 507 490	1 509 802	1 653 980	1 667 480	1 668 110

Kumppaniksi ry, Sotkamon työpaja

Kumppaniksi ry:n eri palveluihin vuonna 2016 osallistuneiden asiakkaiden määrä oli 34, jossa oli pienoista kasvua edelliseen vuoteen. Yhteistyö Kainuun soten ja keskussairaalan kuntoutusyksikön kanssa tiivistyi entisestään ja sieltä tyvi-jaksolle ohjatut asiakkaat jatkoivat valtaosin Kumppaniksi ry:n tuottamiin Kelan palveluihin. Toiminnan vaikutuksia tarkasteltaessa huomataan, että yhä useammalle on löytynyt jatkopolku, joka on vastannut asiakkaan omia tavoitteita. Jatkopolut ovat löytyneet joko Kelan tarjoamista palveluista, ammatillisesta koulutuksesta tai avoimilta työmarkkinoilta.

Vuonna 2016 aloitti Kainuun TE -toimiston rahoittama nuorten työstarttipalvelu. Palvelu on tarkoitettu ammattikoulutetuille sotkamolaisille nuorille, jotka tarvitsevat tukea ja valmennusta työpaikan haussa avoimilta työmarkkinoilta.

Loppuvuoden aikana Sotkamon pajan osalta tehtiin alustavaa selvitystä siitä, miten Sotkamon pajalla asiakkaille kertynyt osaaminen voidaan tunnistaa ja dokumentoida. Tavoitteena on, että pajalla kertynyt osaaminen voidaan jatkossa hyödyntää asiakkaiden ammatillisissa opinnoissa esim. osatutkintoina. Lisäksi karotetaan mahdollisuuksia ammattiopintojen suorittamiseen yhteistyössä esim. Kainuun ammattioppilaitoksen kanssa siten, että asiakas olisi kirjoilla ammattioppilaitoksessa ja suorittaisi opintojaan soveltuvien osien pajalla. Osaamistodistuksia pystytään jo tässä vaiheessa kirjoittamaan asiakkaille heidän olemassa olevasta ja pajalla kertyneestä osaamisestaan.

Näiden lisäksi Sotkamon kunnan kanssa tehtiin sopimus eläkeselvittelyjen järjestämisestä syksyn 2016 aikana. Tämän palvelun tarkoituksena on tuottaa tietoa asiakkaan jäljellä olevasta työkyvystä eläkkeen haun tueksi.

Niille valmentautujille/kuntoutujille, joiden työnsaantimahdollisuuksia sen katsottiin edesauttavan, tarjottiin työllistymistä edistävää lyhytkoulutusta pajan lukuun (esim. ensiapukoulutus, tulityökortti ja työturvallisuuskortti). Työpajan palvelurakenne on pyritty vakiinnuttamaan mahdollisimman monitahoiseksi, jotta pystytään tarjoamaan valmennuspaikkoja eri elämäntilanteissa oleville henkilöille.

Henkilöiden sijoittuminen eri palveluihin jakautui seuraavasti:

Palvelu	Aloittaneet henkilöt toimenpiteissä	Päättäneet henkilöt toimenpiteissä	Selite
Kuntouttava työtoiminta	1	1	Toistaiseksi sairauslomalla.
Kelan mielenterveyskuntoutujien työhönvalmennus (mt-työhönvalmennus)	9	5	1 hakeutui opiskelemaan, 2 siirtyi Kelan työhönvalmennukseen, 1 siirtyi Kajaanin pajalle kuntoutuspalvelujen piiriin ja 1 jäi määräaikaistaloudelle työkyyttömyyseläkkeelle.
Kelan työkokeilu	1	1	Työkyyttömyyseläke
Kelan työhönvalmennus	2	2	Yksi siirtyi avoimille työmarkkinoille, yksi aloitti opiskelun.
Tyvi-jakso	8	7	3 aloitti Kelan ammatillisen kuntoutuksen, 1 siirtyi kuntouttavan työtoiminnan piiriin, 1 siirtyi opiskelemaan ja 2:lla ei ollut riittäviä voimavaroja aloittaa ammatillista kuntoutusta.
Eläkeselvittely	3	3	Yksi henkilö aloitti Kelan ammatillisen kuntoutuksen, yhdelle haettiin työkyyttömyyseläkettä, yhdelle haettiin osa-aikaista työkyyttömyyseläkettä.

Te-toimiston työkokeilu (työstartti)	1	1	Henkilö siirtyi työkokeiluun ulkopuoliseen yritykseen.
Työssäoppimisjakso	2	2	1 siirtyi startti-valmennukseen, 1 jatkoi kieliopintojaan.
Starttivalmennus	3	3	1 aloitti ammatilliset opinnot, 1 ohjautui Kumppaniksi ry:n kuntoutuspalvelujen piiriin, 1 siirtyi työkokeiluun ulkopuoliseen yritykseen.
Kajaanin pajalla Kelan palveluissa	4	2	1 siirtyi avoimille työmarkkinoille palkkatyöhön, 1 asiakas siirtyi työkyvyttömyys-eläkkeelle.

Kainuun Etu Oy

Kainuun Etu Oy:n hankkeisiin ja niiden rahoituksiin osallistui 31.12.2016 tilanteen mukaan 823 yritystä Kainuussa, joista 113 Sotkamossa. Boosteri-hankkeessa autettiin vuoden 2016 aikana 13:a yritystä Sotkamossa ja omistajanvaihdosyrityksiä toimenpiteisiin osallistui 17. Vuoden 2016 aikana yhtiö valmisti ja/tai hallinnoi Sotkamossa yritysryhmähankkeita Vuokatin matkailuyrityksille, elintarvikeyrityksille sekä rakennusalan yrityksille. Kaivostoiminnalle toteutettiin tukihanke, jossa on ollut mukana sotkamolaisia yrityksiä.

Yhtiön keskeisiä tunnuslukuja vuosilta 2012–2016:

	2016	2015	2014	2013	2012
Kokonaistulot	3 590 416 €	3 063 214 €	3 797 831 €	4 459 368 €	4 784 151 €
Liikevaihto	17 837 €	3 146 €	66 702 €	188 156 €	298 015 €
Muut tulot	3 572 579 €	3 060 068 €	3 731 129 €	4 271 212 €	4 486 136 €
Palkat / henkilöstö	1 877 287 €	1 491 938 €	1 786 771 €	2 168 727 €	2 285 434 €
Ostopalvelut	916 544 €	804 400 €	795 799 €	1 016 725 €	1 404 329 €
Muut kulut	782 752 €	750 263 €	1 192 741 €	1 258 379 €	1 087 293 €
Saamiset	1 452 457 €	1 125 891 €	1 774 747 €	2 019 970 €	1 969 569 €
Tulos	1 714 €	1 717 €	2 198 €	4 041 €	-1 540 €
Tase	1 573 061 €	1 365 970 €	2 140 436 €	2 279 250 €	2 204 293 €
Oma pääoma	145 233 €	143 519 €	141 801 €	139 603 €	135 562 €
Henkilöstö	34	28	33	51	46

Vastuualue: Henkilöstö

Henkilöstöhallinnon vastuualue sisältää henkilöstöhallinnon ja työllistämisen määrärahat. Henkilöstöhallinnossa hoidetaan koko henkilöstöä koskevat tehtävät. Henkilöstöhallinto tukee koko organisaation toimintaa siten, että henkilöstöön liittyvät asiat valmistellaan keskitetysti. Kunta palkkaa kunnassa asuvia työttömiä määräaikaisiin palvelussuhteisiin.

Vastuuhenkilönä henkilöstöasioissa toimi 29.9.2016 saakka henkilöstöpäällikkö Kaija Luukkainen. Sen jälkeen vastuuhenkilöinä henkilöstöasioissa toimivat av. palvelualuejohtaja Merja Ojalampi, hallintojohtaja Paula Halonen, talousjohtaja Heidi Pyykkönen sekä palvelualue sihteeri Kaarina Leinonen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	246 893,79	290 000,00	176 345,62	60,8	-28,6	113 654,38
Toimintakulut	-654 466,55	-813 490,38	-552 059,85	67,9	-15,6	-261 430,53
TOIMINTAKATE	-407 572,76	-523 490,38	-375 714,23	71,8	-7,8	-147 776,15
VUOSIKATE	-407 572,76	-523 490,38	-375 714,23	71,8	-7,8	-147 776,15
Tilikauden tulos	-407 572,76	-523 490,38	-375 714,23	71,8	-7,8	-147 776,15
Vyörytyserät, Menot	-7 460,26		-7 620,08	X	2,1	7 620,08
KUNNAN TULOSLASKELMA	-415 033,02	-523 490,38	-383 334,31	73,2	-7,6	-140 156,07

Toimintatuotot jäivät arvioidusta 113 654 euroa. Työllistämistuki jäi arvioidusta 114 306 euroa, joka johtuu vähäisemmästä työllistettävien määrästä. Toimintakulut olivat vastaavasti arvioitua pienemmät 253 810 euroa (työllistämisvaroin palkattujen palkkakulujua arvioitua vähemmän 206 578 euroa). Palvelujen ostoissa sosiaali- ja terveydenhuollon kulut olivat arvioitua suuremmat 20 469 euroa.

Työnantaja tarjosi työntekijöilleen verovapaasti Smartum -liikunta- ja kulttuuriseteleitä yhteensä 5 090 kpl (kustannus työnantajalle 25 490 euroa). Setelit olivat suosittuja ja niitä hyödynsi yhteensä 455 henkilöä.

Työllisyysvaroin palkattujen palkkakulut olivat 247 704 euroa, johon saatiin työllistämistukea 248 704 euroa. Henkilöstöhallinnon budjettiin tehdään työllistämistukivaraus tuloihin ja menoihin palkkavaraus. Työllisyysvaroin palkattujen palkkamenot kirjataan kunkin palvelualueen tulosityksiköille ja osa henkilöstöhallinnon tulosityksikölle toteutuman mukaan. Työllistämistuki vyörytetään vuoden lopussa ko. tulosityksiköille. Työllistettävät sijoituivat pääosin tekniselle palvelualueelle, liikunta-, kiinteistö-, ateria- ja siivouspalveluihin. Sivistyspalveluissa työllistettävät sijoituivat koulu- ja nuorisopuolelle.

Velvoitetyöllistettävien määrä on kasvanut viime vuosina. Vuoden 2016 työllistämisen nettokulujen ero vuoteen 2015 oli vähemmän 60 081 euroa. Kunnan työllistämistarve vaihtelee vuosittain työtilanteiden mukaan.

Suurimpana kulueraana henkilöstöhallinnossa on koko henkilökunnan työterveyshuolto (vuonna 2016 menot 260 469 euroa ja vuonna 2015 263 894 euroa). Kela maksaa työterveyskuluihin n. 50 % korvauksen. Vuonna 2016 jaettiin kaikille yhdeksäsluokkalaisille kesätyöseteli, jolla 63 koululaista työllistyi sotkamolais-ten yritysten palvelukseen kahdeksi viikoksi.

Vastuualue: Lomatoimi

Lomatoimi vastaa maatalousyrittäjien lomituspalveluiden (vuosiloma, sijaisapu ja maksullinen lomitusta) järjestämisestä Sotkamo-Kajaani-Kuhmo yhteistoiminta-alueella.

Lomituksen vastuuhenkilönä toimi lomituspäällikkö Eeva Halonen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	2 321 888,48	2 463 676,00	2 181 863,10	88,6	-6,0	281 812,90
Toimintakulut	-2 416 727,64	-2 483 430,08	-2 059 607,33	82,9	-14,8	-423 822,75
TOIMINTAKATE	-94 839,16	-19 754,08	122 255,77	-618,9	-228,9	-142 009,85
VUOSIKATE	-94 839,16	-19 754,08	122 255,77	-618,9	-228,9	-142 009,85
Vyörytyserät, Menot	-30 697,53		-29 804,78	X	-2,9	29 804,78
KUNNAN TUOSLASKEL- MA	-125 536,69	-19 754,08	92 450,99	-468,0	-173,6	-112 205,07

Hallintoon osoitettua määräraha riitti hallinnon hoitamiseen ja sitä jäi vielä vyörytyserin jälkeenkin käyttämättä. Varsinaisen maatalouslomituksen määräraha on arviomääräinen ja lopullinen valtionkorvausselvitys tehdään huhtikuussa 2017, jolloin ennakkona saatua määrärahaa oikaistaan. Vuoden 2016 alusta tuli voimaan uusi lomituspalvelulaki, jolla tiukennettiin maatalousyrittäjien edellytyksiä lomituspalveluihin ja rajattiin oikeuksia lomituspalveluihin. Myös lomituspalveluista perittävät maksut nousivat, joten kysyntä palveluihin, jotka olivat maksullisia, väheni. Yrittäjille kaupattiin maksullista lomitusta, että lomittajat saatiin työllistettyä myös hiljaisina aikoina.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Toiminta on taloudellista ja tehokasta.	Lomituspäivän pituus vastaa lomitettavan maatalousyrittäjän tehtäväosuutta ja lomitusetnetissä ajantasaisten tilatiedot, joita käytetään työlistasuunnittelussa. Lomittajien määrä vastaa kysyntää.	Lomituspäivän nettohinta jää alle valtakunnallisesta keskiarvosta. Lomittaja työllistyy työ sopimuksen mukaiseen työaikaan.	Lomituspäivän hinta oli 159,32 €, mikä on alle valtakunnan tason. Etenkin kokoaikaisten lomittajien työlistoja ei ole saatu täyteen varsinaisilla lomitustöillä. Yksi lomittaja irtisanottiin.
Palvelut toteutetaan asiakkaiden toiveiden mukaisesti.	Vuosilomat järjestetään lomavuoden aikana. Sijaisapupyynnöt pystytään toteuttamaan. Työvuorolistojen tehokas suunnittelu.	Siirtyviä lomapäiviä enintään 10 %. Pyynnöistä toteutuu vähintään 90 %. Lomittajien vaihtuvuus tilalla vähenee.	Maatalousyrittäjien lomapäiviä siirrettiin vuodelle 2017: 364 pv, mikä on 6,86 % myönnettyistä päivistä. Sijaisapu pyynnöt toteutuivat n. 95 %:sti. Lomittamattomien lomapäiviä jäi 190 pv. Lomittajien vaihtuvuutta ei saatu vähennettyä.

Ammattitaitoinen ja työ- hönsä sitoutunut lomitus- henkilöstö.	Lomittajalla riittävä am- mattitaito niiden tilojen töihin, joide lomituksia hoitavat. Lomittajien työskentely- olosuhteet täyttävät työ- turvallisuusvaatimukset. Lomittajat ottavat työssään huomioon työturvallisuus- den.	Lomittajien koulutus- tarve on kartoitettu. Sairaus- ja tapatur- mapoissaolot vähe- nevät vuodesta 2015.	Lomittajien tieto- taitotaso ja koulutustarve kartoitettiin kyselyllä. Sairauspoissaoloprosentti oli 8 % (v. 2015 6.69 %). Tapaturmat lisääntyivät 142 pv vuodesta 2015 ja tapauksista yli puolet olivat eläinten aiheutta- mia työtapaturmia. Lo- mittajat eivät ilmoitta- neet työturvallisuuteen liittyvistä epäkohdista, jotka olisivat vaatineet toimenpiteitä työnjoh- dolta.
---	--	--	--

Keskeiset toimenpiteet (5-7 toimenpidettä)
- Vajaaksi jääneet työlistat täytetty työaikakorvauksilla ja vähemmällä vapaapäivillä. - Uusia vakituisia lomittajia ei ole palkattu, vaan työhuipuista on yritetty selvittää palkkaamalla määräaikaista työntekijöitä. - Lomittajien vaihtuvuutta ei saatu pienennettyä työnjohdossa tapahtuneiden muutosten sekä lomittajien sekä yrittäjien sairastapausten vuoksi. - Lomittajille järjestettiin koulutusta uudesta lomituspalvelulaista, ensiavusta, eläinten terveydenhuollosta, työhyvinvoinnista, vasikanhoidosta sekä eläinsuojelusta. - Muutama maatalousyrittäjä perehdytti lomittajia lypsyrobotin käyttöön, koska koulusta siihen ei ole tällä seudulla tarjolla. - Laista jäi pois palvelusuunnitelmien laatiminen. Lomitusohjaajien tekemät tilakäynnit jäivät vähiin em. takia, mutta myös henkilövaihdojen takia.

Vastuualue: Maataloustoimi

Maataloustoimi sisältää maataloustoimen ja maaseudun elinkeinojen kehittämisen.

Maataloustoimen vastuuhenkilönä toimi maaseutupäällikkö Jari Korhonen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	7 879,91	3 000,00	3 244,35	108,1	-58,8	-244,35
Toimintakulut	-133 809,02	-137 267,50	-134 792,36	98,2	0,7	-2 475,14
TOIMINTAKATE	-125 929,11	-134 267,50	-131 548,01	98,0	4,5	-2 719,49
VUOSIKATE	-125 929,11	-134 267,50	-131 548,01	98,0	4,5	-2 719,49
Vyörytyserät, Menot	-1 673,54		-1 944,77	X	16,2	1 944,77
KUNNAN TULOSLASKEL- MA	-127 602,65	-134 267,50	-133 492,78	99,4	4,6	-774,72

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Yhteistoiminta-alueen hallinto on tuloksellista ja viljelijät ovat tyytyväisiä palveluihin.	Työn laatua tarkastellaan kahdesti vuodessa sisäisessä palaverissa raporttiaineiston tuella. Kokoonnutaan kerran vuodessa yhteistoimintaryhmään, jossa on kuntien luottamuselinten ja viljelijöiden edustus.	Verrataan tuloksia maksajavirastosopimuksessa määriteltuihin laatutavoitteisiin.	Tukien maksut tehtiin ensimmäisenä mahdollisena päivänä. Takaisinperintäpäätökset ovat nyt 1,5 vuotta myöhässä. Tilanne johtuu Maaseutuviraston ohjelmiston kehittämistyön hitaudesta.
Sähköisten palvelujen osuutta lisätään.	Mikäli tila ei ole jättänyt aiemmin sähköistä tukihakemusta, tilaan otetaan yhteyttä henkilökohtaisesti.	Paperisia tukihakemuksia jätetään vähemmän kuin viisi.	Paperisia hakemuksia jätettiin viisi kappaletta.
EU-ohjelmakauden kehittämistyö käynnistyy tehokkaasti. Kunnan omat maatalouden kehittämistoimet ovat kannustavia.	Osallistutaan aktiivisesti hankkeiden toteutukseen. Ollaan ohjaamassa ja seuraamassa hanketyötä sekä kannustetaan maatalousyrittäjiä ja kylän asukkaita hyötymään hankkeista.	Puolet aktiivituloista osallistuu useampaan kuin yhteen kehittämistoimenpiteeseen. Kunnassa on 20 kehittämistoimiin osallistuvaa kyläyhteisöä.	Tavoite toteutui. Tukikoulutukseen osallistui 37 tilaa. Viljelijöille järjestettyyn opintomatkaan osallistui 13 tilaa. MaiNuLi -hankkeen pienryhmiin osallistuminen oli vilkasta. Lisäksi osallistujia löytyi hyvin hankkeiden järjestämiin ajankohtaisinfoihin. Kunnassa on 22 toimivaa kyläyhdistystä. Kuusi kylää on hankkinut kehittämisrahaa ulkopuolisilta rahoittajilta.

Vastuualue: Asuntotoimi

Asuntotoimi vastaa omakotitalo- ja lomarakennuspaikkojen varauksesta ja myynnistä kunnanhallituksen vahvistamien periaatteiden mukaan. Asuntotoimi hoitaa kunnalle kuuluvat arava-, korkotuki- ja korjausavustuslain mukaiset tehtävät sekä valmistelee ja laatii toimi- ja muiden tilojen ja tonttien luovuttamiseen liittyviä sopimuksia.

Asuntotoimen vastuullisena henkilönä toimi toimistopäällikkö Päivi Huotari.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	165 914,98	160 000,00	162 445,85	101,5	-2,1	-2 445,85
Toimintakulut	-58 593,87	-50 434,49	-47 275,76	93,7	-19,3	-3 158,73
TOIMINTAKATE	107 321,11	109 565,51	115 170,09	105,1	7,3	-5 604,58
VUOSIKATE	107 321,11	109 565,51	115 170,09	105,1	7,3	-5 604,58
Vyörytyserät, Menot	-748,19		-676,05	X	-9,6	676,05
KUNNAN TULOSLASKEL- MA	106 572,92	109 565,51	114 494,04	104,5	7,4	-4 928,53

Tonttien vuokrista muodostuneet toimintatuotot olivat 2 445 euroa budjetoitua suuremmat ja toimintakulut olivat 3 159 euroa budjetoitua pienemmät.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Riittävä ja monipuolinen kunnan tonttitarjonta.	Yhteistyö kaavoitukseen ja maanhankintaan riittävän tonttitarjonnan ylläpitämiseen.	90 %:lle tonttien hakijoista voidaan tarjota tontti kauppaan jottavilla ehdoilla.	Kunnan tonttitarjonta oli riittävää ja monipuolista. Kaikille hakijoille voitiin tarjota tontti. Vuonna 2016 myytiin vain yksi omakotitalotontti, yksi lomarakennuspaikka ja kaksi teollisuustonttia vuokrasopimusten päättyessä.
Mahdollisimman monipuolisten asumismuotojen tarjoaminen kuntaan muuttaville ja jo kunnassa asuville.	Tiedottaminen kunnan tonttitarjonnasta ja houkuttelevuudesta eri kanavia hyödyntäen.	Kuntastrategian mukainen positiivinen väestökehitys.	Tonttien myynnillä ei voitu vaikuttaa positiiviseen väestökehitykseen.
Ikääntyvän väestön koton asumisen mahdollisuuksien tukeminen.	Tehostetaan ja ylläpidetään korjaus- ja energia-avustusten hakemis- ja myöntämismenettelyn tiedottaminen sekä yhteydenpitoa eri tahojen kanssa.	Avustuksien myöntäminen kaikille avustuksen saannin edellytykset täyttävälle hakijoille.	Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) avustuksia oli mahdollista myöntää kaikille avustuksen saannin edellytykset täyttävälle. Avustuksia myönnettiin 15 kpl, 58 552 €.

2.1.2 Tekniset palvelut

Tekniset palvelut vastaa kunnallisteknisistä palveluista, kiinteistöjen kunnossapidosta, vesihuollosta, kaa-voitus- ja ympäristötoimesta sekä ateria- ja puhtaanapalveluista. Palvelut tuotetaan omina, yhteistoi-minnassa lähikuntien kanssa tai ostopalveluina laadukkaina ja kilpailukykyisinä.

Teknisten palveluiden vastuuhenkilönä toimi tekninen johtaja Harri Helenius.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Myyntituotot	7 759 665,31	7 391 006,98	8 032 946,11	108,7	3,5	-641 939,13
Maksutuotot	196 233,23	209 740,00	190 073,78	90,6	-3,1	19 666,22
Tuet ja avustukset	182 872,38	52 500,00	114 442,16	218,0	-37,4	-61 942,16
Muut toimintatuotot	2 080 877,07	1 853 999,00	2 085 519,52	112,5	0,2	-231 520,52
TOIMINTATUOTOT YHT.	10 219 647,99	9 507 245,98	10 422 981,57	109,6	2,0	-915 735,59
Palkat ja palkkiot	-3 218 388,11	-3 199 633,57	-3 239 104,92	101,2	0,6	39 471,35
Eläkekulut	-1 009 089,34	-1 063 200,01	-989 936,62	93,1	-1,9	-73 263,39
Muut henkilösivukulu	-176 606,06	-205 542,92	-239 017,29	116,3	35,3	33 474,37
Henkilösivukulut	-1 185 695,40	-1 268 742,93	-1 228 953,91	96,9	3,6	-39 789,02
HENKILÖSTÖKULUT	-4 404 083,51	-4 468 376,50	-4 468 058,83	100,0	1,5	-317,67
PALVELUJEN OSTOT	-4 039 312,42	-3 399 538,36	-4 442 928,51	130,7	10,0	1 043 390,15
AINEET JA TARVIKKEET	-3 470 879,20	-3 436 602,00	-3 445 867,05	100,3	-0,7	9 265,05
AVUSTUKSET	-115 602,09	-549 300,00	-85 893,41	15,6	-25,7	-463 406,59
MUUT TOIMINTAKULUT	-460 989,96	-180 630,00	-486 710,09	269,5	5,6	306 080,09
TOIMINTAKULUT YHT.	-12 490 867,18	-12 034 446,86	-12 929 457,89	107,4	3,5	895 011,03
TOIMINTAKATE	-2 271 219,19	-2 527 200,88	-2 506 476,32	99,2	10,4	-20 724,56
V U O S I K A T E	-2 271 219,19	-2 527 200,88	-2 506 476,32	99,2	10,4	-20 724,56
POISTOT JA ARVONALEN	-2 417 275,15	-2 652 917,60	-2 595 165,31	97,8	7,4	-57 752,29
T I L I K A U D E N	-4 688 494,34	-5 180 118,48	-5 101 641,63	98,5	8,8	-78 476,85
Vyörytyserät, Menot	-132 435,63	0,00	-162 968,83	X	23,1	162 968,83
KUNNAN TULOSLASKEL- MA	-4 820 929,97	-5 180 118,48	-5 264 610,46	101,6	9,2	84 491,98

Teknisen palvelualueen toimintakate alittui 20 724,56 € (0,08 %) sisäiset ja ulkoiset erät huomioituna. Pois-tojen jälkeen tilikauden tulos alittui 78 476 euroa (1,5 %). Sisäisiä tuloja oli 792 362,42 € ja vastaavasti sisäi-siä menoja 671 901 euroa oli budjetoitua enemmän, netto 120 461 euroa enemmän budjetoituun nähden. Sisäisten tulojen ja menojen ero budjettiin nähden johtuu pääosin budjetoimattomista kiinteistötoimen hallintomenojen ja jakamattomien kiinteistömenojen kohdistamisesta aiheuttamisperiaatteen mukaisesti oikeille tulosityksiköille sisäisesti.

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Myyntituotot	3 082 960,55	3 359 178,00	3 463 341,47	103,1	12,3	-104 163,47
Maksutuotot	194 951,23	209 740,00	188 647,78	89,9	-3,2	21 092,22
Tuet ja avustukset	182 872,38	52 500,00	114 442,16	218,0	-37,4	-61 942,16
Muut toimintatuotot	1 795 878,32	1 834 399,00	1 815 456,76	99,0	1,1	18 942,24
TOIMINTATUOTOT YHT.	5 256 662,48	5 455 817,00	5 581 888,17	102,3	6,2	-126 071,17
Palkat ja palkkiot	-3 218 388,11	-3 199 633,57	-3 239 104,92	101,2	0,6	39 471,35
Eläkekulut	-1 009 089,34	-1 063 200,01	-989 936,62	93,1	-1,9	-73 263,39
Muut henkilösivukulu	-176 606,06	-205 542,92	-239 017,29	116,3	35,3	33 474,37
Henkilösivukulut	-1 185 695,40	-1 268 742,93	-1 228 953,91	96,9	3,6	-39 789,02
HENKILÖSTÖKULUT	-4 404 083,51	-4 468 376,50	-4 468 058,83	100,0	1,5	-317,67
PALVELUJEN OSTOT	-3 069 519,30	-2 877 356,40	-3 503 855,57	121,8	14,1	626 499,17
AINEET JA TARVIKKEET	-3 341 387,17	-3 313 572,00	-3 343 315,36	100,9	0,1	29 743,36
AVUSTUKSET	-115 602,09	-549 300,00	-85 893,41	15,6	-25,7	-463 406,59
MUUT TOIMINTAKULUT	-199 502,78	-180 630,00	-237 090,67	131,3	18,8	56 460,67
TOIMINTAKULUT YHT.	-11 130 094,85	-11 389 234,90	-11 638 213,84	102,2	4,6	248 978,94
TOIMINTAKATE	-5 873 432,37	-5 933 417,90	-6 056 325,67	102,1	3,1	122 907,77
VUOSIKATE	-5 873 432,37	-5 933 417,90	-6 056 325,67	102,1	3,1	122 907,77
POISTOT JA ARVONALEN	-2 417 275,15	-2 652 917,60	-2 595 165,31	97,8	7,4	-57 752,29
KUNNAN TUOSLASKELMA	-8 290 707,52	-8 586 335,50	-8 651 490,98	100,8	4,4	65 155,48

Ulkoisten erien osalta toimintakate ylittyi 122 908 euroa (2,2 %) talousarvioon nähden. Tilikauden tulos poistojen jälkeen ylittyi 65 155 euroa (0,8 %) talousarvioon nähden. Toimintatuottojen osalta tulokertymä oli parempi 126 071 euroa. Myyntituloja kertyi vesilaitoksella 22 529 euroa ja metsän myyntituloja 85 193 euroa arvioitua enemmän. Rakennusvalvonnan maksutuottoja oli 20 783 euroa arvioitua vähemmän. Avustuksia saatiin arvioitua enemmän 61 942 euroa (työllistämistuki 57 382 euroa). Muita toimintatuottoja oli arvioitua vähemmän 18 942 euroa (kiinteistötoimen vuokratulot 14 572 euroa arvioitua pienemmät).

Teknisellä palvelualueella ulkoiset toimintakulut ylittyivät 287 156,94 euroa (2,5 %). Kiinteistötoimessa palvelujen ostoon meni 296 188 euroa arvioitua enemmän (rakennusten, alueiden, koneiden ja laitteiden kunnossapito), kun taas aineet ja tarvikkeet -kohdassa oli arvioitua vähemmän kuluja 156 425 euroa.

Palvelujen ostojen ja avustusten ero käytön ja talousarvion välillä johtuu pääosin siitä, että yksityisteiden kunnossapitomenot kirjataan palveluiden ostoihin, mutta määrärahavaraus on avustusten kohdalla.

Teknisissä peruspalveluissa toteutui toimivat työketjut. Reklamaatioita toteutui alle 10 kpl per tulosityksikkö. Henkilöstön osaamiskartoitus käynnistettiin ja henkilöstön kanssa aloitettiin kehityskeskustelut.

Ympäristö- ja tekninen lautakunta

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet
Romppainen Seppo (pj.)	Liljedahl Jukka
Lukkari Juho (varapj.)	Räisänen Jukka
Määttä Ari	Saastamoinen Pertti
Korhonen Marja-Leena	Mulari Pirjo
Hakkarainen Annikki	Räisänen Pauliina
Ritakallio-Knuutinen Pirjo	Loihtuvuo Sanna
Korhonen Hannu	Lipponen Marko
Toivanen Pinja	Ronkainen Selma
Oikarinen Timo	Ryhänen Taavetti
Vihanto Pentti	Huttunen Hannu
Rossi-Määttä Tuula	Grip Anna
Tiejaosto	
Romppainen Seppo (pj.)	Liljedahl Jukka
Hakkarainen Annikki	Lukkari Juho
Ryhänen Taavetti	Toivanen Pinja

Ympäristö- ja tekninen lautakunta kokoontui vuoden 2016 aikana 11 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 179 asiaa.

Tulosalue: Tekniset palvelut

Vastuualue: Kunnallistekniset palvelut

Kunnallistekniset palvelut sisältävät hallinnon, kaavatiet, yksityistiet, puistot, varikon, liikuntapalvelut, Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy:n, lämpölaitoksen, satamalaitoksen, maa- ja metsätilat sekä pelastustoimen. Kunnallistekninen palvelualue vastaa katujen, viheralueiden, leikkikenttien ja urheilualueiden suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä yksityisteistä. Vesihuollon osalta kunnallistekniikka vastaa suunnittelusta, saneeraamisesta ja rakentamisesta. Tulosalueen tehtäviin kuuluu venepaikat, maa- ja metsätilat, jätehuollon ja kaukolämpölaitoksen asiat.

Kunnallisteknisten palvelujen vastuuhenkilöinä toimivat suunnitteluinsinööri Erkki Tervo, insinööri Aarno Konka, kunnanpuutarhuri Jarmo Vilmi sekä liikuntatoimenjohtaja Helka Leimu-Pelkonen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	528 877,99	605 672,00	752 156,92	124,2	42,2	-146 484,92
Toimintakulut	-3 798 561,18	-3 911 391,07	-3 786 598,88	96,8	-0,3	-124 792,19
TOIMINTAKATE	-3 269 683,19	-3 305 719,07	-3 034 441,96	91,8	-7,2	-271 277,11
Poistot ja arvonalent.	-817 731,07	-826 680,78	-824 320,77	99,7	0,8	-2 360,01
TILIKAUDEN TULOS	-4 087 414,26	-4 132 399,85	-3 858 762,73	93,4	-5,6	-273 637,12
Vyörytyserät, Menot	-41 586,51		-50 938,95	X	22,5	50 938,95
KUNNAN TULOSLASKELMA	-4 129 000,77	-4 132 399,85	-3 909 701,68	94,6	-5,3	-222 698,17

Tulosityksikkö: Tekniset palvelut hallinto

Tekniseen hallintoon kuuluu operatiivisen toiminnan johtaminen sekä teknisen palvelualueen keskitetyt henkilöstö-, talous- ja hallintopalvelut. Tehtävänä on huolehtia lautakuntavalmistelusta, päätösten täytäntöönpanosta, toiminnan kehittämisestä, talouden suunnittelusta ja seurannasta sekä laskutuksesta, perinnästä, palvelualueen arkistoinnista, yksityisteiden avustuksiin, rakennuslupiin, ympäristötoimen lupiin ja asiakaspalveluun liittyvistä tehtävistä ammattitaitoisesti sisäisille ja ulkoisille asiakkaille.

Teknisen hallinnon vastuuhenkilönä toimi tekninen johtaja Harri Helenius.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	135,82		87,58		-35,5	-87,58
Toimintakulut	-168 503,42	-245 300,17	-247 216,87	100,8	46,7	1 916,70
TOIMINTAKATE	-168 367,60	-245 300,17	-247 129,29	100,7	46,8	1 829,12
VUOSIKATE	-168 367,60	-245 300,17	-247 129,29	100,7	46,8	1 829,12
Poistot ja arvonalentumiset	-4 351,34				-100,0	
TILIKAUDEN TULOS	-172 718,94	-245 300,17	-247 129,29	100,7	43,1	1 829,12
Vyörytyserät, Menot	-1 944,70		-3 242,74		66,7	3 242,74
KUNNAN TULOSLASKELMA	-174 663,64	-245 300,17	-250 372,03	102,1	43,3	5 071,86

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Laskutusten ja perinnän hoitaminen tehokkaasti	Mittarin luenta Tietojen tarkistus Ajan tasalla olevat ohjelmat	14 vrk	1-14 vrk
Laskutusten ja perinnän hoitaminen tehokkaasti	Saatavien perintäväli -1. karhu eräpäivästä -katkaisu tai ulosotto eräpv:stä	14 vrk 21 vrk	14 vrk 21 vrk
Laskutusten ja perinnän hoitaminen tehokkaasti	Ulosottoon lähetetyt maksut kpl/v (lähetetyt laskut 10 700 kpl/v)	< 10 kpl	
Lautakuntaan tulevista asioiden käsittely tehokkaasti	Asiat on jätetty käsiteltäväksi kahta viikkoa ennen kokousta	Käsittelyajan pituus jättöpäivästä lukien, kuukauden sisällä 90 %	97 %
Viranhaltijapäätökset tehdään viivytyksettä.	Tarjous- yms. asiakirjojen aikataulutus	Päivittäin	Päivittäin

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Laskutettava määrä, kpl	11 278 (v. 2015: 12 728)
Laskutussumma, € (sis. alv)	6 822 019 € (v.2015: 6 482 949)
Lautakunnan kokouksia, kpl	11 (v.2015: 10)

Tulosityksikkö: Kaavatiet

Kunnossapitolain mukaan kunnan tulee pitää kadut ja yleiset alueet liikennettä tyydyttävässä kunnossa. Sotkamon liikenteestä huomattava osa on matkailun ja erilaisten tapahtumien aiheuttamaa liikennettä ja tämä muodostaa kunnossapitotoimelle erityistarpeet sekä ajallisesti että paikallisesti. Laadukkaat ja oikeanaikaiset kunnossapitotoimet lisäävät liikenneverkon toimivuutta, turvallisuutta ja viihtyvyyttä sekä matkailijoille että kuntalaisille.

Kaavateiden vastuuhenkilöinä toimivat tieinsinööri Erkki Tervo ja maanrakennusmestari Reijo Makkonen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	4 260,93	3 360,00	13 451,82	400,4	215,7	-10 091,82
Toimintakulut	-541 487,29	-543 670,88	-574 500,43	105,7	6,1	30 829,55
TOIMINTAKATE	-537 226,36	-540 310,88	-561 048,61	103,8	4,4	20 737,73
VUOSIKATE	-537 226,36	-540 310,88	-561 048,61	103,8	4,4	20 737,73
Poistot ja arvonalentumiset	-586 601,93	-549 141,47	-553 801,09	100,8	-5,6	4 659,62
TILIKAUDEN TULOS	-1 123 828,29	-1 089 452,35	-1 114 849,70	102,3	-0,8	25 397,35
Vyörytyserät, Menot	-6 038,40		-7 600,68	X	25,9	7 600,68
KUNNAN TULOSLASKELMA	-1 129 866,69	-1 089 452,35	-1 122 450,38	103,0	-0,7	32 998,03

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Katujen kunnossapitokustannusten vähentäminen	Katujen hoidon tason lasku huomioiden lain edellytykset	Urakoitsijoille määrättyjen kunnossapitotavoitteiden saavuttaminen Hoitokulut €/km, < 4 500	3 906 €/km
Katuverkkoa parannetaan/poistojen määrä	Perusparantamisesta ja päällystämistä lisätään toimenpideohjelman mukaisesti	Perusparantaminen > 2 km Uusintapäällystys > 1,5 km	0,25 0
Liikenneturvallisuuden parantaminen	Rakennetaan liikenneympäristöä turvallisemmaksi Sotkamon liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisesti	Onnettomuudet > 90/v Onnettomuuksien määrää vähennetään edellisestä vuodesta Liikenneturvallisuussuunnitelma valmistui v. 2009 ,tilaisuuksia 4 vuonna 2016 Liukkauden torjunta, vahinkojen määrä < 5	Onnettomuuksia 11 kpl, niistä taajamassa 3 kpl 3 0

Katuvalaistuksen parantaminen	Uusitaan 40 valaisinta vuosittain energiaa säästäviin valaisimiin	Valaisimien määrä, 40/v	143
Valaistusenergian käytön vähentäminen	Valaisimien vaihto + valaistus-aikojen vähennys	Kustannusten säästö 1 500 € / v	3 251 € / v

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Kaavatiet, km	65 km (v.2015: 70 km)
Kevyenliikenteen väylät, km	18 km (v.2015: 20 km)
Vuotuiset hoitokustannukset - kunnossapito €/km (palvelujen osto) - nettomenot (€/km) (sis. kaikki kulut)	3 906 €/km 6 868 €/km

Tulosityksikkö: Yksityistiet

Sotkamon kunta myöntää haja-alueen asutuksen säilyttämiseksi ja elinkeinojen kehittämiseksi avustusta yksityisteiden kunnossapitoon fyysisille henkilöille, kuolinpesille ja fyysisistä henkilöistä muodostuville yhtymille. Kunnan avustusta ei myönnetä osakeyhtiöille eikä julkisoikeudellisille yhteisöille.

Yksityisteiden vastuuhenkilönä toimi tieinsinööri Erkki Tervo.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	59 621,72	100 640,00	102 572,71	101,9	72,0	-1 932,71
Toimintakulut	-527 181,07	-596 285,49	-513 062,22	86,0	-2,7	-83 223,27
TOIMINTAKATE	-467 559,35	-495 645,49	-410 489,51	82,8	-12,2	-85 155,98
VUOSIKATE	-467 559,35	-495 645,49	-410 489,51	82,8	-12,2	-85 155,98
Poistot ja arvonalentumiset	-3 792,40	-8 925,89	-5 458,89	61,2	43,9	-3 467,00
TILIKAUDEN TULOS	-471 351,75	-504 571,38	-415 948,40	82,4	-11,8	-88 622,98
Vyörytyserät, Menot	-5 906,98		-6 600,59		11,7	6 600,59
KUNNAN TULOSLAS- KELMA	-477 258,73	-504 571,38	-422 548,99	83,7	-11,5	-82 022,39

Yksityisteitä pyritään peruskorjaamaan 1–3 kpl vuosittain. Hankkeiden rahoitus toteutetaan valtion, kunnan ja tieosakkaiden yhteistyönä. Kokonaiskustannuksista vähennetään valtion avustus. Jäljelle jäävästä kustannusosuudesta yhteisöosakkaiden edellytetään vastaavan yksikköjaon mukaisen osuuden. Yksityisten tieosakkaiden osuuksista suorittaa kunta avustuksena 75 %:a. Mikäli tie ei saa valtion avustusta, on kunnan avustus 50 %:a yksityisten osakkaiden maksuosuudesta.

Parannushankkeiden käytännön toteuttaminen voidaan tehdä kunnan tai tiekunnan toimesta. Mikäli toteutus tehdään kunnan toimesta, laaditaan kunnan ja tiekunnan välille rakennuttamissopimus, jossa sovitaan rakennuttamiseen liittyvät yksityiskohdat kuten: rahaliikenne, toteutusorganisaatio, takuut ja vastuut.

Metsänparannusvaroilla kunnostettavien yksityisteiden avustaminen harkitaan tapauskohtaisesti.

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Teitä peruskorjattu	1 (v.2015: 1)
Tiekilometrejä: - alle 1 km - tiekunnat - kunta	232 kpl, 140,3 km 12 kpl, 32,6 km 146 kpl, 404,8 km
Avustukset, netto €	317 943 €

Tulosityksikkö: Puistotoimi

Puistotoimi huolehtii yleisten alueiden kunnossapidosta siten, että alueet ovat viihtyisiä, siistejä ja turvallisia.

Puistotoimen vastuushenkilöinä toimivat liikuntatoimenjohtaja Helka Leimu-Pelkonen, kunnanpuutarhuri Jarmo Vilmi ja työnjohtaja Hannu Järvinen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	16 298,01	8 310,00	7 030,55	84,6	-56,9	1 279,45
Toimintakulut	-219 329,82	-204 038,58	-186 079,30	91,2	-15,2	-17 959,28
TOIMINTAKATE	-203 031,81	-195 728,58	-179 048,75	91,5	-11,8	-16 679,83
VUOSIKATE	-203 031,81	-195 728,58	-179 048,75	91,5	-11,8	-16 679,83
Poistot ja arvonalentumiset	-46 038,58	-47 847,14	-45 933,13	96,0	-0,2	-1 914,01
TILIKAUDEN TULOS	-249 070,39	-243 575,72	-224 981,88	92,4	-9,7	-18 593,84
Vyörytyserät, Menot	-2 473,05		-2 483,94	X	0,4	2 483,94
KUNNAN TULOSLAS- KELMA	-251 543,44	-243 575,72	-227 465,82	93,4	-9,6	-16 109,90

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Viihtyisät, turvalliset ja hyvin hoidetut puistot ja viheralueet	Sujuva ja oikea-aikainen yhteistyö oman organisaation ja urakoitsijoiden kesken	Kunnossapidon toimenpideaikojen pysyminen sovituissa rajoissa	Kunnossapitotoimet on suoritettu ajallaan ja asianmukaisesti.
Leikkialueiden kunnossapito, 11 kpl	Leikkialueiden turvallisuuden tuoteturvallisuus	Sattuneet vahingot alle 5	Ei ilmoittuja vahinkoja.

Hoidettavia puistoja oli 29 kpl ja kaavoitettua puistometsää 110 hehtaaria.

Tulosityksikkö: Varikko

Varikolla tehdään kunnan omaan toimintaan liittyvää koneiden, laitteiden ja työvälineiden kunnossapitoa ja huoltoa. Varikolla pidetään pientä käteisvarastoa varaosatarvikkeista ja työvaatteista.

Varikon vastuuhenkilönä toimi kiinteistömestari Hannu Tervonen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	105 816,91	110 962,00	115 269,34	103,9	8,9	-4 307,34
Toimintakulut	-104 677,83	-110 961,98	-113 748,23	102,5	8,7	2 786,25
TOIMINTAKATE	1 139,08	0,02	1 521,11	7 605 550,0	33,5	-1 521,09
VUOSIKATE	1 139,08	0,02	1 521,11	7 605 550,0	33,5	-1 521,09
Poistot ja arvonalentumiset	-1 628,66	-1 628,66	-1 628,66	100,0	0,0	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-489,58	-1 628,64	-107,55	6,6	-78,0	-1 521,09
Vyörytyserät, Menot	-1 139,09		-1 521,12	X	33,5	1 521,12
KUNNAN TULOSLASKEL- MA	-1 628,67	-1 628,64	-1 628,67	100,0	0,0	0,03

Tulosityksikkö: Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tehtävänä on huolehtia liikuntalain velvoitteista luomalla edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle tarjoamalla liikuntapaikkoja, kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä, tukemalla kansalais-toimintaa sekä järjestämällä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Liikuntatoimi myös arvioi kuntalaisten liikunta-aktiivisuutta. Liikuntapalvelut toimii Sotkamon kunnan strategisten tavoitteiden suunnassa varmistamalla matkailuelin-keinojen edellytyksiä liikuntaolosuhteita ylläpitämällä ja parantamalla, vapaa-ajanviettomahdollisuuksia luomalla sekä lisäämällä kuntalaisten arjen sujuvuutta terveyttä ja hyvinvointia edistävillä, eri-ikäisille suunnatuilla palveluilla.

Liikuntapalveluiden vastuuhenkilöinä toimivat liikuntatoimen johtaja Helka Leimu-Pelkonen ja kunnanpuutarhuri Jarmo Vilmi.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	183 028,46	105 000,00	158 644,77	151,1	-13,3	-53 644,77
Toimintakulut	-1 227 336,81	-1 119 651,55	-1 041 821,62	93,0	-15,1	-77 829,93
TOIMINTAKATE	-1 044 308,35	-1 014 651,55	-883 176,85	87,0	-15,4	-131 474,70
VUOSIKATE	-1 044 308,35	-1 014 651,55	-883 176,85	87,0	-15,4	-131 474,70
Poistot ja arvonalentumiset	-70 806,59	-115 140,20	-113 501,58	98,6	60,3	-1 638,62
TILIKAUDEN TULOS	-1 115 114,94	-1 129 791,75	-996 678,43	88,2	-10,6	-133 113,32
Vyörytyserät, Menot	-11 768,26		-13 390,06	X	13,8	13 390,06
KUNNAN TULOSLASKEL- MA	-1 126 883,20	-1 129 791,75	-1 010 068,49	89,4	-10,4	-119 723,26

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Liikuntaolosuhteet ovat turvalliset ja korkeatasoiset	Keskeisten reittien rakenteita uusitaan Kunnostetaan Naapurinvaaran koulupiha nykyi- kaiseksi koulu- liikuntapaikaksi Uimahallin remonttia suunnitellaan	TUKES:n normit Liikuntapaikkojen ylläpidon kustannukset Suunnitelma valmiina v. 2016	Portaita, kaiteita ja pitkospuita korjattu Hiukassa, Sapporo- ja Eino Leino – lähiretkeilyreiteillä Liikuntapalveluiden kokonaiskustannukset ovat 1,30 % kunnan toteutuneista toimintakuluista. Ei toteutunut. Suunnitelmarahaa ei varattu vuoden 2016 talousarvioon.
Kuntalainen harrastaa oma-ehtoista liikuntaa maksuttomilla liikuntapaikoilla	Liikuntapaikkojen peruskunnossapidon vuosikello toimii Liikuntapalveluista ja –olosuhteista tiedotetaan aktiivisesti ja reaaliaikaisesti (Liikaha.fi, Softroi.fi)	Kuukausittainen työkirja valmiina 12/2016 Sivustolla > 100 kävijää/vrk	Toteutui osittain. Valmistelua ja mm. mitoituksen tarkistus tehtiin.
Liikaha-aate ohjaa toimintaa	Tuetaan seurojen toiminta-edellytyksiä, painopiste lasten ja nuorten liikunnan tukemisessa Liikaha-aatteen toteutuminen kunnan uimaopetuksessa	6 seuraa hakee kohdeavustusta (projekti- tai koulutusavustusta) Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos > 4 asteikolla 1-5	Toteutui. Toteutui. Asiakastyytyväisyys asteikolla 1-4 oli 3,4.

Arvioidaan kuntalaisten liikunta-aktiivisuutta	Kävijämääräseuranta 5:ssä liikuntapaikassa	Liikuntasalien (koulut, kuntosali) käyttöaste-% ja kävijämäärät per viikko	Vakiovuorojen käyttöaste 87 % (Salmela, Leivola, Tenetti, Vuokatti liikuntasalit). Kävijämääräkeskiarvo 129/viikko.
	Liikuntaseurojen jäsenmäärä ja toiminnan määrä	Liikuntaseurojen jäsenmäärä / %-osuus kunnan asukkaista	16 % sotkamolaisista on jäsenenä liikuntaseurassa
	Liikuntatoimen ohjatun liikunnan (erityisliikunta, kesäuimakoulut, tapahtumat) kävijämäärät	Käyntikertoja n. 11 000/v	Käyntikertoja oli 13 862

Tulosityksikkö: Lämpölaitos

Vapo Oy on vuokrannut Sotkamon kunnalta verkoston ja laitteet (vuokra-aika 20 v) ja puolet Sotkamon voimalaitoksesta, josta Vapo Oy maksaa kunnalle vuokraa. Vuokra-aika on alkanut v. 2002 ja päättyy v.2022.

Lämpölaitoksen vastuuhenkilöinä toimivat insinööri Aarno Konka ja vesihuoltoteknikko Matti Härkönen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	120 000,00	120 000,00	120 000,00	100,0	0,0	0,00
Toimintakulut	-12 706,80	-11 720,00	-10 226,64	87,3	-19,5	-1 493,36
TOIMINTAKATE	107 293,20	108 280,00	109 773,36	101,4	2,3	-1 493,36
VUOSIKATE	107 293,20	108 280,00	109 773,36	101,4	2,3	-1 493,36
Poistot ja arvonalentumiset	-104 005,58	-103 491,44	-103 491,44	100,0	-0,5	0,00
TILIKAUDEN TULOS	3 287,62	4 788,56	6 281,92	131,2	91,1	-1 493,36
Vyörytyserät, Menot	-78,16		-101,32	X	29,6	101,32
KUNNAN TULOSLASKELMA	3 209,46	4 788,56	6 180,60	129,1	92,6	-1 392,04

Tulosityksikkö: Satamalaitos

Satamalaitoksen vastuuhenkilönä toimii maanrakennusmestari Reijo Makkonen.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Keskusvenesataman käytön ja viihtyvyyden lisääminen	Nykyinen kunnossapitotaso säilytetään	Venepaikkojen vuokraus, 45/58 paikkaa	51/58 paikkaa

Tulosityksikkö: Jätehuolto

Sotkamon kaatopaikan sulkemistyö on tehty vuonna 2011 suunnitelman mukaisesti. Kaatopaikan jätteen vastaanottaminen on päättynyt 31.12.2003. Ympäristöluvan (annettu 18.6.2002) mukaisesti toiminnanharjoittaja vastaa edelleen, vähintään 30 vuoden ajan, ettei alue aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Valvontatehtävät ovat siirtyneet ELY:ltä Sotkamon ympäristösuojeluviranomaiselle eli ympäristö- ja tekniselle lautakunnalle.

Jätehuollossa ei ole kunnan palkkaamaa henkilöstöä. Jätehuollon vastuuhenkilönä toimi insinööri Aarno Konka.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Ylijäämämaan- ja lumenkaatopaikkojen ylläpito	Valvottu toiminta	Ympäristölupamääräysten noudattaminen	Noudatettu

Tulosityksikkö: Maa- ja metsätilat

Maa- ja metsätiloille on laadittu metsätaloussuunnitelma v. 2015 ja se on voimassa seuraavat 10 vuotta. Kunnan metsiä hoidetaan ja hakataan suunnitelman mukaisesti.

Maa- ja metsätilojen vastuuhenkilönä toimii kunnanpuutarhuri Jarmo Vilmi

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Metsän myyntitulot	Suunnitelman mukaiset hakkuut	Metsän myyntituloja €/vuosi, >120 000 €	220 499

Metsänmyyntituloja kertyi arvioitua enemmän. Metsätaloussuunnitelman päivityksessä on havaittu, että metsä kasvaa aiempaa arvioitua enemmän ja vuosittainen hakkuukertymä kasvaa myös. Toteutumassa on myös huomioitava, että saanto on ollut myös suurempi ja hintasuhde parempi kuin suunnitelmissa.

Tulosityksikkö: Pelastustoimi

Pelastustoiminnan Sotkamon alueella hoitaa Kainuun alueellinen Pelastuslaitos. Pelastustoiminnan vastuuhenkilönä toimi tekninen johtaja Harri Helenius.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintakulut	-931 237,16	-1 017 866,00	-974 674,32	95,8	4,7	-43 191,68
TOIMINTAKATE	-931 237,16	-1 017 866,00	-974 674,32	95,8	4,7	-43 191,68
VUOSIKATE	-931 237,16	-1 017 866,00	-974 674,32	95,8	4,7	-43 191,68
TILIKAUDEN TULOS	-931 237,16	-1 017 866,00	-974 674,32	95,8	4,7	-43 191,68
Vyörytyserät, Menot	-11 521,44		-14 286,04	X	24,0	14 286,04
KUNNAN TULOSLASKELMA	-942 758,60	-1 017 866,00	-988 960,36	97,2	4,9	-28 905,64

Toiminnallisia muutoksia ei tullut ostopalveluihin. Pelastuslautakunta päätti, että pelastuslautakunnan vuoden 2016 tilinpäätökseen kirjataan pakollinen varaus kuntien osalta mahdollisten varallaolokorvausten maksamiseen tulevaisuudessa.

Vastuualue: Kiinteistöjen kunnossapito

Kiinteistötoimi huolehtii kunnan omistamien kiinteistöjen rakennuttamisesta, kunnossapidosta ja ylläpidosta. Kiinteistötoimi huolehtii lisäksi kunnalle hankituista osakkeista ja vuokrahuoneistoista. Vastuuyksiköt ovat kunnossapito, kiinteistönhoito ja peruskorjaus.

Kiinteistöjen kunnossapidon vastuuhenkilönä toimii kiinteistömestari Hannu Tervonen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	4 273 446,53	3 347 106,98	4 178 560,13	124,8	-2,2	-831 453,15
Toimintakulut	-3 717 509,92	-3 042 818,82	-3 815 588,96	125,4	2,6	772 770,14
TOIMINTAKATE	555 936,61	304 288,16	362 971,17	119,3	-34,7	-58 683,01
VUOSIKATE	555 936,61	304 288,16	362 971,17	119,3	-34,7	-58 683,01
Poistot ja arvonalentumiset	-1 284 376,15	-1 498 585,46	-1 433 374,46	95,6	11,6	-65 211,00
TILIKAUDEN TULOS	-728 439,54	-1 194 297,30	-1 070 403,29	89,6	46,9	-123 894,01
Vyörytyserät, Menot	-32 922,91	0,00	-42 063,61	X	27,8	42 063,61
KUNNAN TULOSLASKELMA	-761 362,45	-1 194 297,30	-1 112 466,90	93,1	46,1	-81 830,40

Rakennusten, alueiden ja laitteiden kunnossapitomenoja on ollut arvioitua enemmän.

Kainuun sote-kuntayhtymän toiminnan myötä kiinteistöpalvelujen tehtävät ovat kasvaneet ja muuttuneet entistä tarkemmaksi. Vaatimuksia tulee kiinteistöjen tason nostolle.

Sisäilma-asioita on hoitanut moniammatillinen työryhmä, jota on tarvittaessa kasvatettu asiantuntijoilla. Päällimmäisenä ongelmana on ilmastointikoneista sisäilman kiertoon irtoava mineraalivillakuitu.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Vapautuvien tilojen käyttöasteen nosto/vuokraus/myynti	Vapautuvien tilojen aktiivisempi markkinointi	Käyttöaste 90 %	Käyttöaste korkea, ainoa käyttämätön kiinteistökokonaisuus on Emäntäkoulun alue. Tavoite toteutunut.
Kiinteistöautomaation kehittäminen/loppuun saattaminen Tehostaa kiinteistönhoidon palveluita	Jatketaan automaation rakentamista/saneerausta Otetaan eri laatutasoja käyttöön (1 -3 tasot)	Energian- ja työajansäästö	Joka vuosi automaatiota kehitetään vähintään yhden kiinteistön osalta. Kehitystyö on edennyt hyvin.
Kiinteistöjen kuntokartoituksen tekeminen Huoltokirjan käytön tehostaminen	Määritetään kiinteistön kunto Otetaan käyttöön uusia osioita	Kartoitetaan 1 – 2 kiinteistöä/v Luo aikataulun kiinteistönhoidolle. Kiinteistötietojen etsintä helpompaa ja huoltotietojen dokumentointi paranee.	Vuoden 2016 tavoitemäärä ei toteutunut. Huoltokirjan käyttö on tehostunut ja huoltokirjaa kehitetään jatkuvasti.

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Rakennus-m ³	312 549 (v.2015: 308 274)
Lämmitys €/m ³	2,46 (v.2015: 2,66)
Sähkö €/m ³	1,75 (v.2015: 1,76)
Vesi €/m ³	0,31 (v.2015: 0,37)
Jäte €/m ³	0,23 (v.2015: 0,25)
Alueet €/m ³	0,41 (v.2015: 0,19)
Osakkeiden tuotto %	3,40 (v.2015: 3,90)
Liikehuoneet	0,47 (v.2015: 0,47) miinusmerkki!
Kiinteistön hoitajia	7+2 (v.2015: 7+2)
Korjausrakentajia	2

Vastuualue: Ateria- ja puhtaanapitopalvelut

Ateria- ja puhtaanapitopalvelut tuottaa laadukkaita ateria- ja siivouspalveluja sisäisille ja ulkoisille asiakkaille. Asiakkaita ovat varhaiskasvatus, perusopetus, lukio, kotihoito, vanhuspalvelut, perhepalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut ja kunnan eri kiinteistöt siivouksen osalta.

Ateria- ja puhtaanapitopalvelujen vastuuhenkilöinä toimivat ateria- ja siivouspalvelupäällikkö Airi Hyvönen, keittiöpäällikkö Jaana Heikura-Huotari ja siivouspalveluesimies Anne Härkönen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	3 623 819,48	3 800 557,00	3 730 328,02	98,2	2,9	70 228,98
Toimintakulut	-3 399 065,69	-3 373 641,86	-3 620 180,78	107,3	6,5	246 538,92
TOIMINTAKATE	224 753,79	426 915,14	110 147,24	25,8	-51,0	316 767,90
VUOSIKATE	224 753,79	426 915,14	110 147,24	25,8	-51,0	316 767,90
Poistot ja arvonalentumiset	-14 624,38	-31 224,39	-42 359,32	135,7	189,6	11 134,93
TILIKAUDEN TULOS	210 129,41	395 690,75	67 787,92	17,1	-67,7	327 902,83
Vyörytyserät, Menot	-39 659,88		-48 914,57	X	23,3	48 914,57
KUNNAN TULOSLASKELMA	170 469,53	395 690,75	18 873,35	4,8	-88,9	376 817,40

Tilikauden tulos oli positiivinen. Ulkoisia aterian myyntituloja oli arvioitua vähemmän. Aineiden ja tarvikkeiden hankintakuluja oli arvioitua enemmän elintarvikehankinnoista johtuen. Myös muita toimintakuluja (ICT-laitteiden leasing) oli arvioitua vähemmän.

Kevätlukukaudella tarjottiin ”laajennettua välipalaa” ala-kouluissa maksuttomana. Tästä luovuttiin syyslukukauden alussa lautakunnan päätöksellä. Perusopetuksessa ateriapalvelun kustannukset pienenevät edellisestä vuodesta n.27 000€. Varhaiskasvatuksessa ryhmien määrä kasvoi ja lasten määrä oli keväällä 2016 merkittävästi isompi vertailuvuosiin verrattuna. Varhaiskasvatuksen ateriakulut kasvoivat edelliseen vuoteen 93 000€. Päiväkotien palvelukeittiöihin hankittiin kalustoa.

Soten palvelukuvausten päivittäminen aloitettiin vastaamaan nykytilannetta koko Kainuussa.

Tavoite	Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma	Muuta
Palvelukyky ja vaikuttavuus	Tuotantokeittiön toimintaprosessien kehitystyö sekä työnorganoiminen ja kehittäminen jatkuu alkuvuoden 2016. Tuotantokeittiön valmistumisen jälkeenkin henkilöstön valmentamisen uusiin toimintamalleihin ja tehtäviin jatkuu.	Tuotantokeittiössä toimintahenkilöstö – ja toimintaprosessien kehitystyötä toteutettiin, samoin reseptiikkaa tarkennettiin ja testattiin.	
Seudullisen yhteistyön kehittäminen	Seudullinen kehitystyö ateriapalvelujen tuotannonohjaus järjestelmissä, reseptien ja tilausjärjestelmien kehittämisessä Sotkamon, Hyrynsalmen, Kuhmon, Paltamon, Ristijärven ja Suomussalmen kunnan kanssa.	Toimintajärjestelmän yhteistyökunnaksi liittyi Puolanka. Siivoustyön mitoitukset pidettiin ajan tasalla.	

Uudistuminen ja henkilöstön työ- kyky	Toimivalla organisaatiokulttuurilla tuetaan henkilöstön jaksamista ja työhyvinvointia.	Henkilöstö suoritti 7 ammattitutkintoa. Kokin, dieettikokin ja cateringalan tutkinnot oppisopimuksella. Keittiössä henkilöstöä koulutettiin uusien laitteiden käyttöön ja uusien toimintaprosessien hallintaan	
--	--	--	--

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Asiakastyytyväisyys (1-4), ≥ 3	3
Työyhteisön toimivuus (1- 4), ≥ 3	3
Kehityskeskustelut käyty (1- 4)	ryhmäkehityskeskustelut 4
Laatuneuvottelut (1 - 4), ≥ 3	3

Tulosalue: Ympäristötoimi

Vastuualue: Kaavoitus- ja ympäristötoimi

Kaavoitus- ja ympäristötoimi sisältää mittaustoimen, kaavoitustoimen, ympäristötoimen, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun talouden ja toiminnalliset tavoitteet.

Valvonnan ja maankäytön tulosalue huolehtii lainsäädännössä rakennetulle ympäristölle asetettujen tavoitteiden kuten hyvän kuntakuvan, turvallisuuden, terveellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden vaatimusten huomioimisesta. Tähän kuuluvat kaavoituksen, mittauksen, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun edistäminen, kehittäminen ja valvonta sekä ekologisesti kestävä luonnonympäristön säilyttäminen.

Kaavoitus- ja ympäristötoimen vastuuhenkilöinä toimivat kaavoittaja Juha Kaaresvirta, maanmittausteknikko Markku Kempainen, rakennustarkastaja Vesa Hakkarainen ja ympäristötarkastaja Taina Huttunen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	220 140,83	151 390,00	157 617,01	104,1	-28,4	-6 227,01
Toimintakulut	-550 699,10	-613 027,78	-570 452,47	93,1	3,6	-42 575,31
TOIMINTAKATE	-330 558,27	-461 637,78	-412 835,46	89,4	24,9	-48 802,32
VUOSIKATE	-330 558,27	-461 637,78	-412 835,46	89,4	24,9	-48 802,32
Poistot ja arvonalentumiset	-9 345,51	-9 345,51	-9 345,51	100,0	0,0	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-339 903,78	-470 983,29	-422 180,97	89,6	24,2	-48 802,32
Vyörytyserät, Menot	-6 699,86		-7 838,78	X	17,0	7 838,78
KUNNAN TULOSLAS- KELMA	-346 603,64	-470 983,29	-430 019,75	91,3	24,1	-40 963,54

Tulosityksikkö: Mittaustoimi

Mittaustoimen tavoitteena on kaavoituksen pohjakarttojen tuottaminen, ylläpitäminen, tarkastaminen ja hyväksyminen sekä kunnallisteknisen ja rakennussuunnittelun karttojen ja maastotietojen tuottaminen ja erilaisten teemakarttojen tuottaminen.

Mittaustoimen vastuuhenkilönä toimi maanmittausteknikko Markku Kemppainen.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Asemakaavan pohjakartan ajantasaistaminen ja laajentaminen	Pohjakartan ajantasaistaminen hehtaareina Katualuekorvauksen maksujen suorittaminen	30 ha	20 ha Ei maksettuja korvauksia.

Kunnan kartta-aineiston siirtäminen KKJ-koordinaatistosta EUREF-koordinaatistoon aloitettiin MapInfo-pohjaisen aineiston muunnoksella. Autocad aineiston siirtäminen tapahtuu liukuvasti siten, että jonkin aikaa käytössä on kaksi koordinaatistoa rinnakkain. Korkeusjärjestelmän muutos N60 järjestelmästä N2000 järjestelmään joudutaan tekemään pitkän aikavälin aikana.

Tulosityksikkö: Kaavoitustoimi

Kaavoitustoimen keskeisenä toiminta-ajatuksena on tuottaa kunnan kehittämisen kannalta tarvittava kaavallinen valmius rakentamisen ja muun maankäyttöön liittyvän toiminnan mahdollistamiseksi. Lisäksi kaavoitustoimen tehtävänä on valmistella maankäyttöön liittyvät sopimukset, maanhankintaan liittyvät asiakirjat ja muut maankäyttöön liittyvät asiat sekä poikkeusluvut päätöksentekoa varten.

Kaavoitustoimen vastuuhenkilönä toimi kaavoittaja Juha Kaaresvirta.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	11 333,48	2 520,00	13 981,39	554,8	23,4	-11 461,39
Toimintakulut	-133 061,42	-208 879,94	-209 511,36	100,3	57,5	631,42
TOIMINTAKATE	-121 727,94	-206 359,94	-195 529,97	94,8	60,6	-10 829,97
VUOSIKATE	-121 727,94	-206 359,94	-195 529,97	94,8	60,6	-10 829,97
Poistot ja arvonalentumiset	-3 902,93	-3 902,95	-3 902,95	100,0	0,0	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-125 630,87	-210 262,89	-199 432,92	94,8	58,7	-10 829,97
Vyörytyserät, Menot	-1 648,29		-2 880,96	X	74,8	2 880,96
KUNNAN TULOSLASKELMA	-127 279,16	-210 262,89	-202 313,88	96,2	59,0	-7 949,01

Kunnalla on vapaita omakotitalotontteja Nivun ja Härkökiven alueella kummassakin 9 kappaletta, Makkosmäellä 1 ja Emäntäkoulun alueen rakennetulla osalla 26 kappaletta. Vapaita rivitalotontteja on Nivulla 3 ja Härkökivellä 2. Emäntäkoulun alueella on 29 pientalorakentamiseen soveltuvaa asemakaavoitettua tonttia, joiden kunnallistekniikkaa ei ole vielä rakennettu.

Koulurinteen alueella kunnalla on vapaita lomarakennustontteja 10 kappaletta. Emäntäkoulun alueella on lomarakentamiseen asemakaavoitettuja tontteja 30 kappaletta, mutta näiden kunnallistekniikka ei ole vielä rakennettu. Lisäksi Emäntäkoulun alueella on sellaisia tontteja, joissa asemakaava mahdollistaa sekä loma-että pysyvän asumisen.

Kunnan oma tonttitarjonta ja kaavavarauma omakotitalo- ja loma-asuntorakentamiseen on hyvä ja monipuolinen. Kunta on ostanut loppuvuonna 2014 Sotkamojärven ranta-alueelta maata noin 20 hehtaaria. Osalla tästä ostetusta alueesta on jo käynnistetty asemakaavan muutos ja laajennus alueen suunnittelmiseksi pientalorakentamiseen. Muilta osin hankitun alueen suunnittelu edellyttää yleiskaavallista tarkastelua ennen asemakaavoitusta ja sama tilanne on kunnan Sopala –tilasta hankkiman maa-alueen osalta.

Kunnan maapolitiikka on viime vuosina ollut onnistunutta, mikä on heijastunut myös raakamaakaupoissa. Raakamaavaranto on tällä hetkellä varsinkin keskustajaman lähiympäristössä hyvä.

Tavoite	Toimenpide	Toteuma
Vuokatin yleiskaavoituksen käynnistäminen	Kaavan laatijan valinta suoritettu, kaavoitustyö ja selvitysten tekeminen käynnistetty	Kaavan laatija valittu, OAS nähtäville 4.5.2016, selvitysten tekeminen käynnissä
Sotkamojärven etelärannan asemakaava	Asemakaava hyväksytty	15.6.2016
Naapurinvaaran osayleiskaava	Yleiskaava hyväksytty	25.4.2016
Lastaajantien asemakaavan muutos	Asemakaava hyväksytty	21.3.2016

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Hyväksyttyjä asemakaavoja, kpl	3 (v.2015: 1)
Hyväksyttyjä asemakaavoja, ha	43,35 (v.2015: 0,26)
Asemakaavoituksella muodostettuja tontteja, kpl	65 (v.2015: 1)
Hyväksyttyjä yleiskaavoja, kpl	1 (v.2015: 0)

Tulosityksikkö: Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu vastaa kunnan lakisääteisistä ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä, kuten lupa-, valvonta- ja edistämistehtävistä, joilla ehkäistään ympäristön pilaantumista ja edistetään ympäristön luonnotaloudellisesti kestävää käyttöä. Lisäksi ympäristövalvonta hoitaa maa-aineslainmukaisia lupa- ja valvontatehtäviä.

Ympäristönsuojelun vastuuhenkilönä toimi ympäristötarkastaja Taina Huttunen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	33 357,00	25 000,00	37 359,43	149,4	12,0	-12 359,43
Toimintakulut	-96 827,00	-113 237,34	-95 116,19	84,0	-1,8	-18 121,15
TOIMINTAKATE	-63 470,00	-88 237,34	-57 756,76	65,5	-9,0	-30 480,58
VUOSIKATE	-63 470,00	-88 237,34	-57 756,76	65,5	-9,0	-30 480,58
TILIKAUDEN TULOS	-63 470,00	-88 237,34	-57 756,76	65,5	-9,0	-30 480,58
Vyörytyserät, Menot	-1 198,08		-1 311,33	X	9,5	1 311,33
KUNNAN TULOSLASKELMA	-64 668,08	-88 237,34	-59 068,09	66,9	-8,7	-29 169,25

Tavoitteiden mukaisesti vilkkaan toimintavuoden aikana hoidettiin ensisijaisesti lakisääteiset viranomais-tehtävät. Uuden ympäristönsuojelulain (527/2014) velvoittamana on laadittu vuoden 2016 aikana säännöl-listä valvontaa varten valvontasuunnitelma- ja ohjelma. Suunnitelman mukaisesta valvonnasta aletaan pe-riä maksua ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti.

Vuoden 2016 aikana tuli vireille yhteensä 5 ympäristölupahakemusta sekä 3 hakemusta, joissa haettiin sekä maa-aines että ympäristölupaa. Päätökset tehtiin vuoden 2016 aikana kolmesta ympäristölupahakemukses-ta ja yhdestä yhdistetystä maa-aines ja ympäristölupahakemuksesta. Vuoden 2016 aikana hakemukset, joista tehtiin päätökset, käsittelyaika oli todella lyhyt, ainoastaan 1 kk ja 25 päivää. Tämä johtuu siitä, että vireillä oli useampia kiireellisiä hankkeita, jotka tuli luvittaa joutuisasti. Muista jätetyistä lupahakemuksista päätös tehtiin tai tehdään vuoden 2017 alkupuolella. Keskiarvona pysyttiin tavoitteessa, lupahakemuksen jättämisestä päätökseen kului aikaa enimmillään 4 kuukautta. Kaikki jätetyt ilmoitukset käsiteltiin alle nel-jässä kuukaudessa.

Vuoden 2016 aikana alettiin toteuttaa systemaattista lupa- ja rekisteröintivelvollisten kohteitten valvontaa. Vuodelle 2016 suunnitelluista ympäristönsuojelun valvontakäynneistä saatiin toteutettua puolet.

Maa-aineslupien valvontakäyntejä jouduttiin kohdentamaan tärkeimpiin kohteisiin. Valvontakäyntien osal-ta tavoitteisiin ei siis päästy, tämä johtuu mm. siitä, että lupavalmistelu vei vuonna 2016 huomattavasti ennakoitua enemmän aikaa, lisäksi suurten laitosten vireillä olevat hankkeet YVA – ja luvitusprosesseineen vaativat panostusta lausuntojen valmisteluun ja muuhun yhteistyöhön.

Tulosityksikkö: Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan keskeinen tehtävä on edistää, opastaa ja valvoa laadukkaan rakennuskannan ja viih-tyisän ympäristön syntymistä ja säilymistä. Keskeisimpinä työkaluina tässä tehtävässä on maankäyttö- ja rakennuslainmukaiset luvat sekä valvontamekanismit.

Rakennusvalvonnan vastuuhenkilönä toimi rakennustarkastaja Vesa Hakkarainen.

Tavoite	Toimenpide	Toteuma	Toteuma
Rakennusluvut	3 vkoa	Käsittelyaika 95 % luvista	Käsittelyaika keskimäärin 21 vrk
Tulokertymä	120 000 euroa	Kateprosentti 80 %	n. 87 %

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Rakennuslupia	128 (v.2015: 124)
Toimenpidelupia	57 (v.2015: 38)
Ilmoituksia	0 (v.2015: 35)
Poikkeamislupia	18 (v.2015: 10)
Toimenpiteet/muut perustelut	34 (v.2015: 37)

Tulosalue: Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitos huolehtii kuntalaisten vedensaannista sekä jäte- ja sadevesien poisjohtamisesta toiminta-alueellaan. Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta vesilaitoksen ja vesilaitokseen liittyneiden vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi laitos vastaanottaa ja puhdistaa viemärlaitoksen ja vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden laitoksen verkostoon toimittaman jäteveden vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon. Vesihuoltolaitos toimii kirjanpidollisena taseyksikkönä.

Vesihuoltolaitoksen vastuuhenkilöinä toimivat insinööri Aarno Konka ja vesihuoltoteknikko Matti Härkönen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	1 573 363,16	1 602 520,00	1 604 319,49	100,1	2,0	-1 799,49
Toimintakulut	-1 025 031,29	-1 093 567,33	-999 536,80	91,4	-2,5	-94 030,53
TOIMINTAKATE	548 331,87	508 952,67	604 782,69	118,8	10,3	-95 830,02
VUOSIKATE	548 331,87	508 952,67	604 782,69	118,8	10,3	-95 830,02
Poistot ja arvonalentumiset	-291 198,04	-287 081,46	-285 765,25	99,5	-1,9	-1 316,21
TILIKAUDEN TULOS	257 133,83	221 871,21	319 017,44	143,8	24,1	-97 146,23
Vyörytyserät, Menot	-11 566,47		-13 212,92	X	14,2	13 212,92
KUNNAN TULOSLAS- KELMA	245 567,36	221 871,21	305 804,52	137,8	24,5	-83 933,31

Yllä olevan taulukon luvut sisältävät vesi- ja viemärlaitoksen sekä huleveden osuuden. Vesihuoltolaitoksen (sisältää vesi- ja viemärlaitoksen sekä huleveden osuuden) tuloslaskelmassa liikeylijäämä oli 319 017 euroa. Peruspääoman korvaus kunnalle on (4 %) 147 698 euroa ja muut rahoitustuotot 3 069 euroa huomioituna, ylijäämä on 174 388 euroa. Huleveden liikealijäämä on -20 836 euroa.

Sotkamossa toimivien vesiosuuskuntien kanssa käynnistettiin neuvottelut osuuskuntien liittamisestä kunnan vesihuoltolaitokseen. Neuvottelujen perustana on vesiosuuskuntien vapaaehtoisuus ja muut erikseen määritellyt ehdot. Liittyminen voi tapahtua vasta ehtojen täytyttyä. Kunnalle ei saa siirtyä osuuskuntien velkoja vaan kukin osuuskunta hoitaa ne ensin pois. Prosessin eteenpäinviemiseksi perustettiin kunnassa työryhmä. Asiaa valmistellaan siten, että ensimmäiset kelpoisuusehdot täyttävät vesiosuuskunnat voivat liittyä kunnan vesihuoltolaitokseen aikaisintaan 1.1.2018.

Kunnanhallitus on 6.10.2015 § 7 päättänyt, että kunta sitoutuu VuoGas – kaivoshankkeeseen yhteensä 50 000 € rahoitusosuudella. Määräraha varataan vuosien 2016, 2017 ja 2018 käyttötalouteen vesi- ja viemärilaitoksen menokohdalle (16 700 €/vuosi). VuoGas Kaivos –hankkeessa pyritään saamaan lietepohjaiset maanparannusaineet hyötykäyttöön ja estämään valumia kaivoksen sivukivialueilta vesistöön.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Talousarvion laatiminen suunnitelmavuosille (taksan poistopohjan tarkentuminen)	Suunnittelu ja tarkistuslaskelmat	Saneeraus- ja investointisuunnitelma	Kyllä
Häiriötön vedenjakelu	Verkoston huuhtelu	Käyttökatkokset < 10 kpl Vesikatkoksen kesto < 8 h Analyysitulokset 30 kertaa, alitus 5 kertaa	7 kpl Kyllä
Verkoston täydennyskar-toitus (vesilaitos ja viemärilaitos)	Verkoston maastomittaus	Atk-pohjainen kartta valmis vuosittain	Kyllä
Jäteveden puhdistustulos	Puhdistamon tehokas käyttö	Ympäristöluvan veloitarkkailu 6 krt/v, alitus 4 krt	Kyllä
Viemäriverkosto	Verkoston huolto ja tarkkailu	Pumppaamojen (54 kpl) ylivuodot vesistöön, enintään 5 ylivuotoa	Ei todettuja

Vesihuoltolaitos

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Liittyneet kiinteistöt	2 207 (v.2015: 2 274)
Vesijohtoja, km	113 (v.2015: 111)
Myyty vesimäärä, m ³	553 683 (v.2015: 555 212)
Vedenottamoita	4 (v.2015: 4)
Veden hinta, €/m ³ (sis. alv)	1,18 (v.2015: 1,18)
Perusmaksu €, omakotitalo (sis.alv)	29,33 (v.2015: 29,33)

Viemärilaitos

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Liittyneet kiinteistöt	2 207 (v.2015: 2 274)
Viemäreitä	119,5 (v.2015: 118)
Puhdistettu vesimäärä, m ³	799 595 (v.2015: 921 912)
Jätevesipumppaamoita	54 (v.2015: 54)
Jäteveden hinta, €/m ³ (sis.alv)	2,17 (v.2015: 2,17)
Perusmaksu €, omakotitalo (sis.alv)	44,0 /2015: 44,0)

2.1.3 Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelut sisältävät yleishallinnon, perusopetuksen, lukion, kirjaston, kulttuurin, musiikkiopiston, kansalaisopiston, nuorisotoimen sekä varhaiskasvatuksen toiminnan.

Sivistyspalvelujen vastuuhenkilönä toimi av. palvelualuejohtaja Merja Ojalampi.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
MYYNITUOTOT	440 534,89	733 370,00	793 228,83	108,2	80,1	-59 858,83
MAKSUTUOTOT	782 017,51	810 380,00	824 478,76	101,7	5,4	-14 098,76
TUET JA AVUSTUKSET	590 397,92	600 270,00	585 784,86	97,6	-0,8	14 485,14
MUUT TOIMINTA- TUOTOT	97 346,11	136 300,00	103 919,03	76,2	6,8	32 380,97
T O I M I N T A T U	1 910 296,43	2 280 320,00	2 307 411,48	101,2	20,8	-27 091,48
Palkat ja palkkiot	-12 107 678,98	-12 643 903,43	-12 461 837,28	98,6	2,9	-182 066,15
Eläkekulut	-2 685 403,21	-2 758 639,48	-2 615 471,13	94,8	-2,6	-143 168,35
Muut henkilösivukulu	-725 893,80	-809 988,99	-908 096,88	112,1	25,1	98 107,89
Henkilösivukulut	-3 411 297,01	-3 568 628,47	-3 523 568,01	98,7	3,3	-45 060,46
HENKILÖSTÖKULUT	-15 518 975,99	-16 212 531,90	-15 985 405,29	98,6	3,0	-227 126,61
PALVELUJEN OSTOT	-6 108 309,96	-5 989 648,08	-5 912 739,94	98,7	-3,2	-76 908,14
AINEET, TARVIKKEET J	-515 759,13	-571 550,00	-448 439,01	78,5	-13,1	-123 110,99
AVUSTUKSET	-758 374,28	-721 250,00	-627 882,24	87,1	-17,2	-93 367,76
MUUT TOIMINTAKULUT	-315 899,78	-484 460,00	-414 939,19	85,6	31,4	-69 520,81
T O I M I N T A K U	-23 217 319,14	-23 979 439,98	-23 389 405,67	97,5	0,7	-590 034,31
T O I M I N T A K A	-21 307 022,71	-21 699 119,98	-21 081 994,19	97,2	-1,1	-617 125,79
RAHOITUSTUOTOT JA - K	0,00		0,00	X	X	0,00
V U O S I K A T E	-21 307 022,71	-21 699 119,98	-21 081 994,19	97,2	-1,1	-617 125,79
POISTOT JA ARVON- ALEN	-161 228,85	-125 631,24	-120 883,54	96,2	-25,0	-4 747,70
T I L I K A U D E N	-21 468 251,56	-21 824 751,22	-21 202 877,73	97,2	-1,2	-621 873,49
TUOSLASKELMA -ilman	-21 468 251,56	-21 824 751,22	-21 202 877,73	97,2	-1,2	-621 873,49
Vyörytyserät, Menot	-234 437,30		-280 274,67	X	19,6	280 274,67
KUNNAN TUOSLAS- KELMA	-21 702 688,86	-21 824 751,22	-21 483 152,40	98,4	-1,0	-341 598,82

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
MYYNITUOTOT	440 451,91	733 370,00	793 029,33	108,1	80,0	-59 659,33
MAKSUTUOTOT	778 763,51	810 380,00	816 468,76	100,8	4,8	-6 088,76
TUET JA AVUSTUKSET	590 397,92	600 270,00	585 784,86	97,6	-0,8	14 485,14
MUUT TOIMINTATUOTOT	97 346,11	136 300,00	101 399,03	74,4	4,2	34 900,97
TOIMINTATUOTOT	1 906 959,45	2 280 320,00	2 296 681,98	100,7	20,4	-16 361,98
Palkat ja palkkiot	-12 107 678,98	-12 643 903,43	-12 461 837,28	98,6	2,9	-182 066,15
Eläkekulut	-2 685 403,21	-2 758 639,48	-2 615 471,13	94,8	-2,6	-143 168,35
Muut henkilösivukulu	-725 893,80	-809 988,99	-908 096,88	112,1	25,1	98 107,89
Henkilösivulut	-3 411 297,01	-3 568 628,47	-3 523 568,01	98,7	3,3	-45 060,46
HENKILÖSTÖKULUT ULKO	-15 518 975,99	-16 212 531,90	-15 985 405,29	98,6	3,0	-227 126,61
PALVELUJEN OSTOT	-2 593 495,92	-2 642 450,00	-2 426 511,18	91,8	-6,4	-215 938,82
AINEET, TARVIKKEET J	-515 028,49	-571 550,00	-447 128,37	78,2	-13,2	-124 421,63
AVUSTUKSET	-758 374,28	-721 250,00	-627 882,24	87,1	-17,2	-93 367,76
MUUT TOIMINTAKULUT	-294 068,96	-464 860,00	-393 674,04	84,7	33,9	-71 185,96
TOIMINTAKULUT	-19 679 943,64	-20 612 641,90	-19 880 601,12	96,4	1,0	-732 040,78
TOIMINTAKATE	-17 772 984,19	-18 332 321,90	-17 583 919,14	95,9	-1,1	-748 402,76
RAHOITUSTUOTOT JA -K	0,00		0,00	X	X	0,00
VUOSIKATE	-17 772 984,19	-18 332 321,90	-17 583 919,14	95,9	-1,1	-748 402,76
POISTOT JA ARVONALEN	-161 228,85	-125 631,24	-120 883,54	96,2	-25,0	-4 747,70
TILIKAUDEN TULOS (UL	-17 934 213,04	-18 457 953,14	-17 704 802,68	95,9	-1,3	-753 150,46
TULOSLASKELMA (ULKOI	-17 934 213,04	-18 457 953,14	-17 704 802,68	95,9	-1,3	-753 150,46
KUNNAN TULOSLASKELMA	-17 934 213,04	-18 457 953,14	-17 704 802,68	95,9	-1,3	-753 150,46

Sivistystoimen lautakunta

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet
Korhonen Pasi (pj.)	Oikarinen Pekka
Leinonen Raimo (varapj.)	Tervonen Paavo
Heikkinen Tommi	Suorsa Valo
Hyvönen Marja-Liisa	Ritakallio-Knuutinen Pirjo
Korhonen Matti	Toijonen Timo
Korhonen Päivi	Kela Eira
Kotilainen Heidi	Sorvari Yrjö
Lukkari Marjo	Korhonen Marja-Leena
Matero Teemu	Kormilainen Kari
Riess Thomas	Meriläinen Margareta
Tervo Niina	Väisänen Annikki
Kunnanhallituksen edustaja Toivonen Pinja	

Sivistystoimen lautakunta kokoontui vuoden 2016 aikana 10 kertaa.

Tulosalue: Sivistyspalvelut

Vastuualue: Sivistyspalvelut yhteinen

Sivistyspalvelut yhteinen sisältää sivistyspalvelujen yhteisen toiminnan.

Vastuuhenkilönä toimi av. palvelualuejohtaja Merja Ojalampi.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	150,00				-100,0	
Toimintakulut	-18 408,34	-20 104,96	-39 160,17	194,8	112,7	19 055,21
TOIMINTAKATE	-18 258,34	-20 104,96	-39 160,17	194,8	114,5	19 055,21
Poistot ja arvonalentum.	-4 351,34				-100,0	
TILIKAUDEN TULOS	-22 609,68	-20 104,96	-39 160,17	194,8	73,2	19 055,21
Vyörytyserät, Menot	-192,75		-506,69	X	162,9	506,69
KUNNAN TULOSLASKELMA	-22 802,43	-20 104,96	-39 666,86	197,3	74,0	19 561,90

Vastuualue: Koulutoimi

Koulutoimi sisältää perusopetuksen sekä Sotkamon lukion (yleislinja, IB-linja sekä urheiluakatemia) toiminnan. Koulut edistävät osaltaan Sotkamon tunnettavuutta ja kasvattavat oppilaita luontevaan oman elämänsä hallitsemiseen. Koulutoimen tehtävänä on luoda jokaiselle lapselle ja nuorelle hyvät kasvamisen ja jatkuvan oppimisen edellytykset sekä kannustaa kuntalaisia elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Vastuuhenkilönä toimi av. palvelualuejohtaja Merja Ojalampi.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	842 357,94	792 800,00	855 752,53	107,9	1,6	-62 952,53
Toimintakulut	-13 363 656,23	-13 370 373,60	-13 304 564,00	99,5	-0,4	-65 809,60
TOIMINTAKATE	-12 521 298,29	-12 577 573,60	-12 448 811,47	99,0	-0,6	-128 762,13
Poistot ja arvonalentum.	-108 979,29	-101 672,70	-95 083,19	93,5	-12,8	-6 589,51
TILIKAUDEN TULOS	-12 630 277,58	-12 679 246,30	-12 543 894,66	98,9	-0,7	-135 351,64
Vyörytyserät, Menot	-128 314,09		-155 406,95	X	21,1	155 406,95
KUNNAN TULOSLAS- KELMA	-12 758 591,67	-12 679 246,30	-12 699 301,61	100,2	-0,5	20 055,31

Tulosityksikkö: Koulutoimen hallinto

Koulutoimen hallinto sisältää koulutoimiston ja ICT-tuen palvelut.

Koulutoimen hallinnon vastuuhenkilönä toimi av. palvelualuejohtaja Merja Ojalampi.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	12 928,87	0,00	780,00		-94,0	-780,00
Toimintakulut	-340 537,36	-387 752,13	-339 941,52	87,7	-0,2	-47 810,61
TOIMINTAKATE	-327 608,49	-387 752,13	-339 161,52	87,5	3,5	-48 590,61
TILIKAUDEN TULOS	-327 608,49	-387 752,13	-339 161,52	87,5	3,5	-48 590,61
Vyörytyserät, Menot	-4 094,23		-5 070,41		23,8	5 070,41
KUNNAN TULOSLASKEL- MA	-331 702,72	-387 752,13	-344 231,93	88,8	3,8	-43 520,20

Tulosityksikkö: Perusopetus

Sotkamolainen perusopetuksen tavoitteena on laadukas opetus, joka vastaa tämän päivän haasteisiin. Korkeatasoinen perusopetus luo sotkamolaisille oppilaille tukevan kivijalan, jolle hyvä elämä rakentuu. Sotkamon perusopetus tarjoaa luotettavia ja turvallisia oppimisympäristöjä, joissa käytetään erilaisia oppimismenetelmiä yksilöllisyys ja erilaiset oppimistavat huomioiden.

Perusopetuksen vastuuhenkilönä toimi av. palvelualuejohtaja Merja Ojalampi.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
	EUR	EUR	EUR			EUR
Toimintatuotot	288 854,79	302 500,00	288 265,28	95,3	-0,2	14 234,72
Toimintakulut	-9 724 154,69	-9 642 453,25	-9 595 383,12	99,5	-1,3	-47 070,13
TOIMINTAKATE	-9 435 299,90	-9 339 953,25	-9 307 117,84	99,6	-1,4	-32 835,41
Poistot ja arvonalentum.	-90 778,59	-101 672,70	-95 083,19	93,5	4,7	-6 589,51
TILIKAUDEN TULOS	-9 526 078,49	-9 441 625,95	-9 402 201,03	99,6	-1,3	-39 424,92
Vyörytyserät, Menot	-91 347,01		-109 701,86	X	20,1	109 701,86
KUNNAN TULOSLAS- KELMA	-9 617 425,50	-9 441 625,95	-9 511 902,89	100,7	-1,1	70 276,94

Kouluverkkoselvitys vuodelta 2013 päivitettiin syksyllä 2016; selvitys ja siihen liittyvät toimenpiteet hyväksyttiin valtuuston kokouksessa 21.11.2016 (§ 80-85). Vuoden aikana henkilökunnasta siirtyi eläkkeelle poikkeuksellisen paljon; rehtori/koulunjohtajamuutoksia oli viidessä koulussa. Talousarvioon nähden kokonaisuutena toimintatuotot ja toimintakulut ovat toteutuneet melko hyvin. Edelliseen vuoteen verrattuna kuluja on saatu pienemmäksi. Toimintatuottoihin vaikuttivat pienempänä toteutuneet avustukset sekä saadut kotikuntakorvaukset ja toimintakuluihin kasvattavasti mm. palkankorotukset (0,7 %), laitehankinnat, leasing-kulut, maksettavat kotikuntakorvaukset sekä palvelujen ostot.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Erilaiset tavat oppia otetaan huomioon opetusmenetelmiä valittaessa.	Tuen kolmiportaisuus	Peruskoulun päättötodistuksen saajat yhdeksäsluokkaisista. Päättötodistuksen saaneet saavat jatko-opiskelupaikan.	Kaikki yhdeksäsluokkalaisista ovat saaneet päättötodistuksen, 121 oppilasta. Kaikki päättötodistuksen saaneet ovat saaneet jatko-opiskelupaikan.
Sotkamolainen oppilas saa laadukasta perusopetusta.	Opetuksesta vastaa ammattitaitoinen ja pätevä henkilökunta. Kouluilla on käytössä laadun arviointi.	Koulujen itsearviointi ja huoltajille toteutettava laatuksely.	Vanhemmille tehtiin laatuksely Webropol -kyselynä toukokuussa 2016; vastaajia oli 222. Kyselyssä kysyttiin 13 eri kysymystä, niiden vas-

			tausten keskiarvoksi tuli asteikolla 1-5 (huonoin-paras) 4,09.
Perusopetuksen toimintasuunnitelma ja rahoitus-suunnitelma vastaavat toisi-aan.	Perusopetuksen toi-minta pohjautuu ta-lousarviossa sovittui-hin resursseihin. Ta-lousarvion toteutumi-sen säännöllinen seu-ranta.	Seurataan perusopetuk-sen menoja - €/oppilas - tuntikehys/oppilas	8 428,21 €/oppilas 1,78/oppilas
TVT-laitteiden riittävä mää-rä kouluissa	Päivitetään koulujen laitekanta vastaamaan uuden opetussuunni-telman vaatimuksia.	Seurataan laitemääriä / oppilas kouluittain.	Tablettitietokone on hankittu kaikille 3.-9.-luokkalaisille oppilaille. Lisäksi heillä on käytös-sään koulujen yhteiset koneet. Laitekanta on päivitetty vastaamaan uuden ops:n vaatimuksia.

Toiminnalliset tavoitteet	Toteuma
Kehitetään koulujen kerhotoimintaa kerhotoiminnan kehittämishankkeen myötä.	Kerhotoimintaan saatiin Oph:n avustusta ja kerhoja järjestettiin jokaisessa koulussa 1-4.
Otetaan käyttöön Sotkamon perusopetuksen uusi TVT-strategia.	Kouluilla on digitutorit ja lisäksi on koulujen yhteinen digitutor-työryhmä. Opettajia on koulutettu.
Perusopetuksen ops-työn valmistuminen ja ops:n käyttöönotto 1.8.2016.	Uusi opetussuunnitelma hyväksyttiin sivistystoimen lautakunnassa 2.6.2016 ja se otettiin käyttöön 1.8.2016 (yläkoulu vasta 1.8.2017).
Tuetaan sekä kehitetään oppilaan hyvinvointia kou-lussa.	Kouluilla järjestettiin yhteisiä tapahtumia, juhlia ja retkiä (koulujen toimintasuunnitelmissa). Järjestet-tiin hanketoimintaa (Kiva-koulu, Liikaha jne.), kerho-ja ja välituntitoimintaa.
Toteutetaan yhteistyötä sekä vuorovaikutusta koulu-jen ja kotien kesken.	Järjestettiin avoimia ovia, vanhempien ja isovan-hempien päiviä, vanhempainkerhotoimintaa, kou-luilla yhteisiä tapahtumia.
Jatketaan laadun arviointia kouluissa keväällä toteu-tettavan yhteisen kyselyn avulla.	Webropol-kysely tehtiin.

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Päättötodistus kaikille yhdeksäsluokkalaisille.	121
Kaikki päättötodistuksen saaneet saavat jatko-opiskelupaikan.	121
Huoltajien tyytyväisyys 1-4 mittarilla >2,8	4,27 asteikolla 1-5 (huonoin-paras)
Opetustunnit 1-6 luokilla > 1,50/oppilas	1,61/oppilas
Opetustunnit 7-9 luokilla > 1,90/oppilas	1,95/oppilas

Tulosityksikkö: Lukio

Sotkamon lukio toteuttaa lukion opetussuunnitelman mukaista yleislinjan lukiokoulutusta. Lukiolla on myös opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä urheilun erityistehtävälupa. Sotkamon lukio toimii Vuokatti-Ruka Urheiluakatemian ytimenä. Henkilökuntaa (opettajat ja valmentajat) koulussa on n.40, omia opiskelijoita 336, Oulun Lyseon lukion alaisuudessa opiskelevat IB-opiskelijat mukaan lukien 361.

Monipuolinen ja kansainvälinen Sotkamon lukio tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden toisen asteen opiskeluihin niin sotkamolaisille kuin myös ulkopaikkakuntalaisille ja ulkomaalaisille opiskelijoille. Lukio edistää osaltaan Sotkamon tunnettavuutta ja kasvattaa oppilaita luontevaan oman elämänsä hallitsemiseen. Urheiluakatemian kautta Sotkamon lukio tarjoaa nuorelle lupaavalle urheilijalle mahdollisuuden edellytystensä mukaiseen opiskeluun ja valmentautumiseen. Tavoitteena on yhä enenevässä määrin kasvattaa kansainväliselle huipulle pyrkiviä urheilijoita.

Lukion vastuuhenkilöinä toimivat rehtori Mauri Reinikka ja akatemiajohtaja Janne Vuorinen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	540 574,28	490 300,00	566 707,25	115,6	4,8	-76 407,25
Toimintakulut	-3 298 964,18	-3 340 168,22	-3 369 239,36	100,9	2,1	29 071,14
TOIMINTAKATE	-2 758 389,90	-2 849 868,22	-2 802 532,11	98,3	1,6	-47 336,11
Poistot ja arvonalentum.	-18 200,70				-100,0	
TILIKAUDEN TULOS	-2 776 590,60	-2 849 868,22	-2 802 532,11	98,3	0,9	-47 336,11
Vyörytyserät, Menot	-32 872,85		-40 634,68	X	23,6	40 634,68
KUNNAN TULOSLAS- KELMA	-2 809 463,45	-2 849 868,22	-2 843 166,79	99,8	1,2	-6 701,43

Toimintatuotot toteutuivat arvioitua suurempina, sillä opiskelijakohtainen yksikköhinta nousi jonkin verran, samoin Olympiakomitean maksamaa nuorten olympiavalmentajien tukea saatiin suunniteltua enemmän. Toimintakulut olivat hieman ennakoitua suuremmat; kustannukset nousivat enemmän oppilaskuljetuksissa, samoin henkilöstömenot ylittivät jonkin verran mm. lisääntyneen sijaistarpeen vuoksi.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Oppilaitos tuottaa hyvät jatko-opintovalmiudet antavaa opetusta kaikille opiskelijoille.	Opiskelijalla riittävän laajat ja monipuoliset opintojen valintamahdollisuudet. Oppilaitoksessa pätevä ja monipuolisen koulutuksen saanut osaava henkilökunta. Koulussa toimii opiskelijahuoltoryhmä (rehtori, opinto-ohjaajat, erityisopettaja, kuraattori, nuorisopsykologi)	YO-tutkinnon suorittaneiden %-osuus lukiokoulutuksen aloittaneista (98 %) Lukion keskeyttämisprosentti (1-2 %) Opiskelijahuoltoryhmä käsittelee sille kuuluvia asioita vähintään kerran jaksossa.	YO-tutkinnon suorittaneiden %-osuus lukiokoulutuksen aloittaneista oli 99 %. Lukion keskeyttämisprosentti oli 2 %. Opiskeluhuoltoryhmä on koontunut joka jaksossa, myös muutaman lisäkerran kiireellisissä asioissa.
Lukio tukee kunnan strategiaa	Lukio palvelee kunnan koulutuksellisia ja elinkeinopoliittisia tavoitteita. Koulussa kolme linjaa; yleis-, urheilu- ja IB-linjat.	Koulun opiskelijamäärä (320) Koulun opiskelijoita useista Suomen kunnista (65) ja eri maista (4)	Koulun opiskelijamäärä on ollut 328, opiskelijoita on kahdeksasta eri maasta ja 80 eri kunnasta. Koulussa on toiminut yleis-, urheilu- ja IB-linja, joista viimeiselle ei ollut enää uutta sisäänottoa keväällä 2017. Lukio on ollut positiivisesti esillä tuoden kunnalle imagollista lisäarvoa. Myös välillisiä tuloja on tullut muualta saapuvien opiskelijoiden mukana 12 000€/opiskelija/vuosi. Yhteistyötä on toteutettu paikallisten yrittäjien kanssa, esim. ajokortin suorittaminen mukana lukion kurssivalikoimassa.
Urheilulukio tuottaa kansalliselle ja kansainväliselle huipulle pyrkiviä urheilijoita, jotka menestyvät sekä opinnoissa että urheilussa. Heillä on myös varasuunnitelma, jos urheilu-ura ei jostain syystä toteudu suunnitellusti.	Urheilevalla opiskelijalla riittävät resurssit opiskeluun ja valmennukseen. Tukipalveluiden kehittäminen. Entistä enemmän huomiota urheilijan kokonaisvaltaiseen arjenhallintaan koulun ja valmennuksen lisäksi.	Urheilijoiden menestys opinnoissa ja omassa lajissaan.	Painopistelaajien urheilijat ovat menestyneet loistavasti niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opinnoissa urheilijat ovat saavuttaneet ylioppilaskirjoituksissa tavoitteena olleet neljän pakollisen aineen keskiarvon (16 puoltoääntä) ja kaikkien kirjoitettujen aineiden keskiarvotavoitteen (22 puoltoääntä).

Keskeiset toimenpiteet 2016 (5-7 toimenpidettä)
Uusi OPS on otettu portaittain suunnitellusti käyttöön, sähköisiä koe- ja opetustilanteita on harjoiteltu (myös kirjoitussalin sähköinen verkko on koeponnistettu parilla koeviikolla), henkilökunta on saanut koulutusta TVT-valmiuksien osalta, yhteistyötä eri tahojen kanssa (Olympiakomitea, lajiliitot, seurat, yhteistyökumppanit) on jatkettu ja myös tehostettu, uusia "päänavauksia" lajivalikoimaan on tunnusteltu, urheilijoiden kokonaisuutta (koulu, valmennus, elämänhallinta) on tehostettu.

Toiminnalliset tavoitteet	Toteuma
OPS-työskentely ja uuden opetussuunnitelman käyttöönotto 1.8.2016.	Uusi opetussuunnitelma on otettu ensimmäisen portaan (1. vuosiluokka) osalta käyttöön. Omat haasteensa aiheuttavat uuden ja vanhan opetussuunnitelman vastaavuudet eri kurssien välillä, koska myös vanhemmilla opiskelijoilla on vielä alkupään kurseja suorittamatta.
Jatketaan sähköisiin kirjoituksiin valmistautumista. Henkilökunnan kouluttaminen ja fyysisen ympäristön toteuttaminen.	On toteutunut suunnitellusti. Henkilökunta on saanut koulutusta, jotta heidän valmiutensa on riittävää niin sähköisten opetusmenetelmien kuin sähköisten kokeidenkin käyttöön. Fyysinen ympäristö on rakennettu koulun juhlasaliin ja sen lisäksi neljään luokkaan. Koululle on hankittu muutamia ns. "nettiniiloja", joiden avulla sähköinen opettaminen ja kokeiden järjestäminen onnistuu myös langattomassa verkossa. Ylioppilastutkinnon kokeita saa järjestää vain langallisessa verkossa, koska se on varmempi toimivuudeltaan.
Tehostetaan TVT-valmiuksia.	Tieto- ja viestintätekniisiä valmiuksia on tehostettu aineryhmittäin, käyttövalmiuksia on lisätty, jotta olisi aiempaa helpompaa ja varmempi käyttää sähköisiä laitteita ja oppimisympäristöjä. Koko opettajakunnan yhteistä ryhmäsuunnittelua on myös ollut.
Urheiluakatemian kautta tulevan erityistehtävän jatkuminen ja kehitystyön eteneminen, uudet yhteistyötahot.	On toteutunut suunnitellusti, urheilun erityistehtävän jatkuminen on vankalla pohjalla, koska painopistelaajiemme toimintaa halutaan keskittää Sotkamoon valtakunnallisesti. Kehitystyö on edennyt, kokonaisuutta (koulu, valmennus ja elämänhallinta) on rakennettu tiiviimmäksi kokonaisuudeksi, jossa opettajat, valmentajat ja muu henkilöstö (esim. asuntolaohjaaja, kuraattori) ovat toimineet aiempaa tiiviimmässä yhteistyössä. Uusia yhteistyötahoja on kartoitettu koko ajan. Erityistehtävälupa on nyt voimassa 31.7.2017 saakka, sitä jatketaan automaattisesti kaikille luvan haltijoille vuodelle 31.7.2018 saakka. Luvat tulevat hakuun tänä keväänä, jonka jälkeen niitä haetaan ja tulevana syksynä ne ministeriössä myönnetään niille, joille myönnetään.

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Yo-tutkinnon suorittaneiden %-osuus lukiokoulutuksen neljä vuotta aiemmin aloittaneista > 98 %	Yo-tutkinnon suorittaneiden %-osuus lukiokoulutuksen neljä vuotta aiemmin aloittaneista 99 %.
Opiskelunsa keskeyttäneet < 2 %	Opiskelunsa keskeyttäneiden määrä oli 2 %.
Opiskelijoiden tyytyväisyys 1-4 mittarilla > 2,8	Opiskelijoiden tyytyväisyys mitattuna mittarilla 1-4 oli 3.

Vastuualue: Vapaa-aikapalvelut (17603)

Vapaa-aikapalvelut sisältää kirjaston, kulttuurin, musiikkiopiston, kansalaisopiston sekä nuorisotoimen toiminnan. Vapaa-aikapalvelujen vastuuhenkilönä toimi av. palvelualuejohtaja Merja Ojalampi.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	396 305,68	821 920,00	788 239,99	95,9	98,9	33 680,01
Toimintakulut	-2 345 816,39	-2 790 115,70	-2 657 779,57	95,3	13,3	-132 336,13
TOIMINTAKATE	-1 949 510,71	-1 968 195,70	-1 869 539,58	95,0	-4,1	-98 656,12
Poistot ja arvonalentum.	-8 707,85	-16 944,93	-16 809,29	99,2	93,0	-135,64
TILIKAUDEN TULOS	-1 958 218,56	-1 985 140,63	-1 886 348,87	95,0	-3,7	-98 791,76
Vyörytyserät, Menot	-24 267,40		-33 424,37	X	37,7	33 424,37
KUNNAN TULOSLASKELMA	-1 982 485,96	-1 985 140,63	-1 919 773,24	96,7	-3,2	-65 367,39

Tulosityksikkö: Kirjasto

Kirjastoon kuuluu Sotkamon pääkirjaston palvelut ml. tiedonhaun ja kirjastoauton palvelut. Kirjaston vastuuhenkilönä toimi 13.3.2016 saakka Kirsi Neuvonen ja 14.3.2016 alkaen vs. kirjastotoimenjohtaja Helena Voutilainen

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	21 647,07	25 000,00	9 270,89	37,1	-57,2	15 729,11
Toimintakulut	-642 576,70	-647 927,02	-637 365,58	98,4	-0,8	-10 561,44
TOIMINTAKATE	-620 929,63	-622 927,02	-628 094,69	100,8	1,2	5 167,67
Poistot ja arvonalentum.	-1 327,40	-10 333,33	-10 197,69	98,7	668,2	-135,64
TILIKAUDEN TULOS	-622 257,03	-633 260,35	-638 292,38	100,8	2,6	5 032,03
Vyörytyserät, Menot	-7 091,47		-8 172,45	X	15,2	8 172,45
KUNNAN TULOSLASKELMA	-629 348,50	-633 260,35	-646 464,83	102,1	2,7	13 204,48

Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Kustannusten osalta arvioidut lainan sekä kirjastokäynnin hinnat pysyivät hyvin maan keskiarvojen tuntumassa. Kirjastopalvelut olivat kuntalaisten saavutettavissa pääkirjaston ja kirjastoauton yhteistyön ansiosta. Kirjojen lainaus ja niistä erityisesti lasten- ja nuortenkirjojen

lainaus nousi edellisestä vuodesta, esimerkiksi kirjastoauton lainoista 73 % on lasten- ja nuortenkirjoja. Toimintatuottojen osuus jäi ennakoitua pienemmäksi työllistämistuen merkittävän vähenemisen takia. Jonkin verran säästöä syntyi, kun esim. kirjastoauton huoltoon ja korjauksiin meni arvioitua vähemmän määrärahaa. Samoin ICT-kuluihin ja vakuutuksiin meni arvioitua vähemmän määrärahoja. Aukioloajat pysyivät ennallaan.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Asiakasryhmäkohtaiset tuotteet ja palvelut	Paikallinen palvelu koordinoituna alueellisten ja valtakunnallisten palvelujen kanssa muodostaa kokonaisuuden asiakkaille.	Asiakaskäyntien määrät Lainauksien määrät	Asiakaskäynnit 88 273 Lainauksien määrä 182 892
Lasten ja nuorten lukuharrastuksen edistäminen	Yhteistyö koulujen kanssa, pääkirjasto sekä kirjastoauto.	Kirjastoauton käyntimäärät kouluilla Koululaisvierailut pääkirjastossa	Kirjastoauton käynnit kouluilla 144 Opastetut koululaisvierailut pääkirjastossa 9
Hyvä aineistokokoelma	Suunnittelu, resursointi	Aineiston kiertonopeus Kirjastokäynnin hinta	2,30 (vuonna 2015 2,31) (lainaus/kokoelma) Kirjastokäynnin hinta 7,31€

Toiminnalliset tavoitteet	Toteuma
Palvellaan asiakasta heidän tarpeidensa ja toiveidensa mukaisesti pääkirjastossa ja kirjastoautossa.	Tavoite toteutui odotetusti. Molemmat kirjastoyksiköt ovat palvelleet asiakkaita hyvin ja saatu palaute on ollut myönteistä.
Yhteistyötä muiden Kainuun kirjastojen kanssa jatketaan.	Kirjasto on toiminut yhteistyössä Kainuun muiden kirjastojen kanssa esim. hankintojen keskittämisessä.
Edistetään lasten lukuharrastusta yhteistyössä koulujen kanssa.	Kirjastoauto on käynyt kyläkouluilla ja Salmelan koululaiset käyttävät pääkirjastoa.
Vastataan kaikkien Sotkamon oppilaitosten kirjastopalveluista.	Pääkirjaston tai kirjastoauton palvelut tavoittavat oppilaitokset.
Uuden kirjastoauton hankinnan selvittäminen.	Uuden kirjastoauton hankinnan selvittely on kesken.
Järjestetään tapahtumia kirjastossa yhteistyössä muiden sivistysalan toimijoiden kanssa.	Kirjastossa oli sekä valokuva- että taidenäyttelyitä. Syksyn Yökirjasto järjestettiin nuorisotoimen kanssa. Kirjastoauto osallistui matkailutapahtumaan.

Tulosityksikkö: Kulttuuri

Kulttuuri sisältää kunnan järjestämät ja toteuttamat kulttuuripalvelut sekä yhteistyön muiden toimijoiden kanssa. Kulttuuritoiminnassa järjestetään eri taiteen aloilta kulttuuritapahtumia ja tuetaan museotoimintaa.

Kulttuurin vastuuhenkilöinä toimivat av. palvelualuejohtaja Merja Ojalampi ja sihteeri Merja Hakkarainen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	9 561,87	3 000,00	6 123,67	204,1	-36,0	-3 123,67
Toimintakulut	-61 829,49	-71 434,78	-52 581,85	73,6	-15,0	-18 852,93
TOIMINTAKATE	-52 267,62	-68 434,78	-46 458,18	67,9	-11,1	-21 976,60
Poistot ja arvonalentum.	-52 267,62	-68 434,78	-46 458,18	67,9	-11,1	-21 976,60
TILIKAUDEN TULOS	-52 267,62	-68 434,78	-46 458,18	67,9	-11,1	-21 976,60
Vyörytyserät, Menot	-542,48		-522,17	X	-3,7	522,17
KUNNAN TUOSLASKEL- MA	-52 810,10	-68 434,78	-46 980,35	68,6	-11,0	-21 454,43

Talousarvioon nähden toimintatuottoja on tullut hieman enemmän, pääosin kirjamyynnistä. Sovitut talouden tasapainottamistoimenpiteet vaikuttivat toimintakulujen pienenemiseen (henkilöstökulut, ilmoitukset, avustusten jako, palvelujen ostot). Konserttitoimintaa on ollut hieman enemmän yhdessä ev.lut. seurakunnan kanssa kuin aiemmin; kuluja jaettiin molempien toimijoiden kesken.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Tiivis yhteistyö kunnan kaikkien kulttuuritoimijoiden kanssa.	Yhteistyötilaisuudet / yhteinen suunnittelu	Toteutuneet yhteiset tapahtumat	10 yhteistä tapahtumaa seurakunnan kanssa
Kunnan olemassa olevien tilojen hyödyntäminen kulttuuritapahtumissa.	Tilaresurssien hyödyntäminen, koulut, nuorisotilat jne.	Toiminnan määrä, toteutuneet tilaisuudet	26 tapahtumaa
Palveluiden helppo saavutettavuus.	Palvelut toteutetaan sotkamolaisille sopivalla tavalla.	Asiakaspalautteen huomioiminen	Tapahtumat järjestettiin keskustassa eri toimitiloissa.

Toiminnalliset tavoitteet	Toteuma
Järjestetään kulttuuritilaisuuksia kuntalaisille. Tilaisuuksia ja tapahtumia järjestetään yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden ja seurakunnan kanssa.	On järjestetty konsertteja ja teatteriesityksiä. Järjestettiin kesätapahtumia ja Sotkamo-päivät sekä maakuntajuhla. Mukana ovat olleet mm. ev.lut srk, hallintopalvelut, kansalaisopisto, kyläyhdistyksiä, Sotkamo-seura, Huovisseura jne.
Tuetaan yksittäisen kuntalaisten, järjestöjen ja kyläyhdistysten kulttuurihankkeita.	Avustuksia jaettiin 7 650 €. Mainoksia ja ilmoituksia tehtiin yhteistyössä. Kunnan tiloja on annettu käyttöön.
Vuoden aikana järjestetään oma kesänäyttely.	Kesänäyttely järjestettiin aikavälillä 11.6. - 7.8.2017.
Pyritään tarjoamaan monipuolista kulttuuritarjontaa kuntalaisille ja kunnassa vieraileville.	Kainuun museoesitteen suunnittelussa ja toteutuksessa oltiin mukana. Kesän näyttelyaikaa pidennettiin: Aatoksessa järjestettiin kaksi muuta näyttelyä kesän aikana, toukokuussa ja elokuussa.
Huovishuoneen ja siihen liittyvän toiminnan kehittäminen yhdessä Huovis-seuran kanssa.	Huovishuoneella oli kesäopas ja talvella opasmahdollisuus tilattaessa etukäteen. Yhteistä suunnittelua jatketaan edelleen.
Kunnan omistaman museoesineistön luettelointi ja asiaan kuuluva varastointi.	Museoesineet on luetteloitu ja varastoitu.

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Toteutuneiden tapahtumien määrä	26 tapahtumaa
Kulttuuriin käytetyt rahat /kuntalainen	53 104,02 €/10 465 = 5,07 €
Avustusten määrä / kuntalainen	7 650 €/10 465 = 0,73 €

Tulosityksikkö: Musiikkiopisto

Musiikkiopisto sisältää musiikkiopistotoiminnan talouden sekä toiminnalliset tavoitteet. Sotkamon alueella toimii Kuhmon musiikkiopisto, jolta palvelut ostetaan.

Musiikkiopiston vastuuhenkilönä toimi av. palvelualuejohtaja Merja Ojalampi.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	18 400,76		21 252,24		15,5	-21 252,24
Toimintakulut	-107 449,05	-108 260,28	-108 556,01	100,3	1,0	295,73
TOIMINTAKATE	-89 048,29	-108 260,28	-87 303,77	80,6	-2,0	-20 956,51
Poistot ja arvonalentum.	-89 048,29	-108 260,28	-87 303,77	80,6	-2,0	-20 956,51
TILIKAUDEN TULOS	-89 048,29	-108 260,28	-87 303,77	80,6	-2,0	-20 956,51
Vyörytyserät, Menot	-1 023,44		-1 069,10		4,5	1 069,10
KUNNAN TULOSLAS- KELMA	-90 071,73	-108 260,28	-88 372,87	81,6	-1,9	-19 887,41

Kuhmon musiikkiopiston järjestämä laajan oppimäärän mukainen musiikinopetus on ostopalvelutoimintaa. Talousarvioon nähden toimintatuotot ovat hieman kasvaneet ja se johtuu musiikkileikkikoululaisten määrän ja ryhmäkokojen kasvusta Sotkamossa. Toimintakuluja ovat nostaneet kalustohankinnat.

Toiminnalliset tavoitteet	Toteuma
Konsertteja ja tapahtumia järjestetään kuukausittain omissa tiloissa sekä vierailuina kouluissa ja vanhusten hoitokodeissa.	Oppilaskonsertteja oli 10. Lisäksi esiintymisiä oli kouluilla, Himmelissä ja ev.lut. srk:n tilaisuuksissa.
Musiikin perusteiden opetus ja valmennustoiminta järjestetään yhteistyössä Sotkamon kansalaisopiston kanssa.	Mupe-opetus siirrettiin kokonaan musiikkiopistolle. Kansalaisopiston Kuhmon toimipisteessä oli yksi yhteinen musiikkikurssi (Jousiorkesteri Jouheat).
Tavoitteena antaa monipuolista opetusta lähellä oppilasta.	Opetusta annettiin 18 eri soittimessa. Suosituimmat olivat piano, viulu, huilu ja kitara. Lisäksi annettiin musiikin perusteiden opetusta (=teorian opetusta). Musiikkileikkikoulun opettaja kiersi eskariryhmissä pitämässä laulutunteja Momo-konserttiin valmistautumista varten.

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Opetusta vuoden aikana 3 790 tuntia	Tunteja Sotkamossa toteutui yht. 4 159 (luvussa kaikki tunnit); 3 833 ilman alla olevaa.
Musiikkileikkikouluopetusta vuoden aikana 210 tuntia	Tunteja toteutui 326.

Tulosityksikkö: Kansalaisopisto

Kansalaisopisto sisältää Sotkamon ja Kuhmon toimipisteet, koko kansalaisopiston kurssi-, hanke- ja yhteistyötoiminnan talouden ja toiminnalliset tavoitteet.

Kansalaisopiston vastuuhenkilönä toimi av. palvelualuejohtaja, rehtori Merja Ojalampi.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	120 250,81	511 730,00	482 608,47	94,3	301,3	29 121,53
Toimintakulut	-583 615,91	-996 341,24	-916 033,28	91,9	57,0	-80 307,96
TOIMINTAKATE	-463 365,10	-484 611,24	-433 424,81	89,4	-6,5	-51 186,43
Poistot ja arvonalentum.	-463 365,10	-484 611,24	-433 424,81	89,4	-6,5	-51 186,43
TILIKAUDEN TULOS	-463 365,10	-484 611,24	-433 424,81	89,4	-6,5	-51 186,43
Vyörytyserät, Menot	-6 463,57		-12 671,02	X	96,0	12 671,02
KUNNAN TULOSLASKEL- MA	-469 828,67	-484 611,24	-446 095,83	92,1	-5,1	-38 515,41

Sotkamon kunnan ja Kuhmon kaupungin välisellä sopimuksella sovittiin, että Sotkamo järjestää myös Kuhmon kansalaisopistotoiminnan 1.1.2016 alkaen. Valtionosuudet tulivat kuitenkin vielä molemmille erikseen; Kuhmon kansalaisopiston toiminnan järjestäminen toteutui näin ollen myyntipalveluna. Valtionosuusleikkaukset laskivat sekä valtiolta saatuja tunteja että euroja koskien. Kuhmon kurssimaksut tulivat Sotkamolle ja samoin henkilöstö siirtyi Sotkamon kunnalle. Laskutus Kuhmon kaupungille tehtiin neljässä osassa ja tassa vuoden lopussa. Talousarvioon nähden toimintatuotoissa opiskelijamaksuja tuli jonkin verran vähemmän ja toimintamenoissa henkilöstökulut pienentyivät.

Edelliseen vuoteen verrattuna Sotkamon osalta kansalaisopistotoiminta järjestettiin edullisemmin. Toiminta toteutui talousarvioon nähden hyvin ja kokonaisuutena hyvin.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Kansalaisopistotoiminnan järjestämisestä huolehditaan kahden kunnan alueella, Sotkamossa ja Kuhmossa.	Toteutetaan ylläpitämislupien, järjestämislupien ja ostopalvelusopimuksen mukaisesti kurssitoimintaa vapaan sivistystyön, taiteen perusopetuksen ja muun koulutuksen alalla. Kehitetään yhteistyötä opetus- ja muun henkilökunnan välillä ja yhdenmukaistetaan käytänteitä. Valmistellaan mahdolliseen yhdistymiseen liittyviä toimenpiteitä koskien ylläpitämislupaa, käytännön kurssitoimintaa, hallintoa, taloutta, henkilöstöhallintoa ja tukipalveluita.	Kurssien määrät, tuntimäärät, uusien kiintiöiden toteuttaminen, opiskelijamäärät, kurssilaisien määrät Yhteistyökokousten määrät, opetus- ja muun henkilökunnan määrät, muuttuneet käytänteet Mahdollinen uusi ylläpitämislupahakemus ja mahdollinen yhteinen opiston kehittämissuunnitelma	Kurssimäärät: yht. 470. Sovitut tuntimäärät on järjestetty ja siten annetuissa kiintiöissä on pysytty: Sotkamo 6 922 ja Kuhmo 6 108. Opiskelijamäärät, brutto: Sotkamo 3 020 ja Kuhmo 2 085; netto: Sotkamo 1 597 ja Kuhmo 1 029. Yhteistyökokouksia on pidetty neljä koko henkilökunnan kanssa ja lisäksi päätoimisten kokouksia ja juhlatuomikunnan kokouksia on ollut yht. 12. Kohopalavereita (kansalaisopiston jory) on ollut 2-3 kertaa kuukaudessa. Henkilökunta: n. 100 tuntiopettajaa, kaksi päätoimista tekstiilityönopeettajaa, suunnittelijaopettaja, toimistosihteeri, musiikinopettaja lukion kanssa yhteisenä, musiikinopettaja perusopetuksen kanssa yhteisenä, rehtori. Uusi ylläpitämislupa fuusiosta 1.1.2017 alkaen hyväksyttiin OKM:ssä 17.8.2016. Yhteinen kehittämissuunnitelma on työn alla.

Kurssiohjelmat ovat asiakaslähtöisiä, ajanmukaisia ja kehittyviä. Kurssit ovat laadukkaita.	Tehdään yhteistyötä muiden toimialojen kanssa sekä eri järjestöjen ja yhdistysten kanssa molemmissa kunnissa. Huomioidaan siinä järkevä ja asianmukainen tilojen käyttö.	Yhteistyökumppaneiden määrät; yhteistyössä järjestettyjen kurssien määrät, kylillä järjestettyjen kurssien määrät; palvelumuotoilun tulokset	Yhteistyökumppaneita kurssitoiminnassa 13. Kursien järjestämispaikkoja Sotkamossa 23 ja Kuhmossa 37. Kylillä järjestettyjä kursseja yht.39. Palvelumuotoiluun liittyvän ylemmän amk-tutkinnon loppu-työ nähtävissä www-sivuilla.
	Huomioidaan asiakkailta tulleet tarpeet ja toiveet. Reagoidaan mahdollisiin muutoksiin nopeasti.	Toivottujen kurssien määrät; otetaan asiakaspalautteet kursseista ja näyttelyistä sekä muista tapahtumista; uudistuvia kursseja on n. 10-12 % kursseista; palvelumuotoilun tulokset	Uudistuvia kursseja Sotkamossa n. 20%, Kuhmossa n. 10%.
	Suunnitellaan markkinointia yhtenäisesti ja laajennetaan markkinoinnin keinoja.	Eri mainonnan välineiden ja keinojen sekä ilmoitusten määrät, opintomarkkinoinnin keinoja	Lehti-ilmoituksia yht. 27. Ilmoitukset myös lehtien tapahtumakalentereissa ja viikkomenoissa sekä facebookissa. Uudistetut www-sivut.
	Suunnitellaan ainealuekohtaisesti tuntimäärät (painotukset eri vuosina) ja kehitetään kurssisuunnittelua sekä siihen liittyen päätoimisen henkilökunnan vastuualueita.	Kokonaistuntimäärä on jaettu ainealueisiin; päätoimisilla opettajilla on suunnitteluvastuualueita; kurssisisältölomake on käytössä; kurssipäiväkirja on uudistettu; vuosikello on laadittu	Päätoimisilla opettajilla on suunnitteluvastuut. Lomakkeet ja vuosikello työn alla.

Lisätään yhteistyötä ja hyvien käytänteiden opimista muiden kansalaisopistojen (ja muiden mahdollisten oppilaitosten ja tahojen) kanssa.	Ollaan mukana hanke- ja kehittämistoiminnassa ja yhteistyökumppanina Hyödynnetään etäopetusta.	Hankkeiden määrä, hankkeiden tulokset, yhteistyökokousten määrät, uudet käytänteet; kehittämissuunnitelma Etäopetusta yhteistyössä kielissä ja luentotyyppisesti n. 5-8 kurssia.	Hanketoimintaan saatiin rahoitusta, OPH: opinto-seteliavustus sekä laatu- ja kehittämisavustus. OKM: fuusion kustannuksiin osittain takautuvasti ja etukäteen (näky 2017 puolella); yhteistyöhanke: Kaikukortti-hanke good will-periaatteella, yht.37 kortin käyttäjää. Uudet maksukäytännöt: Tyky- ja Smartum -setelit ja on-line, HelleWissä mahdollista maksaa. Kehittämissuunnitelmaa työstetään, kielten etäopetus ei toteutunut, etäluentoja toteutui Lapin avoimesta yliopistosta yksi.
--	---	---	--

Toiminnalliset tavoitteet	Toteuma
Toiminnan laajentaminen	Kansalaisopiston toiminta-alue laajeni käsittämään Kuhmon kaupungin alueen. Henkilöstökoulutusta enemmän ja järjestelmällisesti.
Kustannustehokkaan kurssitoiminnan järjestäminen	Henkilöstöjärjestelyt, hallinnon kustannusten jakaminen Kuhmon kanssa: yhteinen rehtori ja toimistosihteeri sekä suunnittelijaopettaja Kuhmon opettajan eläköidyttyä. Samojen tuntiopettajien käyttäminen molemmilla paikkakunnilla. Yhteinen suunnittelu ja yksi painettu kurssiopas. Kurssimaksujen maksamisen laajentaminen ja yksinkertaistaminen: ilmoittautuminen kerran vuodessa ja kurssit kertaalleen HelleWiin, on-line-setelit, HelleWissä maksaminen.
Hyvän imagon vahvistaminen	Kurssitoiminnan vahvistaminen ja monipuolistaminen luo hyvää imagoa. Hyvät suulliset palautteet kursseista; reklamaatioita kursseihin liittyen hyvin vähän.
Markkinoinnin monipuolistaminen	Mainoksia ja juttuja useammissa lehdissä laajemmin.

Kurssimaksujen ja tuntihintojen yhtenäistäminen ja tarkistaminen	Tarkastettu ja yhtenäistetty kurssien pituudet ja maksut koko vuoden kurssien osalta.
Toimintajärjestelmän (laadunhallintajärjestelmän) kehittämisen aloitus	Rahoitus on haettu ja saatu, käytänteitä on yhtenäistetty, mutta prosessikaaviot ovat vasta työn alla.
Yhteistyön vahvistaminen eri toimijoiden kanssa (hanketyö, kehittämistoiminta, benchmarking, etäopetuskurssit)	Osallistuminen yhteistyökokouksiin, ajankohtaispäiviin ja koulutuksiin, KoL, Meri-Pohjolan opistopiiri, OPH, OKM, Kainuun opistot. Yhteinen hanketoiminta.

Avaintulokset ja tulostavoitteet	Toteuma
Asiakastyytyväisyyspalautteen tulos on hyvä, väh. 3,5 (asteikolla 1-5)	Asiakastyytyväisyyspalaute tehdään vasta vuonna 2017.
Opiskelijoiden prosenttiosuus kunnan väestöstä on 15 %	Sotkamossa 15,2 % ja Kuhmossa 11,7 % (netto-opiskelijoista).
Kokonaistuntimäärä sijoittuu 7 650 -7 800 välille Sotkamossa ja 6 300-6 500 välille Kuhmossa.	Sotkamossa säästötavoitteiden ja tulevien valtion-osuuksien leikkauksien vuoksi vähennettiin tunteja jo v. 2016 ennakoiden lukuvuotta 2017-2018. Kuhmossa vastaavasti sovittiin järjestettäväksi vähän yli 6 000 tuntia.
Valmistellaan yhteistyössä Kuhmon kaupungin kanssa uusi ylläpitämislupahakemus.	Ylläpitämislupa valmisteltiin, käsiteltiin ja lähetettiin OKM:öön. Uusi lupa saatiin 17.8.2016 koskien fuusiota 1.1.2017 alkaen.

Tulosityksikkö: Nuorisotoimi

Nuorisotoimi sisältää kunnan järjestämän nuorisotoimen, joka koostuu nuorisotalo Asema 13:n ja Vuokatin nuorisotilan toiminnasta, leiritoiminnasta, avustuksista, aamu- ja iltapäivätoiminnasta, projekteista, etsivästä nuorisotyöstä sekä Väliasema - raide tulevaisuuteen -toiminnasta. Sotkamon nuorisotoimi vastaa lapsille ja nuorille suunnatuista ennaltaehkäisevistä palveluista.

Uusi, hyväksytty Lapsi ja nuorisopoliittinen kehittämisohjelma vuosille 2016–2019 luo suuntaviivat nuorisotyön tulevaisuudelle.

Nuorisotoimen vastuuhenkilönä toimi nuorisotoimenjohtaja Marja-Maija Pyykkönen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	226 445,17	282 190,00	268 984,72	95,3	18,8	13 205,28
Toimintakulut	-950 345,24	-966 152,48	-943 242,85	97,6	-0,7	-22 909,63
TOIMINTAKATE	-723 900,07	-683 962,48	-674 258,13	98,6	-6,9	-9 704,35
Poistot ja arvonalentum.	-7 380,45	-6 611,60	-6 611,60	100,0	-10,4	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-731 280,52	-690 574,08	-680 869,73	98,6	-6,9	-9 704,35
Vyörytyserät, Menot	-9 146,44		-10 989,63	X	20,2	10 989,63
KUNNAN TULOSLASKEL- MA	-740 426,96	-690 574,08	-691 859,36	100,2	-6,6	1 285,28

Toimintatuotoista puuttuu hankerahoituksen viimeinen maksatuspäätös, joka saadaan vuoden 2017 puolella. Vaaditut säästötavoitteet ovat toteutuneet. Nuorisotyön henkilöstö on ollut lomautettuna kesällä tai ottaneet palkattomia vapaita kunnan talouden tasapainottamiseksi. Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korotus on lisännyt toimintatuottoja.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Talotyö / AP-IP -toiminta Kohdennettu nuorisotyö	Voidaan vastata asiakkaiden tarpeisiin, tarjota laadukasta toimintaa, kehittää toimintaa mittareiden ohjaamana.	Nuorisotoimen positiivinen näkyvyys ulospäin asiakkaille ja yhteistyökumppaneille. Asiakkaat löytävät palvelut ja toiminnot.	Asiakastyytyväisyys 4,2. Kävijöitä 27 950 8 130 h positiivisin läksyparkki ja kohdennettu nuorisotyö. Nuorisotyö on nuoren arjessa näkyvä ennaltaehkäisevä palvelu
Etsivä nuorisotyö / JOPO Perhetyö lapsi- ja nuorisotyön kentässä	Etsivän nuorisotyön tulee tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria sekä tarvittaessa tukea heidän perheitä.	Asiakkuuksien määrät, uudet toimintamuodot Verkosto- ja yhteistyön kehittäminen	Etsivien asiakkuuksia oli 80. Jopossa 10. Perhekeskuksen ja koulun kanssa läksyparkki, toiminta saanut kiitosta.
Ennaltaehkäisevä päihdetyö / matalan kynnyksen palvelut	Kehitetään yhdessä toimijoiden kanssa lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen matalan kynnyksen palveluja.	Ennaltaehkäisevän päihdetyön kehittäminen YouTuben välityksellä.	Tolokku -toimintaa kehitetty. Seksuaalipäivät joka toinen vuosi.
Pohjoisen nuorilla on asiaa -hanke		10 asiakkuutta / vuosi	PNOA Hankkeen tuotokset nuortenlinkki.fi /blogit/pohjoisen-nuoret tai YouTubessa Nuortenlinkin kanavalla.
Väliasema - raide tulevaisuuteen -hankkeen toteuttaminen		Yksi vaihto vuodessa	
Kv-nuorisotyö		Sotkamon tehostetun nuorisotyön laatiminen	Toiminta tavoitti 19 asiakkuutta 2016. Toiminnan jalkautuminen nuorisotyön kenttään aloitettu syyskuu 2016
Tehostettu nuorisotyö	Vertaisohjaaminen		Kansainvälistä vaihtoa ei tapahtunut 2016
	ESR-hanke tuottaa matalan kynnyksen palveluja nuorille		Nuorisotoimenjohtaja toimii tehostetun nuorisotyön valtakunnallisessa verkostossa. Sotkamoon oh laadittu ohjeiden mukainen ohjekirja tehostettuun nuorisotyöhön.
	Yksi nuorisovaihto / vuosi		
	Tehostetun nuorisotyön tiivistäminen Sotkamossa ja Kaikuissa		

Osallisuuden huomioiminen nuorisotyön erityispiirteet huomioiden ja ymmärtäen	Toiminnan kasvatuksellisuus ja pitkäjänteisyys Nuorisotalojen toiminnan monipuolistaminen ja kehittäminen Nuorisotakuu Väliasema -raiden tulevaisuuteen hanke	Nuorisotyö on näkyvä osa Sotkamon kasvatus-työtä Etsivän nuorisotyön toimintamuodon vaki-naistaminen Laajemman asiakas-kunnan saavuttaminen	Nuorisotyön kasvatuksellisen, yhteisöllinen ote huomioitu toiminnassa. Sotkamon lapsi- ja nuorisopoliittinen kehittämisohjelma laadittu 2016-2019 Etsivän, talotyön ja Väliase-man tehostamisella saatu positiivisia kasvua tukevia toimintoja. Nuorisotakuu toteutuu Sotkamossa etsivän nuorisotyön, Väliaseman ja Osuuskunta -raide työelämään kautta.
Nuorisotyö on osa menestyvän kunnan kehitystä ja imagoa	Resurssien riittävyys, laadukkuus Ammattitaidon ja osaaminen ylläpitäminen	Yhteistyön kehittämisen ja tehostaminen eri toimijoiden kanssa. Yhteisiä toimintoja esim. loma-aikoihin. Toimiva sisäinen tiedotus lisää työhyvinvointia.	Nuorisotyön henkilöstö resursseja vähennetty määrällä aikaisia vähentämällä. Sairaslomansijaisuudet tehdään omalla väellä. Toimintoja tarkastellaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa
Ammatillisten täydennyskoulutuksen ylläpitäminen	Motivoituneet, innostuneet ja hyvinvoivat työntekijät Monimuotoinen työ asiakkaille	Sähköiset välineet kehittyvät, pysyttävä ajan tasalla ja mukana kehityksessä Motivoituneet, innostuneet ja hyvinvoivat työntekijät Monimuotoinen verkostoitunut työ	Lyncin käyttö otettu työvälineeksi Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan työnohjauksella.

Toiminnalliset tavoitteet	Toteuma
Perusnuorisotyö / Iltapäivätoiminnan järjestäminen. Toiminta tavoittaa 74 % koko ikäluokan lapsista Sotkamossa. Ensimmäisen luokan oppilaista 87 % käyttää palvelua.	Aamu ja iltapäivätoiminnassa oli 165 lasta. Toiminta tavoitti 74 % koko ikäluokan lapsista. Ensimmäisen luokan oppilaista 80 % käytti palvelua. Asiakastyytyväisyys 4,7. Aamutoiminta aloitettiin Vuokatin koululla.
Perusnuorisotyö / Nuorisotalojen kävijämäärä yhteensä 15 000 kävijää / vuosi	Perusnuorisotyössä keskitytty perheiden tukemiseen, arjen kohtaamiseen. Vuokatin nuorisotila 2 074 h, kävijöitä 2 950. Asema 13; käyttötunnit 6 054 h, kävijöitä 24 198. Kerhotila vuokrattu sotelle, tilastointia siltä osin ei ole käytössä.
Perusnuorisotyö / Nuorten omaehtoisen vapaaehtoisen toiminnan tukeminen ja ohjaaminen, järjestö- ja yhdistystoiminnan tukeminen (10 avustusta / vuosi)	Nuorisotyössä jaettiin kuudelle avustuksia, yhteensä 5 247 €. Avustuksia haettiin enemmän kuin voitiin myöntää. Sotkamolla on edustaja Maakunnallisessa nuorisovaltuustossa Manussa. Nuorten kuuleminen on järjestetty vuosittain.
Erytisnuorisotyö / Etsivässä nuorisotyössä tavoitteena 20 asiakkuutta / vuosi, Jopo-asiakkuuksia 10 / vuosi	Etsivässä nuorisotyössä 80 asiakkuutta/ vuosi. Etsivän nuorisotyössä 2 htv/vuosi. Valtio avusti 57 000€/vuosi. Jopossa 10 asiakkuutta/vuosi 0,9 htv
Erytisnuorisotyö / Väliasema -raide tulevaisuuteen -hankkeen toteuttaminen ja kehittäminen	Väliaseman asiakkuuksia 19 kpl v.2016. Toiminnan rahoitus jatkuu 2017 loppuun. Yksilövalmentajan jalkautuminen pysyväksi aloitettu 2016 nuorisotyöhön.
Erytisnuorisotyö / Pohjoisen nuorilla on asiaa -hankkeen käynnistäminen ja kehittäminen	Hankerahoitus vuoden A-klinikka säätiön kautta 20 % ohjaajan palkkaukseen. Tuotettu 6 videota vuoden aikana. Rahoitus 2017 maaliskuun loppuun.
Nuorisopolitiikan kehittäminen / Tehostetun nuorisotyön suunnitelman päivittäminen Sotkamoon yhteistyössä Kainuun kuntien kanssa	Tehostetun nuorisotyön ohjeistus valmistui. Yhteistyötä toiminnan jalkauttamiseksi koko Kainuuseen jatketaan
Nuorisopolitiikan kehittäminen / Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman päivittäminen 2016-2020. Nuorisotyö osallistuu Hyvinvointikertomuksen laatimiseen Sotkamossa.	Sotkamon nuorisopoliittinen kehittämisohjelma 2016-2019 valmistui 2016. Nuorisotyö mukana Hyte-työryhmässä. Maakunnallinen Lape työryhmän työskentelyä seurattu.
Nuorisopolitiikan kehittäminen / Taloudellinen tilanne korostaa hallintokuntien välisen yhteistyön tärkeyttä ja tilojen yhteiskäyttöä.	Nuorisotyö on osa yhteistyö verkostoa. Nuorisotyöntekijöiden ammatillista vahvuutta käytetään muiden hallintokuntien toimintojen vahvistamiseksi. Henkilökunta ja tilat ovat yhteiskäytössä.

Nuorisopolitiikan kehittäminen / Nuorisotyö koordinoi nuorisolain mukaista monialaista Lasten- ja nuorten ohjaus- ja palveluverkostoa Sotkamossa. Verkoston työssä painotetaan palveluketjujen selkeyttämistä ja nuorisotakuun toteuttamista.	Nuorisolain uudistus otetaan huomioon toiminnassa. Lasten- ja nuorten palveluverkosto kokoontui 2 kertaa. Työryhmä on laaja. Työryhmän tehtäviin on liitetty myös ennaltaehkäisevä päihdetyö.
---	---

Vastuualue: Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus sisältää varhaiskasvatuksen hallinnon, päiväkotihoidon, perhepäivähoidon ja lastenhoidon tuen talouden sekä toiminnalliset tavoitteet..

Varhaiskasvatuksen vastuuhenkilönä toimi 17.4.2016 saakka varhaiskasvatuksen päällikkö Mika Tiuhonen ja 18.4.2016 alkaen vs. varhaiskasvatuksen päällikkö Heikki Niskanen.

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TP 2016/ TA 2016, %	Muutos edell. vuoteen, %	TA 2016 - TP 2016
Toimintatuotot	671 482,81	665 600,00	663 418,96	99,7	-1,2	2 181,04
Toimintakulut	-7 489 438,18	-7 798 845,72	-7 387 901,93	94,7	-1,4	-410 943,79
TOIMINTAKATE	-6 817 955,37	-7 133 245,72	-6 724 482,97	94,3	-1,4	-408 762,75
Poistot ja arvonalentum.	-39 190,37	-7 013,61	-8 991,06	128,2	-77,1	1 977,45
TILIKAUDEN TULOS	-6 857 145,74	-7 140 259,33	-6 733 474,03	94,3	-1,8	-406 785,30
Vyörytyserät, Menot	-81 663,06		-90 936,66	X	11,4	90 936,66
KUNNAN TULOSLASKELMA	-6 938 808,80	-7 140 259,33	-6 824 410,69	95,6	-1,6	-315 848,64

Toimintatuottoja saatiin melkein talousarviossa arvioitu määrä. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksukertymään on tullut notkahdus (toteuma 91,8 % ja vaje n. 51 000 €), johtuen lasten osaviikkoisen hoidon lissääntymisestä. Noin 25 %:lla asiakkaista oli sopimus sovituista hoitopäivistä laskutukseen. Arvioitua suuremmat myyntituotot sekä saadut tuet ja avustukset kompensoivat vajauksen melkein täysin.

Henkilöstökuluissa jäätin selvästi alle talousarvion (toteuma 93,8 %). Tähän vaikuttivat osaltaan ulkopuolisten sijaisten vähäinen käyttö, henkilöstölle myönnetty palkattomat säästövapaat, arvioitua suuremmat sairausvakuutuskorvaustilitykset ja säästöt henkilöstösivukuluista.

Palvelujen ostojen ylitys (toteuma 111 %, ylitys n. 145 000 €) selittyy erityisesti sisäisten ateriapalvelujen kohonneista kustannuksista (toteuma 114,2 % ja n. 70 000 € ylitys). Lisäksi hallintopalvelujen vyörytyseriin (n. 91 000 €) ei talousarviossa ole varattu määrärahaa. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnoissa sekä muissa toimintakuluissa jäätin selvästi alle arvioidun (säästö n. 28 000 €) tiukan taloudenpidon johdosta.

Avustuksia (Lasten kotihoidon- ja yksityisen hoidon tuki kuntalisineen) käytettiin arvioitua vähemmän toteuman ollessa 87 % ja säästöä näistä kertyi n. 90 000 €. Kokonaisuudessaan varhaiskasvatus saavutti erittäin hyvän tuloksen, vaikka palvelujen järjestämisessä lain edellyttämällä tavalla haasteita olikin.

Tavoite	Toimenpide	Mittari/tunnusluku	Toteuma
Perhe saa varhaiskasvatuksen palvelut lain edellyttämässä ajassa	Suunnittelu, riittävä resursointi ja oikea-aikainen ennakointi	Aikamääre hoitopaikan saannissa	Perheet saaneet lapselleen varhaiskasvatuspaikan lakisääteisessä ajassa (2 vko tai 4 kk).
Riittävä ammattitaitoinen henkilökunta	Täydennyskoulutus, rekrytoinnin onnistuminen	Henkilömäärä ryhmässä	Pk Satuvakka: Neljässä ryhmässä epäpätevä lastentarhanopettaja osan vuotta. Tiilikan-kaan pk: Kolmessa ryhmässä epäpätevä lastentarhanopettaja. Tähtieskareiden ja Suopursujen pienryhmästä puuttui erityislastentarhanopettaja (tehtäviä hoiti lastentarhanopettaja ja osa-aikainen erityisopettaja osan vuotta)
Talousresurssin riittävyys	Suunnittelu, oikea resurssivaraus, suunnitelmavuosien huomioiminen	Talousarvion toteutuminen	Talousarvio toteutui 95,6 %.

Keskeiset toimenpiteet 2016
* Aloitettu kunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen syksyllä 2016 julkaistujen valtakunnallisten perusteiden mukaiseksi. Uusi kunnan varhaiskasvatussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2017 alkaen. * Päiväkodeissa on otettu käyttöön hoitoaikojen sähköinen seuranta- ja kirjausjärjestelmä (PhMukana - mobiilikirjaus) 1.9.2016 alkaen. * Maksettu kuntalisää sekä kotihoidon että yksityisen hoidon tukeen. Kunnanvaltuuston päätös lopettaa kotihoidon tuen kuntalisän maksatus 1.1.2017 alkaen. * Tehty yhteistyötä Kainuun kuntien kanssa osallistumalla koulutusyhteistyöhön ja kuntien yhteiseen esiopetuksen opetussuunnitelman uudistustyöhön sekä työskentelemällä ammattiryhmien vertaisryhmissä. Kainuun kuntien yhteinen esiopetussuunnitelma on otettu käyttöön 1.8.2016 alkaen. * Kolme vakituisessa työsuhteessa olevaa lastentarhanopettajaa koulutautuu varhaiskasvatuksen erityisopettajaksi. * Ostettu varhaiskasvatuspalveluja oman kunnan yksityisiltä ja naapurikuntien yksityisiltä sekä kunnallisilta palvelun tuottajilta.

Toiminnalliset tavoitteet	Toteuma
Vuokrahuoneistojen ja Kultakutrin osalta tarveharkinta tehdään vuosittain. Vuokrahuoneistoista pyritään luopumaan korvaamalla tilat kunnan omilla kiinteistöratkaisuilla. Kultakutrin kiinteistö myydään, mikäli päivähoitotilanne sen sallii.	Vuokrahuoneistoista Suvila/Menninkäiset, Riivalinkuja/Mörriäiset ja As. Oy Tiilirinne/Tähtieskarit ja Suopursut olivat vuokralla koko vuoden. Näiden lisäksi vuokrattiin Kiinteistö Oy Sotkanmaalta Makkosentien kerrostalon alakerrasta huoneisto Tiilikankaan päiväkodin Saniaisten ryhmälle. Kultakuttrissa toimi lapsiryhmä koko vuoden. Aloitettiin Leivolan F-talon muutostyöt vuoropäiväkodiksi, päiväkotia aloittaa toimintansa 1.8.2017.
Vakinaistetaan määräaikaista henkilöstöä tarpeen mukaan.	Vakinaistettu yksi lastentarhanopettaja.
Palkataan uusia perhepäivähoitajia tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.	Perhepäivähoitoon ei ole palkattu uusia työntekijöitä.
Osallistutaan valmisteilla olevaan hankkeeseen, jolla lastentarhanopettajia muuntokoulutetaan erityislastentarhaopettajiksi.	Hanke ei toteutunut, kolme lastentarhanopettajaa koulutautuu omaehtoisesti varhaiskasvatuksen erityisopettajaksi.
Esioppilaiden aamu- ja iltapäivähoitoa järjestetään tarpeen mukaan kouluilla yhdessä nuorisotoimen kanssa.	Varhaiskasvatus on järjestänyt esioppilaiden aamu- ja iltapäivähoidon omalla henkilökunnallaan.
Tehdään yhteistyötä Kainuun kuntien kanssa osallistumalla koulutusyhteistyöhön ja kuntien yhteiseen esiopetuksen opetussuunnitelman uudistustyöhön sekä työskentelemällä ammattiryhmien vertaisryhmissä.	Tehty Kainuun kuntien kanssa koulutusyhteistyötä suunnittelemalla ja järjestämällä yhteisiä koulutuksia. Kainuun kuntien yhteinen esiopetussuunnitelma on työstetty yhteistyössä kuntien esiopetuksessa työskentelevän henkilöstön kesken, ja suunnitelma on otettu käyttöön 1.8.2016. Varhaiskasvatuksen päällikkö on osallistunut Kainuun kuntien varhaiskasvatusjohtajien kokouksiin. Perhepäivähoidon ohjaajien ja erityislastentarhanopettajien vertaisryhmät ovat kokoontuneet sovitusti.
Kehitetään lapsiperheiden palveluja toimimalla aktiivisesti perhekeskustyössä sekä muissa lapsen hyvinvointia tukevilla työryhmissä.	Varhaiskasvatuksen päällikkö on osallistunut perhekeskuksen verkostokokouksiin ja muihin lasten hyvinvointia tukeviin työryhmiin. Hän on myös ohjausryhmän jäsenenä MLL:n hallinnoimassa PerheKainuu -hankkeessa. Kunnan varhaiskasvatuksessa toimii sisäisiä moniammatillisia vertaistukiryhmiä tietyn ikäisten lasten parissa työskenteleville.
Kehitetään varhaiskasvatuksen sähköisiä palveluja ottamalla käyttöön hoitoaikojen sähköinen kir-	Hoitoaikojen sähköinen seuranta- ja kirjausjärjestelmä PhMukana -mobiili on otettu käyttöön päiväkodeissa

jausjärjestelmä.	1.9.2016 alkaen.
Ostetaan päivähoitopalveluja omasta kunnasta yksityisiltä ja naapurikunnista sekä yksityisiltä että kunnallisilta päivähoidon tuottajilta.	Ostettu varhaiskasvatuspalveluja keskimäärin 24 lapselle/kk Sotkamosta, Kajaanista, Rautavaaralta, Kontiolahdelta ja Suomussalmelta.
Maksetaan kuntalisää yksityisen hoidon tukeen.	Maksettu kuntalisää sekä kotihoidon että yksityisen hoidon tukeen. Kotihoidon tuen kuntalisää maksettu keskimäärin 53 lapselle/kk ja 7 537 €/kk (90 444 €/v). Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksettu keskimäärin 6 lapselle/kk ja 1 741 €/kk (20 886 €/v)

2.2 TULOSLASKELMA

Ulkoiset tulot ja menot

	Talousarvio	Tilinpäätös	Toteuma, %	Poikkeama, €
Myyntituotot	6 328 224	6 154 266	97,3 %	173 958
Maksutuotot	1 253 120	1 290 482	103,0 %	-37 362
Tuet ja avustukset	992 790	876 373	88,3 %	116 417
Muut toimintatuotot	2 810 889	2 265 047	80,6 %	545 842
Toimintatuotot	11 385 023	10 586 168	93,0 %	798 855
Henkilöstökulut	-24 667 051	-23 813 825	96,5 %	-853 226
Palvelujen ostot	-46 087 881	-45 956 373	99,7 %	-131 508
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 919 882	-3 820 883	97,5 %	-98 999
Avustukset	-2 217 950	-1 528 462	68,9 %	-689 488
Muut toimintakulut	-890 810	-863 823	97,0 %	-26 987
Toimintakulut	-77 783 573	-75 983 366	97,7 %	-1 800 207
Toimintakate	-66 398 550	-65 397 198	98,5 %	-1 001 352
Kunnan tulovero	31 700 000	32 172 361	101,5 %	-472 361
Kiinteistövero	3 803 000	4 104 390	107,9 %	-301 390
Osuus yhteisöveron t	2 200 000	2 298 082	104,5 %	-98 082
Verotulot	37 703 000	38 574 833	102,3 %	-871 833
Kunnan peruspalv. vo	21 704 737	21 768 200	100,3 %	-63 463
Verot.per. vo tasaus	5 148 276	5 148 216	100,0 %	60
Opetus- ja kultt. vo	-224 648	-35 371	15,7 %	-189 277
Valtionosuudet	26 628 365	26 881 045	100,9 %	-252 680
Korkotuotot	1 450 050	1 484 680	102,4 %	-34 630
Muut rahoitustuotot	182 800	171 518	93,8 %	11 282
Korkokulut	-247 000	-196 520	79,6 %	-50 480
Muut rahoituskulut	-152 700	-263 393	172,5 %	110 693
Rahoitustuotot ja kulut	1 233 150	1 196 285	97,0 %	36 865
Vuosikate	-834 035	1 254 966	150,5 %	-2 089 001
Poistot ja arvonalentumiset	-2 778 549	-2 724 204	98,0 %	-54 345
Tilikauden tulos	-3 612 584	-1 469 237	40,7 %	-2 143 346
Varausten ja rahastojen	0	206 715		
Tilikauden ali-/yli jäämä	-3 612 584	-1 262 522	34,9 %	-2 350 062

Ei talousarviomuutoksia tilikaudella.

Verotulot

	Alkuperäinen talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	31 700 000	32 172 361	472 361
Kiinteistövero	3 803 000	4 104 390	301 390
Yhteisövero	2 200 000	2 298 082	98 082
Yhteensä	37 703 000	38 574 833	871 833

	Tulovero- prosentti	Kunnallisveroa vastaavat verotettavat tulot, €	Muutos, %	Yleinen kiin- teistövero- prosentti	Vakinaisen asuinrak.	Muut asuinrak.	Voimalaitos
Verovuosi 2010	19,00 %	25 823 053	0,0 %	0,95	0,45	1,00	2,85
Verovuosi 2011	19,00 %	25 171 336	-2,5 %	0,95	0,45	1,00	2,85
Verovuosi 2012	19,75 %	25 669 183	2,0 %	0,95	0,45	1,00	2,85
Verovuosi 2013	20,75 %	27 943 542	8,9 %	0,95	0,45	1,00	2,85
Verovuosi 2014	21,25 %	29 508 566	5,6 %	0,95	0,45	1,20	2,85
Verovuosi 2015	21,25 %	29 435 353	-0,2 %	1,10	0,60	1,20	2,85
Verovuosi 2016	21,25 %	29 578 794	0,5 %	1,10	0,60	1,20	2,85

Valtionosuudet

	Alkuperäinen talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Kunnan peruspalv. vo	21 704 737	21 768 200	63 463
Valtionosuustasaus	5 148 276	5 148 216	-60
Opetus- ja kultt. Vo	-224 648	-35 371	189 277
Yhteensä	26 628 365	26 881 045	252 680

2.3 INVESTOINNIT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
KIINTEÄ OMAISUUS	-80 000		-80 000	-33 302	41,6	-46 698
Maa-alueiden osto	-125 000		-125 000	-176 109	140,9	51 109
Maa-alueiden myynti	45 000		45 000	142 807	317,3	-97 807

Maa-alueita ostettiin 176 109 eurolla, mikä on 51 019 euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Maa-alueita myytiin 142 807 eurolla, mikä on 97 807 euroa talousarviossa arvioitua enemmän.

	Alkuperäinen talousarvio	Talous-arvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
TALONRAKENNUS	-1 430 000	-428 150	-1 858 150	-1 757 382	94,6	-100 768
Terveyskeskuksen muutostyöt	-25 000	-11 000	-36 000	-35 021	97,3	-979
Salmelan puukoulun yläkerran muutostyöt	-100 000		-100 000	-98 603	98,6	-1 397
Himmelin muutostyöt	-20 000		-20 000	-19 995	100,0	-5
Niemelän kunnostustyöt	-10 000		-10 000	-10 978	109,8	978
Uimahallin kuntokartoitus	-30 000		-30 000	-20 597	68,7	-9 403
Himmelin kuntokartoitus ja suunnittelu	-25 000		-25 000	-23 210	92,8	-1 790
Keskuskeittiön suunn.ja rak.Himmeliin		-91 650	-91 650	-87 467	95,4	-4 183
Satuvakan pinnotteiden korjaus	-25 000		-25 000	0	0,0	-25 000
Leivolan kehitysv.lisäasunnot, netto	-900 000		-900 000	-886 856	98,5	-13 144
Leivolan kehitysv.lisäasunnot, menot	-1 500 000		-1 500 000	-1 529 978		29 978
Tulot, Leivolan kehitysvamm.palvelutalo	600 000		600 000	643 122	107,2	-43 122
Vuodeosaston sprinklaus	-70 000		-70 000	-67 422	96,3	-2 578
Leivolan asunnot, F-talon suunn.Päiväkot	-60 000		-60 000	-81 453	135,8	21 453
Energiaselvitykset/todistukset	-30 000	11 000	-19 000	-7 205	37,9	-11 795
Salmelan koulu, katos ja piharakennus	-10 000		-10 000	-8 347	83,5	-1 653
Varavoimakone keskuskeittiö+sote	-100 000		-100 000	-82 677	82,7	-17 323
Taimitarha	-10 000		-10 000	0	0,0	-10 000
Tenetin koulun G-siiven korjaus		-163 000	-163 000	-161 679	99,2	-1 321
Virastotalon peruskorjaus		-173 500	-173 500	-134 985	77,8	-38 516
Eläinlääkäritilat				-465	X	465
Kiinteistöjen korjaus	-35 000		-35 000	-30 423	86,9	-4 577

Rakennusten myynnit	20 000		20 000			20 000
---------------------	--------	--	--------	--	--	--------

Talonrakennuksen osalta pysyttiin kokonaisuutena muutetun talousarvion raamissa ja määrärahavarausta jäi käyttämättä 100 768 euroa.

Satuvakan päiväkodin ulkopuolen pinnoitteiden korjausta ei toteutettu vuonna 2016. Hanke toteutetaan tulevana vuosina. Leivolan vuoropäiväkodin suunnittelubudjetti ylittyi 21 543 eurolla, koska suunnittelukustannuksiin varattu määräraha oli alun perin liian pieni; toteutuneet suunnittelukustannukset ovat n. 5 % hankkeen kustannuksista. Leivolan kehitysvammaisten palvelutalon investointiin tulee vuonna 2017 tuloja vielä lähes 70 000 euroa, jotka eivät näy vuoden 2016 investointituloissa. Taimitarhan investointivarausta ei käytetty vuonna 2016, koska alueella ei tehty toimenpiteitä. Eläinlääkäritilojen investointimeno 465 euroa on kirjattu väärään kohtaan, sillä hankkeeseen ei ole ollut vuonna 2016 kuluja.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
JULKINEN KÄYTTÖ-OMAISSUUS	-1 220 000	90 000	-1 130 000	-619 294	54,8	-510 706
<i>Liikenneväylät</i>	-1 090 000	99 000	-991 000	-491 156	49,6	-499 844
<i>Liikenneväylät, Vuokatti</i>	-960 000	104 000	-856 000	-380 613	44,5	-475 387
Vuokatin uuden teoll.al.tiestö	-360 000	153 000	-207 000	-235 205	113,6	28 205
Tulot, Vuokatin uuden teoll.al.tiestö	310 000	-235 000	75 000	75 000	100,0	0
Ilkantie rakentaminen	-180 000	-37 000	-217 000	-219 334	101,1	2 334
Pisteriniementien P-paikka	-30 000		-30 000	-1 075	3,6	-28 925
Lastaajantien rakentaminen	-700 000	223 000	-477 000			-477 000
<i>Liikenneväylät, Erilliskoh-teet</i>	-130 000	-5 000	-135 000	-110 542	81,9	-24 458
Liikenneturvallisuuden parantaminen	-20 000		-20 000			-20 000
Kaavateiden päällystäminen	-50 000		-50 000	-46 148	92,3	-3 852
Kaavateiden valaistus	-60 000	-5 000	-65 000	-64 394	99,1	-606
Puistot, leikkipaikat	-10 000		-10 000	-7 936	79,4	-2 064
Leikkikentille kalusteita	-10 000		-10 000	-7 936	79,4	-2 064
<i>Urheilu- ja ulkoilualueet</i>	-120 000	-9 000	-129 000	-120 202	93,2	-8 798
Naapurinvaaran koulu, areena+leikkialue	-55 000	-12 500	-67 500	-67 308	99,7	-192
Tulot, Naapurinvaaran koulu, areena+leikk		14 000	14 000	14 000	100,0	0
Jäähalli jääkiekkokaukalo (vanha Salmela)	-35 000	-4 200	-39 200	-39 151	99,9	-49
Reittien kunnostus	-30 000	-6 300	-36 300	-39 379	108,5	3 079
Tulot, Reittien kunnostus				11 635	X	-11 635

Liikenneväylien osalta pysyttiin hyvin budjetissa ja määrärahavarausta jäi käyttämättä 510 706 euroa. Merkittävin syy budjetin alittumiselle oli Lastaajantien kohteen toteutumatta jääminen vuonna 2016. Hankkeeseen on haettu rahoitusta, mutta ei ole vielä saatu. Hankesuunnitelmat ovat valmiina rahoituksen varmistumista varten. Liikenneturvallisuuden parantamisen osalta ei ollut akuuttia tilannetta vuonna 2016, joten investointeja/toimenpiteitä ei toteutettu.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
IRTAIN OMAISUUS	-430 000	-30 000	-460 000	-389 999	84,8	-70 001
Hallinto-osasto	-80 000		-80 000	-47 959	59,9	-32 041
Kotisivujen päivittäminen	-30 000		-30 000	-21 519	71,7	-8 481
Intra-netti	-20 000		-20 000			-20 000
Valtuustosalin äänentoisto-laitteet	-30 000		-30 000	-26 440	88,1	-3 560
Tekninen osasto	-230 000	-30 000	-260 000	-261 149	100,4	1 149
Keskuskeittiön kalusteet+kassajärjest.	-30 000	16 000	-14 000	-13 987	99,9	-13
Ateriapalvelujen tarjoiluvaunut	-200 000	-46 000	-246 000	-247 163	100,5	1 163
Sivistysosasto	-120 000		-120 000	-80 890	67,4	-39 110
Koulutoimen kalustohankinnat	-90 000		-90 000	-57 161	63,5	-32 839
Ateriapalvelujen kalusto	0		0	0	X	0
Kirjaston lainausjärj.usiminen ja autom				-1 648	X	1 648
Langattoman verkon rakentaminen kouluhi	-40 000		-40 000	-34 396	86,0	-5 604
Työtuolit+arkistokaapit kouluille	-30 000		-30 000	-6 846	22,8	-23 154
Tenetin ja Kontinjoen koulu, tek.työn vä	-20 000		-20 000	-14 271	71,4	-5 729
Päiväkotien kalustohankinnat	-30 000		-30 000	-23 730	79,1	-6 271

Irtaimiston osalta pysyttiin hyvin budjetissa ja määrärahavarausta jäi käyttämättä 70 001 euroa. Intranettiä ei toteutettu vuonna 2016, vaan investointi siirtyi vuodelle 2016. Merkittävimpana irtaimistohankintana tehtiin ateriapalvelujen tarjoiluvaunuhankintoja 247 163 eurolla.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
KAUKOLÄMPÖLAITOS	-180 000	58 000	-122 000			-122 000
Lastaajantien verkoston saneeraus	-180 000	58 000	-122 000			-122 000

Kaukolämpölaitoksen määrärahavaraus jäi käyttämättä, koska Lastaajantien kohde ei toteutunut vuonna 2016.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
VESI- JA VIEMÄRILAITOS	-425 000	-60 000	-485 000	-486 898	100,4	1 898
Talojohtojen rakentaminen	-50 000	10 000	-40 000	-39 868	99,7	-132
Vuokatin vedenottamon rakentaminen	-40 000		-40 000	-68 781	172,0	28 781
Lastaajantien veshuolto	-10 000	10 000	0			0
Hiekkapesuri jätevedenpuhdistamolle	-35 000		-35 000	-33 456	95,6	-1 544
Vuokatin uuden teoll.al.vesihuolto	-290 000		-290 000	-251 870	86,9	-38 130
Ilkantie vesihuolto		-80 000	-80 000	-92 923	116,2	12 923

Vuokatin vedenottamon rakentamisen investointivaraus ylittyi 28 781 eurolla, koska urakkahinta oli kustannusarvioon nähden kalliimpi. Lisäksi kaapelointia tuli enemmän ja ympärysaita ei kuulunut urakkaan.

Ilkantie vesihuollon rakentamisen investointivaraus ylittyi 12 923 eurolla. Vesihuollon rakentaminen oli rakennusolosuhteet huomioiden odotettua haasteellisempaa, koska mm. putkien alle tulevaa peltiarinaa tarvittiin arvioitua enemmän.

	Alkuperäinen talousarvio	Talous-arvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma, €	Toteuma, %	Poikkeama, €
Investoinnit yhteensä	-3 770 000	-370 150	-4 140 150	-3 286 875	79,4	-853 275

Kaiken kaikkiaan kunnan investointimenot vuonna 2016 olivat yhteensä 3 286 875 euroa, joka on 853 275 euroa vähemmän kuin muutettu talousarvio ja myös vähemmän mitä alkuperäinen talousarvio. Talousarviomuutosten yhteydessä investointimäärärahoja lisättiin 370 150 eurolla.

2.4 RAHOITUSLASKELMA

	Talousarvio	Tilinpäätös	Toteuma, %	Poikkeama, €
Toiminnan rahavirta	-1 396 038	1 150 212	-82,4 %	2 546 250
Vuosikate	-834 038	1 254 966	-150,5 %	2 089 004
Tulorahoituksen korjauserät	-562 000	-104 754	18,6 %	457 246
Investointien rahavirta	-3 578 150	-3 282 186	91,7 %	295 964
Investointimenot	-5 048 150	-4 322 683	85,6 %	725 467
Rahoitusosuudet investointeihin	843 000	897 690	106,5 %	54 690
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	627 000	142 807	22,8 %	-484 193
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 974 188	-2 131 974	42,9 %	2 842 214
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten muutokset	0	-414 565		-414 565
Antolainasaamisten lisäys	0	-414 565		-414 565
Lainakannan muutokset	4 150 000	5 484 034	132,1 %	1 334 034
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 500 000	3 370 552	51,9 %	-3 129 448
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 350 000	-2 780 904	118,3 %	-430 904
Pitkäaikaisten lainojen muutos	4 150 000	589 648	14,2 %	-3 560 352
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	4 894 386		4 894 386
Oman pääoman muutokset	0	0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-1 070 949		-1 070 949
Saamisten muutos	0	-96 586		
Korottomien velkojen muutos	0	-974 363		
Rahoituksen rahavirta	4 150 000	3 998 521	96,3 %	-151 479
Rahavarojen muutos	-824 188	1 866 547	-226,5 %	2 690 735
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	1 866 546		1 866 546
Rahavarat 31.12.	0	1 962 234		1 962 234
Rahavarat 1.1.	0	95 688		95 688

Ei talousarviomuutoksia tilikaudella.

2.5 YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEH SITOVIEN ERIEN TOTEUTUMISESTA

2.5.1 Yhteenveto sitovuustasosittain

		Menoarviot					Tuloarviot				
	Sito- vuus N/B	Alku- peräinen talous- arvio	Talous- arvio- muutok- set	Muutettu talous- arvio	Toteuma	Poik- keama	Alku- peräinen talous- arvio	Talous- arvio- muu- tokset	Muutettu talous- arvio	Toteuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUS- OSA											
Hallintopalvelut											
Keskusvaalilauta- kunta											
Vaalit	N	-9 600		-9 600	-3 895	-5 705	32 000		32 000	1 184	30 816
Tarkastuslauta- kunta											
Tilintarkastus	N	-19 320		-19 320	-16 500	-2 820					
Kunnanhallitus											
Kunnanvaltuusto	N	-58 350		-58 350	-37 797	-20 553					
Hallinto	N	-41 204 986		-41 204 986	-40 799 648	-405 338	592 190		592 190	637 905	-45 715
Elinkeinot	N	-1 044 240		-1 044 240	-913 440	-130 800	108 020		108 020	76 591	31 429
Henkilöstö	N	-813 490		-813 490	-559 680	-253 810	290 000		290 000	176 346	113 654
Lomatoimi	N	-2 483 430		-2 483 430	-2 089 412	-394 018	2 463 676		2 463 676	2 181 863	281 813
Maatalous	N	-137 267		-137 267	-136 737	-530	3 000		3 000	3 244	-244
Asuntotoimi	N	-50 434		-50 434	-47 951	-2 483	160 000		160 000	162 445	-2 445
Tekniset palvelut											
Kunnallistekniset palvelut	N	-3 911 391		-3 911 391	-3 837 537	-73 854	605 672		605 672	752 157	-146 485
Kiinteistöjen kun- nossapito	N	-3 042 819		-3 042 819	-3 857 652	814 833	3 347 107		3 347 107	4 041 460	-694 353
Aterija- ja puhtaa- napito	N	-3 373 642		-3 373 642	-3 669 095	295 453	3 800 557		3 800 557	3 730 328	70 229
Ympäristötoimi	N	-613 028		-613 028	-578 291	-34 737	151 390		151 390	157 617	-6 227
Vesihuoltolaitos	N	-1 093 567		-1 093 567	-1 012 749	-80 818	1 602 520		1 602 520	1 604 319	-1 799
Sivistyspalvelut											
Sivistyspalvelut, yh	N	-20 105		-20 105	-39 667	19 562					
Koulutoimi	N	-13 370 373		-13 370 373	-13 459 971	89 598	792 800		792 800	855 752	-62 952
Vapaa-aikapalvelut	N	-2 790 116		-2 790 116	-2 691 204	-98 912	821 920		821 920	788 240	33 680
Varhaiskasvatus	N	-7 798 846		-7 798 846	-7 478 839	-320 007	665 600		665 600	663 419	2 181
Hallintopalvelut yhteensä		-45 821 117		-45 821 117	-44 605 060	-1 216 057	3 648 886		3 648 886	3 239 578	409 308
Tekniset palvelut yhteensä		-12 034 447		-12 034 447	-12 955 324	920 877	9 507 246		9 507 246	10 285 881	-778 635
Sivistyspalvelut yhteensä		-23 979 440		-23 979 440	-23 669 681	-309 759	2 280 320		2 280 320	2 307 411	-27 091
Käyttötalous yhteensä		-81 835 004		-81 835 004	-81 230 065	-604 939	15 436 452		15 436 452	15 832 870	-396 418

		Menoarviot					Tuloarviot				
	Sito- vuus N/B	Alku- peräinen talous- arvio	Talous- arvio- muutok- set	Muutettu talous- arvio	Toteuma	Poik- keama	Alku- peräinen talous-arvio	Talous- arvio- muu- tokset	Muutettu talous- arvio	Toteuma	Poik- keama
TULOSLASKELMA- OSA											
Verotulot	B						37 703 000		37 703 000	38 574 833	-871 833
Valtionosuudet	B						26 628 365		26 628 365	26 881 045	-252 680
Korkotuotot	B						1 450 050		1 450 050	1 484 680	-34 630
Muut rahoitustuotot	B						182 800		182 800	171 518	11 282
Korkokulut	B	-247 000		-247 000	-196 520	-50 480					
Muut rahoituskulut	B	-152 700		-152 700	-263 393	110 693					
Satunnaiset erät											
Tuloslaskelma yhteensä		-399 700		-399 700	-459 913	60 213	65 964 215	0	65 964 215	67 112 076	-1 147 861

		Menoarviot					Tuloarviot				
	Si- to- vuus N/B	Alku- peräinen talous- arvio	Talous- arvio- muutok- set	Muutettu talous- arvio	Toteuma	Poik- keama	Alku- peräinen talous- arvio	Talous- arvio- muu- tokset	Muutettu talous- arvio	Toteuma	Poik- keama
INVESTOINTIOSA											
Kiinteä omaisuus		-125 000		-125 000	-176 109	51 109	45 000		45 000	142 807	-97 807
<i>Kunnanhallitus</i>											
Maa-alueet*	N	-125 000		-125 000	-176 109	51 109	45 000		45 000	142 807	-97 807
Talonrakennus		-2 050 000	-428 150	-2 478 150	-2 400 502	-77 648	620 000		620 000	643 122	-23 122
<i>Tekniset palvelut</i>											
Terveyskeskuksen muutostyöt	N	-25 000	-11 000	-36 000	-35 021	-979					
Salmelan puukoulun yläkerran muutostyöt	N	-100 000		-100 000	-98 603	-1 397					
Himmelin muutostyöt	N	-20 000		-20 000	-19 995	-5					
Niemelän kunnostustyöt	N	-10 000		-10 000	-10 978	978					
Uimahallin kuntokartotus	N	-30 000		-30 000	-20 597	-9 403					
Himmelin kuntokartoitus ja suunnittelu	N	-25 000		-25 000	-23 210	-1 790					
Keskuskeittiön suunnittelu ja rakentam. Himmeliin	N		-91 650	-91 650	-87 467	-4 183					
Satuvakan leikkialueen kunnostus	N	-25 000		-25 000	0	-25 000					
Leivolan kehitys. Lisäasunnot, netto	N	-1 500 000		-1 500 000	-1 529 977	29 977	600 000		600 000	643 122	-43 122
Vuodeosaston sprinklaus	N	-70 000		-70 000	-67 422	-2 578					
Leivolan asunnot, F-talon suunnittelu	N	-60 000		-60 000	-81 453	21 453					
Energiaselvitykset/-todistukset	N	-30 000	11 000	-19 000	-7 205	-11 795					
Salmelan koulu, katos ja piharakennus	N	-10 000		-10 000	-8 347	-1 653					
Varavoimakone keskuskeittiö+sote	N	-100 000		-100 000	-82 677	-17 323					
Taimitarha	N	-10 000		-10 000	0	-10 000					
Tenetin koulun G-siiven korjaus	N		-163 000	-163 000	-161 678	-1 322					

Virastotalon peruskorjaus	N		-173 500	-173 500	-134 984	-38 516					
Eläinlääkäritilat	N				-465	465					
Kiinteistöjen korjaus	N	-35 000		-35 000	-30 423	-4 577					
Rakennusten myynnit	N						20 000		20 000	0	20 000
Julkinen käyttöomaisuus		-1 530 000	311 000	-1 219 000	-719 929	-499 071	310 000	-221 000	89 000	100 635	-11 635
Vuokatin uuden teoll.alueen tiestö	N	-360 000	153 000	-207 000	-235 205	28 205	310 000	-235 000	75 000	75 000	0
Ilkantien rakentaminen	N	-180 000	-37 000	-217 000	-219 334	2 334					
Pisterinniementien P-paikka	N	-30 000		-30 000	-1 074	-28 926					
Lastaajantien rakentaminen	N	-700 000	223 000	-477 000	0	-477 000					
Liikenneturvallisuuden parantaminen	N	-20 000		-20 000	0	-20 000					
Kaavateiden päällystäminen	N	-50 000		-50 000	-46 148	-3 852					
Kaavateiden valaistus	N	-60 000	-5 000	-65 000	-64 394	-606					
Leikkikenttien kalusteet	N	-10 000		-10 000	-7 936	-2 064					
Naapurinvaaran koulun areena + leikkualue	N	-55 000	-12 500	-67 500	-67 308	-192		14 000	14 000	14 000	0
Jäähalli jääkiekkokaukalo	N	-35 000	-4 200	-39 200	-39 151	-49					
Reittien kunnostus	N	-30 000	-6 300	-36 300	-39 379	3 079				11 635	-11 635
Irtain omaisuus		-430 000	-30 000	-460 000	-389 999	-70 001					
<i>Hallintopalvelut</i>											
Kotisivujen päivittäminen	N	-30 000		-30 000	-21 519	-8 481					
Intranetti	N	-20 000		-20 000	0	-20 000					
Valtuustosalin äänentoistolaitteet	N	-30 000		-30 000	-26 440	-3 560					
<i>Tekniset palvelut</i>											
Keskuskeittiön kalusteet + kassajärj.	N	-30 000	16 000	-14 000	-13 987	-13					
Ateriapalvelujen tarjoiluvaunut	N	-200 000	-46 000	-246 000	-247 163	1 163					
<i>Sivistyspalvelut</i>											
Koulutoimen kalustohankinnat	N	-90 000		-90 000	-57 161	-32 839					
Päiväkotien kalustohankinnat	N	-30 000		-30 000	-23 729	-6 271					
Kaukolämpölaitos		-180 000	58 000	-122 000	0	-122 000					
Lastaajantien verkoston saneeraus	N	-180 000	58 000	-122 000	0	-122 000					
Vesi- ja viemärlaitos		-425 000	-60 000	-485 000	-486 898	1 898					
Talojohtojen rakentaminen	N	-50 000	10 000	-40 000	-39 868	-132					
Vuokatin vedenottamon rakentaminen	N	-40 000		-40 000	-68 781	28 781					
Lastajaantien vesihuolto	N	-10 000	10 000	0	0	0					
Hiekkapesuri jätevedenpuhdistamolle	N	-35 000		-35 000	-33 456	-1 544					

Vuokatin uuden teoll.alueen vesi-huolto	N	-290 000		-290 000	-251 870	-38 130					
Ilkantie vesihuolto	N		-80 000	-80 000	-92 923	12 923					
Arvopaperit		-5 000		-5 000	0	-5 000					
Arvopaperit	N	-5 000		-5 000	0	-5 000					
Investoinnit yhteensä		-4 745 000	-149 150	-4 894 150	-4 173 437	-720 713	975 000	-221 000	754 000	886 564	-132 564

		Menoarviot					Tuloarviot				
	Sito-vuus N/B	Alku-peräinen talous- arvio	Talous- arvio- muu- tokset	Muutettu talous- arvio	Toteuma	Poik- keama	Alku- peräinen talous- arvio	Talous- arvio- muutok- set	Muutettu talous- arvio	Toteuma	Poik- keama
RAHOITUSOSA											
Tulorahoituksen korjauserät	B							0		-104 754	-104 754
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäykset	B				414 564	-414 564					0
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						6 500 000		6 500 000	-3 370 552	-3 129 448
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-2 350 000		-2 350 000	-2 780 903	-430 903					
Lyhyt aikaisten lainojen muutos	B									4 894 385	4 894 385
Oman pääoman muutokset	B										
Muut maksuvalmiuden muutokset	B									1 070 949	-1 070 949
Vaikutus maksuvalmiuteen	B						454 038	370 150	824 188	1 866 546	-1 042 358
Rahoitus yhteensä		-2 350 000	0	-2 350 000	-2 366 339	-845 467	6 954 038	370 150	7 324 188	4 356 574	-453 124

		Menoarviot					Tuloarviot				
	Sito-vuus N/B	Alku-peräinen talous- arvio	Talous- arvio- muutokset	Muutettu talous- arvio	Toteuma	Poikkeama	Alku-peräinen talous- arvio	Talous- arvio- muutokset	Muutettu talous- arvio	Toteuma	Poikkeama
YHTEENSÄ		-89 329 705	-149 150	-89 478 855	-88 229 754	-2 110 906	89 329 705	149 150	89 478 855	88 229 754	-2 110 906

2.5.2 Yhteenveto nettoerojen poikkeamittain

KÄYTTÖTALOUS	TA 2016			TP 2016			Poikkeama, €	Käyttö, %
netto	Menot	Tulot	Netto	Menot	Tulot	Netto		
Hallintopalvelut	-45 821 117	3 648 886	-42 172 231	-44 605 060	3 239 578	-41 365 482	-806 749	98,1
Tekniset palvelut	-12 034 447	9 507 246	-2 527 201	-12 955 324	10 285 881	-2 669 443	142 242	105,6
Sivistyspalvelut	-23 979 440	2 280 320	-21 699 120	-23 669 681	2 307 411	-21 362 270	-336 850	98,4
Yhtensä	-81 835 004	15 436 452	-66 398 552	-81 230 065	15 832 870	-65 397 195	-1 001 357	98,5

TULOSLASKELMA				
brutto	TA 2016	TP 2016	Poikkeama, €	Käyttö, %
Verotulot	37 703 000	38 574 833	871 833	102,3
Valtionosuudet	26 628 365	26 881 045	252 680	100,9
Korkotuotot	1 450 050	1 484 680	34 630	102,4
Muut rahoitustuotot	182 800	171 518	-11 282	93,8
Korkokulut	-247 000	-196 520	50 480	79,6
Muut rahoituskulut	-152 700	-263 393	-110 693	172,5

INVESTOINNIT	TA 2016			TP 2016			Poikkeama, €	Käyttö, %
netto	Menot	Tulot	Netto	Menot	Tulot	Netto		
Maa-alueet	-125 000	45 000	-80 000	-176 109	142 807	-33 302	-46 698	41,6
Tk.muutostyöt	-36 000		-36 000	-35 021		-35 021	-979	97,3
Salmen koulun yläk.	-100 000		-100 000	-98 603		-98 603	-1 397	98,6
Himmelin muutostyö	-20 000		-20 000	-19 995		-19 995	-5	100,0
Niemelän kunn.työ	-10 000		-10 000	-10 978		-10 978	978	109,8
Uimahallin kuntokart	-30 000		-30 000	-20 597		-20 597	-9 403	68,7
Himmelin kuntokart.	-25 000		-25 000	-23 210		-23 210	-1 790	92,8
Keskusk.suun ja rak Himm	-91 650		-91 650	-87 467		-87 467	-4 183	95,4
Satuvakan leikkialue kunn.	-25 000		-25 000	0		0	-25 000	0,0
Lievolan kehv.lisäs	-1 500 000	600 000	-900 000	-1 529 977	643 122	-886 855	-13 145	98,5
Vuodeosaston sprinklaaus	-70 000		-70 000	-67 422		-67 422	-2 578	96,3
Leivolan as F-talon suunn	-60 000		-60 000	-81 453		-81 453	21 453	135,8
Energiaselvitykst tod.	-19 000		-19 000	-7 205		-7 205	-11 795	37,9
Salmelan koulu katos piha	-10 000		-10 000	-8 347		-8 347	-1 653	83,5
Varavoimakone keskusk sote	-100 000		-100 000	-82 677		-82 677	-17 323	82,7
Taimitarha	-10 000		-10 000			0	-10 000	0,0
Tenetin koulu G-siipi	-163 000		-163 000	-161 678		-161 678	-1 322	99,2
Virastotalon perusk	-173 500		-173 500	-134 984		-134 984	-38 516	77,8
Eläinlääkäritilat	0		0	-465		-465	465	0,0
Kiinteistöjen korvaukset	-35 000		-35 000	-30 423		-30 423	-4 577	86,9
Rakennusten myynnit		20 000	20 000	0	0	0	20 000	0,0
Vuokatin uuden teoll.al.tiestö	-207 000	75 000	-132 000	-235 205	75 000	-160 205	28 205	121,4
liikantien rakentaminen	-217 000		-217 000	-219 334		-219 334	2 334	101,1
Pisterinnientien P-paikk	-30 000		-30 000	-1 074		-1 074	-28 926	3,6
Lastaajantien rakentaminen	-477 000		-477 000	0		0	-477 000	0,0
Liikenneturvall.parantaminen	-20 000		-20 000	0		0	-20 000	0,0
Kaavateiden päällystäm	-50 000		-50 000	-46 148		-46 148	-3 852	92,3
Kaavateiden valaiseminen	-65 000		-65 000	-64 394		-64 394	-606	99,1
Leikkikenttien kalusteet	-10 000		-10 000	-7 936		-7 936	-2 064	79,4
Naapurivaaran koulun areena ja kaukalo	-67 500	14 000	-53 500	-67 308	14 000	-53 308	-192	99,6

Jäähalli jaakiekkokaukalo	-39 200		-39 200	-39 151		-39 151	-49	99,9
Reittien kunnostus	-36 300		-36 300	-39 379	11 635	-27 744	-8 556	76,4
Kotisivujen päivitt	-30 000		-30 000	-21 519		-21 519	-8 481	71,7
Intranetti	-20 000		-20 000	0		0	-20 000	0,0
Valtuustosalin äänentoistolaitt	-30 000		-30 000	-26 440		-26 440	-3 560	88,1
Keskuskeittiön kal+kassaj	-14 000		-14 000	-13 987		-13 987	-13	99,9
Ateriapalv. Tarjoiluvaunut	-246 000		-246 000	-247 163		-247 163	1 163	100,5
Koulutoimen kalustohank	-90 000		-90 000	-57 161		-57 161	-32 839	63,5
Päiväkotien kalusthank.	-30 000		-30 000	-23 729		-23 729	-6 271	79,1
KL Lastaajantien verk.san	-122 000		-122 000	0		0	-122 000	0,0
VI talojoht.rak.	-40 000		-40 000	-39 868		-39 868	-132	99,7
VI vuok.vedenott.rak.	-40 000		-40 000	-68 781		-68 781	28 781	172,0
VI Hiekkapersuri jätevedenp.	-35 000		-35 000	-33 456		-33 456	-1 544	95,6
VI Vuokran uuden teoll.al. vesih	-290 000		-290 000	-251 870		-251 870	-38 130	86,9
VI Ilkantie vesihuolto	-80 000		-80 000	-92 923		-92 923	12 923	116,2
Arvopaperit	-5 000		-5 000	0		0	-5 000	0,0
	-4 894 150	754 000	-4 140 150	-4 173 437	886 564	-3 286 873	-853 277	79,4

RAHOITUSOSUUS	TA 2016	TP 2016	Poikkeama, €
brutto			
Tulorahoituksen korjauserä	0	104 754	-104 754
Antolainsaamisten lisäys		-414 564	414 564
Pa-lainojen lisäys	6 500 000	3 370 552	3 129 448
PA-lainojen vähennys	-2 350 000	-2 780 904	430 904
La-lainojen muutos		-4 894 385	4 894 385
Muut maksuvalm. muutokset		1 070 949	-1 070 949
Vaikutus maksuvalmiuteen	824 188	1 866 546	-1 042 358

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

Ulkoiset tuotot ja kulut

	2016	2015
Toimintatuotot		
Myyntituotot	6 154 266	5 563 303
Maksutuotot	1 290 483	1 262 116
Tuet ja avustukset	876 373	1 030 568
Muut toimintatuotot	2 265 047	2 399 532
Toimintatuotot yhteensä	10 586 169	10 255 519
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-23 813 825	-23 667 540
Palkat ja palkkiot	-17 716 484	-17 594 264
Henkilösivukulut	-6 097 341	-6 073 276
Eläkekulut	-4 858 709	-5 005 374
Muut henkilösivukulut	-1 238 632	-1 067 902
Palvelujen ostot	-45 956 373	-45 664 530
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 820 883	-3 897 295
Avustukset	-1 528 462	-1 615 347
Muut toimintakulut	-863 823	-820 060
Toimintakulut yhteensä	-75 983 366	-75 664 771
Toimintakate	-65 397 197	-65 409 252
Verotulot	38 574 834	38 178 425
Valtionosuudet	26 881 045	24 845 603
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	1 484 680	1 452 441
Muut rahoitustuotot	171 518	178 161
Korkokulut	-196 520	-292 602
Muut rahoituskulut	-263 393	-150 881
Vuosikate	1 254 967	-1 198 105
Poistot ja arvonalentumiset	-2 724 204	-2 583 251
Tilikauden tulos	-1 469 238	-3 781 356
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	206 715	206 715
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 262 522	-3 574 641

3.2 Rahoituslaskelma

	2016	2015
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1 254 966	-1 198 105
Satunnaiset erät, netto	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-104 754	-175 696
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 150 212	-1 373 801
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-4 322 683	-6 985 441
Rahoitusosuudet investointimenoihin	897 690	156 144
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- tulot	142 807	230 963
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 282 186	-6 598 333
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 131 975	-7 972 134
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	-414 565	-459 558
Antolainasaamisten lisäys	-414 565	-459 558
Antolainasaamisten vähennys	0	0
Lainakannan muutokset	5 484 034	3 966 564
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 370 552	5 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 780 904	-2 639 051
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos +/-	589 648	2 860 949
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 894 386	1 105 614
Oman pääoman muutokset	0	103 922
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 070 949	3 277 072
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	0
Saamisten muutos	-96 586	1 807 964
Korottomien velkojen muutos	-974 363	1 469 108
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	3 998 520	6 888 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 866 547	-1 084 134
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	1 866 546	-1 084 134
Rahavarat 31.12.	1 962 234	95 688
Rahavarat 1.1.	95 688	1 179 822

3.3 Tase

VASTAAVAA		2016	2015
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	79 267 397	78 442 378
I	Aineettomat hyödykkeet	17 036	0
	Aineettomat oikeudet	17 036	0
II	Aineelliset hyödykkeet	48 425 048	48 031 629
	Maa- ja vesialueet	10 941 133	10 803 076
	Rakennukset	24 498 432	19 640 162
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 474 442	11 742 756
	Koneet ja kalusto	687 530	590 852
	Muut aineelliset hyödykkeet	95 931	95 931
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	727 580	5 158 852
III	Sijoitukset	30 825 314	30 410 749
	Osakkeet ja osuudet	9 867 167	9 867 167
	Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
	Muut lainasaamiset	20 858 851	20 444 286
	Muut saamiset	99 296	99 296
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0	0
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 261 095	2 297 962
I	Vaihto-omaisuus	0	0
II	Saamiset	2 298 861	2 202 274
	Pitkäaikaiset saamiset	0	386 107
	Lainasaamiset	0	386 107
	Lyhytaikaiset saamiset	2 298 861	1 816 168
	Myyntisaamiset	753 912	661 118
	Lainasaamiset	10 000	42 901
	Muut saamiset	457 341	441 693
	Siirtosaamiset	1 077 608	670 456
III	Rahoitusarvopaperit	0	0
IV	Rahat ja pankkisaamiset	1 962 234	95 688
VASTAAVAA YHTEENSÄ		83 528 492	80 740 340

VASTATTAVAA		2016	2015
A	OMA PÄÄOMA	47 043 018	48 557 822
I	Peruspääoma	33 832 630	33 832 630
II	Arvonkorotusrahasto	185 175	437 457
III	Muut omat rahastot	0	0
IV	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	14 287 735	17 862 376
V	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 262 522	-3 574 641
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 347 087	1 553 803
	Poistoero	1 347 087	1 553 803
C	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0	0
E	VIERAS PÄÄOMA	35 138 387	30 628 716
I	Pitkäaikainen	21 310 102	20 914 914
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	20 117 037	19 740 074
	Saadut ennakot	22 815	22 815
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 170 251	1 152 024
II	Lyhytaikainen	13 828 285	9 713 802
	Joukkovelkakirjalainat	6 000 000	0
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 885 070	3 777 998
	Saadut ennakot	720	27 000
	Ostovelat	1 557 224	2 207 607
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	434 079	394 486
	Siirtovelat	2 951 192	3 306 710
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		83 528 492	80 740 340

3.4 Konsernin tuloslaskelma

	2016	2015
Toimintatuotot	49 424 398	49 072 426
Toimintakulut	-112 568 665	-112 455 763
Osuus osakkuusyhteisön voitosta/tappiosta	-13 296	784 689
Toimintakate	-63 157 564	-62 598 649
Verotulot	38 574 834	38 178 425
Valtionosuudet	26 881 045	24 845 603
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 489 359	1 454 292
Muut rahoitustuotot	199 247	204 490
Korkokulut	-348 675	-463 196
Muut rahoituskulut	-281 227	1 019 773
Vuosikate	3 357 020	1 445 152
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 299 859	-4 138 022
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	29 233	46 151
Tilikauden tulos	-913 606	-2 646 719
Tilinpäätössiirrot	-46 452	1 193
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	-120 590	0
Vähemmistöosuudet	2 562	5 470
Tilikauden alijäämä	-1 078 085	-2 640 056

3.5 Konsernin rahoituslaskelma

	2016	2015
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	3 357 020	1 445 152
Satunnaiset erät	29 233	46 151
Tulorahoituksen korjauserät	-125 055	-891 645
TOIMINNAN RAHAVIRTA	3 261 198	599 659
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-7 374 620	-8 933 545
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 038 469	159 348
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- tulot	153 111	242 497
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-6 183 040	-8 531 700
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 921 842	-7 932 042
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	-460 220	1 789 758
Antolainasaamisten lisäykset	-460 231	1 840 214
Antolainasaamisten vähennykset	11	-50 456
Lainakannan muutokset	9 366 455	1 758 967
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 760 360	5 947 261
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 488 539	-5 338 276
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos	3 271 821	608 985
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 094 634	1 149 982
Oman pääoman muutokset	0	65 741
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 393 352	1 427 690
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	7 062	-13 825
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 660	-5 249
Saamisten muutos	-238 788	945 713
Korottomien velkojen muutos	-1 157 967	501 051
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	7 512 883	5 042 155
RAHAVAROJEN MUUTOS	4 591 041	-2 889 887
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	4 591 041	-2 889 887
Rahavarat 31.12.	5 997 153	1 406 112
Rahavarat 1.1.	1 406 112	4 295 999

3.6 Konsernitase

	VASTAAVAA	2016	2015
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	90 781 686	88 817 630
I	Aineettomat hyödykkeet	415 199	426 523
	Aineettomat oikeudet	119 100	139 526
	Muut pitkävaikutteiset menot	285 825	286 997
	Ennakkomaksut	10 275	0
II	Aineelliset hyödykkeet	65 471 033	64 019 246
	Maa- ja vesialueet	11 599 541	11 377 113
	Rakennukset	37 276 069	32 058 889
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 461 227	12 723 050
	Koneet ja kalusto	1 669 917	1 637 610
	Muut aineelliset hyödykkeet	155 892	116 758
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 308 387	6 105 826
III	Sijoitukset	24 895 454	24 371 861
	Osakkuusyhteisöosuudet	3 342 453	3 632 406
	Muut osakkeet ja osuudet	503 365	150 038
	Muut lainasaamiset	20 906 948	0
	Muut saamiset	142 688	20 589 417
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	653 994	471 268
	Valtion toimeksiannot	89 900	60 579
	Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	15 139	15 139
	Muut toimeksiantojen varat	548 954	395 550
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 157 813	5 327 410
I	Vaihto-omaisuus	190 781	187 122
	Aineet ja tarvikkeet	190 781	187 122
II	Saamiset	3 969 878	3 734 176
	Pitkäaikaiset saamiset	91 091	82 467
	Myyntisaamiset	91 091	0
	Lainasaamiset	0	82 467
	Lyhytaikaiset saamiset	3 878 787	3 651 709
	Myyntisaamiset	1 626 683	1 360 260
	Lainasaamiset	18 157	5 396
	Muut saamiset	929 185	735 464
	Siirtosaamiset	1 304 762	1 550 589
III	Rahoitusarvopaperit	0	0
IV	Rahat ja pankkisaamiset	5 997 153	1 406 112
	VASTAAVAA YHTEENSÄ	101 593 493	94 616 308

VASTATTAVAA		2016	2015
A	OMA PÄÄOMA	42 985 203	44 428 117
I	Peruspääoma	33 832 630	33 832 630
II	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	0	0
III	Arvonkorotusrahasto	185 175	437 457
IV	Muut omat rahastot	454 080	407 628
V	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	9 591 403	12 390 458
VI	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 078 085	-2 640 056
B	VÄHEMMISTÖOSUUDET	60 787	89 543
C	PAKOLLISET VARAUKSET	528 584	552 598
	Eläkevaraukset	0	0
	Muut pakolliset varaukset	528 584	552 598
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	673 301	483 513
	Valtion toimeksiannot	516 213	419 276
	Lahjoitusrahastojen pääomat	34 471	33 992
	Muut toimeksiantojen pääomat	122 617	30 245
E	VIERAS PÄÄOMA	57 345 618	49 062 536
I	Pitkäaikainen	34 802 141	31 766 746
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	31 729 821	28 444 887
	Lainat julkisyhteisöiltä	1 877 659	2 147 020
	Saadut ennakot	22 815	0
	Ostovelat	1 595	0
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 170 251	1 174 839
II	Lyhytaikainen	22 543 477	17 295 790
	Joukkovelkakirjalainat	7 193 180	0
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 774 748	4 631 511
	Lainat julkisyhteisöiltä	269 361	254 897
	Saadut ennakot	33 890	14 490
	Ostovelat	3 093 998	4 253 883
	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 078 604	1 035 724
	Siirtovelat	6 799 204	7 105 285
	Laskennalliset verovelat	300 492	0
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		101 593 493	94 616 308

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenon määräisenä.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältää kolme lainoihin liittyvää koronvaihtosopimusta, jotka on tehty korkomenojen suojaamistarkoituksessa. Sotkamon kunta toteutti vuonna 2016 muokkauksen kunnan korkosuojauksen rakenteeseen. Voimassa olevat sopimukset on kuvattu liitetiedossa.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhtiöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Osakkuusyhteisöjen tilinpäätöksistä on yhdistelty Loiste Oy ja Kiinteistö Oy Vuokattikeskus. Asunto Oy Osalanrivi II on jätetty yhdistelemättä, koska sillä olisi vain vähäinen merkitys omaan pääomaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on tehty pariarvomenetelmällä. Kuntayhtymän tase ja sen liitetiedot on yhdistelty lukuarvoiltaan omistusosuuden mukaisesti. Tytäryhtiöiden maksamaa kiinteistövero ei ole eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja osakeyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero kirjattu tytäryhteisöjen tilikauden tulokseen sekä Edellisten tilikauden yli-/alijäämään.

Kuntayhtymien ja tytäryhteisöjen yhdisteleminen

Kuntayhtymien ja tytäryhteisöjen osalta oman pääoman kaikkien erien muutokset on vähennetty tai lisätty konsernin omaan pääomaan.

Kuntien osuudet Kainuun liiton peruspääomasta muuttuivat 1.1.2016 Vaalan eron jälkeen. Sotkamon osuus on 12,0242 % Kainuun liiton peruspääomasta (v.2015: 11,52 %).

Sotkamon kunta hankki tilikaudella Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy:stä lisää osakkeita ja omistaa yhtiöstä nyt 98,87 % (v.2015: 92,28 %). Omistusjärjestelyissä pienosakkaan luovuttivat kunnalle 293 osaketta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Poikkeavat tilikaudet

Kaikilla konserniin kuuluvilla yhteisöillä on sama tilikausi.

Edellisten tilikausien tietojen vertailukelpoisuus

Konsernitaseen edellisen tilikauden tiedot ovat vertailukelpoisia.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

LIITE 6 Kunnan toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni		Kunta	
Ulkoiset erät	2016	2015	2016	2015
YLEISHALLINTO (sis. sosiaali- ja terveystoimet)	38 196 755	38 856 806	2 707 598	3 091 868
TEKNISET PALVELUT	5 581 888	5 256 692	5 581 888	5 256 692
OPETUS- JA KULTTUURIPALVELUT (sis. päivähoito)	2 296 682	1 906 959	2 296 682	1 906 959
MUUT PALVELUT	3 349	3 051 969	0	0
Yhteensä	0	49 072 426	10 586 169	10 255 519

LIITE 7 Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely		
	2016	2015
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	21 768 200	20 217 267
<i>siitä verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)</i>	4 739 114	4 133 201
Järjestelmämuutoksen tasaus	-338 360	871 926
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-35 371	-376 791
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0
Yhteensä	26 881 045	24 845 603

LIITE 8 Verotulojen erittely

Verotulojen erittely		
	2016	2015
Kunnan tulovero	32 172 361	31 787 977
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 298 082	2 686 601
Kiinteistövero	4 104 390	3 703 846
Muut verotulot	0	0
Verotulot yhteensä	38 574 833	38 178 424

LIITE 9 Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely		
	Kunta	
	2016	2015
Asiakaspalvelujen ostot	-493 111	-588 217
Muiden palvelujen ostot	-45 463 262	-45 076 313
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	-45 956 373	-45 664 530

LIITE 10 Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille ei ole maksettu tukia tai avustuksia kuluneella tilikaudella tai tilikaudella 2015.

LIITE 11 Selvitys suunnitelman mukaisen poistojen perusteista

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käytön mukaan.

Arvioidut poistoajat sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet	2 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	Tasapoisto
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat	10-30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
<i>kadut, tiet, verkostot</i>	10-30 vuotta	Tasapoisto
<i>muut kiinteät rakenteet</i>	4-10 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-5 vuotta	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet	ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset	ei poistoa	

Pienten pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

LIITE 12 Pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Ennallistamisvaraus 1.1.	48 456	42 938	0	0
Lisäykset tilikaudella	6 131	5 518	0	0
Vähennykset tilikaudella		0	0	0
Ennallistamisvaraus 31.12.	54 586	48 456	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1. (ky)	485 751	443 117	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	42 634	0	0
Vähennykset tilikaudella	-37 501	0	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12. (ky)	448 250	485 751	0	0
Kierrätyspolttoaineen loppukäsittelyvaraus 1.1.	18 392	11 035	0	0
Lisäykset tilikaudella	7 357	7 357	0	0
Vähennykset tilikaudella		0	0	0
Kierr.polttoaineen loppukäs.varaus 31.12. (ky)	25 748	18 392	0	0
Yhteensä	528 584	552 598	0	0

LIITE 13 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	104 754,41	125 002,14	104 754,41	125 002,14
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut luovutusvoitot	0,00	50 693,71	0,00	50 693,71
Luovutusvoitot yhteensä	104 754,41	175 695,85	104 754,41	175 695,85
Muut toimintakulut				
Maa-alueiden luovutustappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeiden luovutustappiot	3,07	0,00	0,00	0,00
Muut luovutustappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Luovutustappiot yhteensä	3,07	0,00	0,00	0,00

LIITE 14 Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Satunnaiset tuotot				
Coronaria Hoitoketju Oy:n korvaus	0	47 727	0	0
Karjalan Tekstiilipalvelu Oy, sopimussakko	29 233			
Satunnaiset tuotot yhteensä	29 233	47 727	0	0
Satunnaiset kulut				
Sotkanmaalla liittymismaksun muutos	0	1 576	0	0
Satunnaiset kulut yhteensä	0	1 576	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	29 233	46 151	0	0

LIITE 15 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2016	2015
Osinkotuotot/osuuspääoman korot	997	959
Osuuspääoman korot/peruspääoman korot kuntayhtymiltä	5 994	11 559
Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot yhteensä	9 007	12 519

LIITE 16 Erittely poistoeron muutoksista

Erittely poistoeron muutoksista		
	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	206 715	206 715
Poistoeron muutokset yhteensä	206 715	206 715

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

LIITE 18 Arvonkorotukset

Arvonkorotukset				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Rakennukset (arvonkor.tehty ennen 1.1.1998)				
Arvo 1.1.	437 457	437 457	437 457	437 457
Arvonkorotusten purku	-252 282	0	-252 282	0
Arvo 31.12.	185 175	437 457	185 175	437 457
Arvonkorotukset yhteensä 31.12.	185 175	437 457	185 175	437 457

Arvonkorotuksen kohteena olevien rakennusten arvo on määritetty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Arvonkorotusten määrä perustuu riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoihin rakennusten todennäköisestä luovutushinnasta.

LIITE 19 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet			
	Aineettomat hyödykkeet		
	Tietokone-ohjelmistot	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0	0	0
Lisäykset tilikauden aikana	21 519	0	21 519
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0
Tilikauden poisto	-4 483	0	-4 483
Arvonalentumiset ja niiden palautukset	0	0	0
Aktivoidut korkomenot	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	17 036	0	17 036
Arvonkorotukset 1.1.	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	17 036	0	17 036

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet							
	Aineelliset hyödykkeet						
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalus- to	Muut aineel- liset hyö- dykkeet	Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankin- nat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	10 803 076	19 640 162	11 742 756	590 852	95 931	5 158 852	48 031 629
Lisäykset tilikauden aikana	176 109	2 084 999	908 081	334 083	0	797 891	4 301 164
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	-643 122	-179 568	0	0	-75 000	-897 690
Vähennykset tilikauden aikana	-38 053	0	0	0	0	0	-38 053
Siirrot erien välillä	0	5 121 036	34 776	-1 648	0	-5 154 163	0
Tilikauden poisto	0	-1 452 361	-1 031 604	-235 757	0	0	-2 719 721
Arvonalentumiset ja niiden palau- tukset	0	-252 282	0	0	0	0	-252 282
Aktivoidut korkomenot	0	0	0	0	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	10 941 133	24 498 432	11 474 442	687 530	95 931	727 580	48 425 048
Arvonkorotukset 1.1.	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	10 941 133	24 498 432	11 474 442	687 530	95 931	727 580	48 425 048

LIITE 20-22 Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus (1 000 €)		
				Omasta po:sta	Tilikauden po:sta	Vieraasta voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Sotkanmaa	Sotkamo	100,00 %	100,00 %	1 364	14 242	0
Snowpolis Oy	Sotkamo	100,00 %	100,00 %	6	0	0
Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy	Sotkamo	98,87 %	98,87 %	71	1	8
Vuokatin Lumilautatunneli Oy	Sotkamo	61,54 %	61,54 %	269	1	0
			Yhteensä	1 710	14 244	8
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt						
As Os Sotkamon Pohjavaara, tilinp.tiedot vuodelta 2003	Sotkamo	100,00 %	100,00 %	3	0	0
Kuntayhtymät						
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ky	Kajaani	11,9318 %	11,93 %	1 793	7 424	-5
Kainuun liitto	Kajaani	12,0242 %	11,52 %	215	57	-54
Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä	Kajaani	12,2611 %	12,26 %	79	788	55
			Yhteensä	2 087	8 269	-4
Osakkuusyhteisöt						
Kiinteistö Oy Vuokattikeskus	Sotkamo	31,80 %	31,80 %	332	21	0
Loiste Oy	Kajaani	24,23 %	24,23 %	8 845	22 068	-13
			Yhteensä	9 177	22 089	-13
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Asunto Oy Osalanrivi II, tilinp.tiedot vuodelta 2007	Sotkamo	40,57 %	40,57 %	71	0	0

Kuntayhtymät yhdistelty konsernitaseeseen suhteellisesti peruspääomaosuuden mukaan.

LIITE 21 Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvomuutokset

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset						
	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspääomasta	Ero
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	1 536 324	0	0	1 536 324	1 572 349	-36 024
Kainuun liitto	56 185	0	0	56 185	56 185	0
Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä	109 928	0	0	109 928	109 928	0
Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvomuutokset yhteensä	1 702 438	0	0	1 702 438	1 738 462	-36 024

LIITE 21 Pysyvien vastaavien sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Osakkeet ja osuudet				
	Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	Kuntayhtymäosuudet	Osakkeet ja osuudet omistus-yhteisöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 237 002	1 702 438	5 597 599	330 128	9 867 167
Lisäykset	0	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	2 237 002	1 702 438	5 597 599	330 128	9 867 167
Arvonlennukset	0	0	0	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 237 002	1 702 438	5 597 599	330 128	9 867 167

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset kuntayhtymiltä	Saamiset muilta omistus-yhteisöiltä	Saamiset muilta yhteisöiltä	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0	0	20 444 286	99 296	20 543 582
Lisäykset	0	0	414 565	0	414 565
Vähennykset	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	0	0	20 858 851	99 296	20 958 147
Arvonlennukset	0	0	0	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	20 858 851	99 296	20 958 147

LIITE 21 Maa- ja vesialueet erittely

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	502 455	493 409	53 747	53 747
Muut maa- ja vesialueet	11 097 086	10 883 704	10 887 386	10 749 329
Maa- ja vesialueet yhteensä	11 599 541	11 377 113	10 941 133	10 803 076

LIITE 23 Saamisten erittely

Saamisten erittely				
	2016		2015	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	0	0	56
Lainasaamiset	0	0	386 107	42 901
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	697
Yhteensä	0	0	386 107	43 654
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	96 801	0	81 373
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	487 949	0	22 255
Yhteensä	0	584 750	0	103 628
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0	0	0	0
Lainasaamiset	20 858 851	0	20 444 286	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	424 130	0	414 565
Yhteensä	20 858 851	424 130	20 444 286	414 565
Saamiset yhteensä	20 858 851	1 008 880	20 830 393	561 847

LIITE 24 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Pitkäaikaiset siirtosaamiset	0	0	0	0
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0	0	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	430 124	426 821	430 124	426 821
Valtionosuussaaamiset	184 342	20 000	182 749	20 000
Projektisaamiset	63 179	104 429	50 213	104 429
Muut siirtosaamiset	627 118	999 339	597 271	139 205
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 304 762	1 550 589	1 260 357	690 456

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

LIITE 25 Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	33 832 630	33 832 630	33 832 630	33 832 630
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Peruspääoma 31.12.	33 832 630	33 832 630	33 832 630	33 832 630
Arvonkorotusrahasto 1.1.	437 457	437 457	437 457	437 457
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	-252 282	0	-252 282	0
Arvonkorotusrahasto 31.12.	185 175	437 457	185 175	437 457
Muut omat rahastot				
Rahastojen pääoma 1.1.	407 628	358 365		0
Oikaisu edell.tilikausi	0	0		0
Siirrot rahastoon	46 452	49 263		0
Siirrot rahastosta	0	0		0
Rahastojen pääoma 31.12	454 080	407 628		0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	9 750 402	7 833 609	14 287 735	17 758 453
Loiste Oy:n Junior lainan korko v. 2013	0	0	0	103 922
Siirto rahastoon	-46 452	-49 263	0	0
Siirto rahastosta	0	0	0	0
Eliminointikirjaukset	-112 547	4 606 111	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	9 591 403	12 390 458	14 287 735	17 862 375
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 078 085	-2 640 056	-1 262 522	-3 574 641
Oma pääoma yhteensä	42 985 203	44 428 117	47 043 018	48 557 822

LIITE 27 Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat		
	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 900 440	9 766 327
Pitkäaikaiset velat yhteensä	9 900 440	9 766 327

LIITE 29 Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Ennallistamisvaraus 31.12.	54 586	48 456	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12. (ky)	448 250	485 751	0	0
Kierr.polttoaineen loppukäs.varaus 31.12. (ky)	25 748	18 392	0	0
Yhteensä	528 584	552 598	0	0

LIITE 30 Vieras pääoma

Vieras pääoma				
	2 016		2 015	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	0	0	0
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	1 893	0	1 349
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	32 020	0	369 069
Yhteensä	0	33 913	0	370 418
Velat osakkuus- sekä muille omistus-yhteisyyksille				
Saadut ennakot	0	0	0	0
Ostovelat	0	27 644	0	0
Muut velat	0	0	0	0
Siirtovelat	0	0	0	0
Yhteensä	0	27 644	0	0
Vieras pääoma yhteensä	0	61 558	0	370 418

LIITE 31 Sekkitililimiitti

Sekkitililimiitti		
	2016	2015
Luotollisen sekkitilin sekkilimiitti 31.12.	0	2 500 000
Nostamatta oleva määrä	0	1 394 386
Käytössä oleva määrä 31.12.2015	0	1 105 614

LIITE 32 Muiden velkojen erittely

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut velat				
Liittymismaksut	1 170 251	1 152 024	1 170 251	1 152 024
Muut velat	1 078 604	1 035 724	434 079	394 486
Muut velat yhteensä	2 248 855	2 187 749	1 604 330	1 546 511

LIITE 33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Lomapalkkajaksotus	4 885 647	5 258 570	2 147 410	2 385 775
Korkojaksotus	86 577	93 513	43 718	44 597
Valtionosuusennakot	342 522	114 944	342 522	114 944
Eläkevakuutusmaksut	711 703	263 973	347 318	212 695
Jäsenkuntayhtymille	0	464 794	32 020	369 069
Muut siirtovelat	772 754	909 490	38 204	179 631
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	6 799 204	7 105 285	2 951 192	3 306 710
Siirtovelat yhteensä	6 799 204	7 105 285	2 951 192	3 306 710

4.3.3 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

LIITE 34 Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	42 697 749	33 076 398	29 002 107	22 412 458
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	3 300 000	6 884 093	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	2 147 020	2 401 917	0	0
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	6 462 293	6 805 915	0	0
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	9 762 293	49 168 322	29 002 107	22 412 458

Liite 35-37 Vakuudet

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2 016	2 015	2 016	2 015
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	9 762 293	0	0	0
Pantatut arvopaperit		0	0	0
Yhteensä	9 762 293	0	0	0
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet		0		0
Vakuudeksi annetut kiinnitykset		0	0	0
Pantatut arvopaperit		0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Muiden puolesta annetut vakuudet		0		0
Vakuudeksi annetut kiinnitykset		0	0	0
Pantatut arvopaperit		0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Vakuudet yhteensä	9 762 293	0	0	0

LIITE 38 Vuokravastuut

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2 016	2 015	2 016	2 015
Vuokravastuut				
Leasingvastuut yhteensä	1 711 750	894 869	567 954	304 820
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	501 982	318 010	207 360	111 424
-siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut				
-myöhemmin maksettavat	1 209 768	576 859	360 594	193 396

LIITE 39-40 Kunnan antamat vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Vastuusitoumukset					
		Konserni		Kunta	
	Alkuperäinen pääoma	2016	2015	2016	2015
Kiinteistö Oy Sotkanmaa					
Nordea Kv 21.06.2005/32§	5 000 000			2 100 000	2 350 000
Nordea Kv 27.06.2006/34§	300 000			150 000	165 000
Nordea Kv 28.05.2001/25§	58 866			0	3 909
Nordea Kv 24.01.2000/25§	56 811			0	11 387
Nordea Kv 28.02.2000/17§	1 735 387			275 783	294 802
Nordea Kv 30.01.2007/6 §	700 000			434 000	462 000
Nordea Kv 18.12.2007/62 §	530 000			349 800	371 000
Valtiokonttori	386 099			179 423	207 760
Kuntarahoitus Oyj Kv 29.09.2009/77§	1 000 000			720 000	760 000
Kuntarahoitus Oyj Kv 29.04.2013/35§	1 570 000			1 279 992	1 343 392
Kuntarahoitus Oyj Kv 27.05.2014/36§	1 155 000			1 062 600	1 108 800
Kuntarahoitus Oyj Kv 26.09.2016/57§	2 000 000			2 000 000	0
Kuntarahoitus Oyj Kv 26.09.2016/57§	2 000 000			2 000 000	0
Yhteensä	16 492 163	0	0	10 551 598	7 078 051
Sotkamon Sompala Oy 2013/ Kt Oy Sotkanmaa 2014					
Nordea Kv 26.3.2001/41§	92 503			0	3 068
Nordea Kv 26.3.2001/41§	92 503			0	3 068
Nordea Velka nro 121620-6017499	45 000			0	13 501
Kuntarahoitus Oyj Kv 27.3.2012/15§	1 585 000			1 350 200	1 413 000
Yhteensä	1 815 007	0	0	1 350 200	1 432 637
Osakkuusyhteisöt yhteensä	18 307 169	0	0	11 901 798	8 510 688
<i>Muut vastuusitoumukset</i>					
Kainuun ympäristökeskus					
Ympäristöministeriö Kv 15.03.2006/3§	450 000			450 000	450 000
Ympäristöministeriö Kv 27.06.2006/30§	50 271			50 271	50 271
Yhteensä	500 271	0	0	500 271	500 271

Sotkamon Vanhaintu- kisätiö					
Valtiokonttori 4140	166 408		0		0
Yhteensä	166 408	0	0	0	0
Jormasjoen vesiosuus- kunta					
Osuuspankki Kv 30.05.2006/16§	176 000			58 065	72 766
Yhteensä	176 000	0	0	58 065	72 766
Sapsonrannan vesi- osuuskunta					
Osuuspankki Kv 19.12.2006/65§	550 000			5 545	21 085
Yhteensä	550 000	0	0	5 545	21 085
Soidinvaaran vesiosuus- kunta					
Osuuspankki Kv 29.08.2006/40§	1 500 000			77 130	114 444
Yhteensä	1 500 000	0	0	77 130	114 444
Riekinrannan vesi- osuuskunta					
Osuuspankki	120 000			24 431	27 925
Yhteensä	120 000	0	0	24 431	27 925
Muut yhteisöt yhteensä	3 012 679	0	0	665 442	736 492
Kunnan antamat vastuusitoumukset samaan konser- niin kuuluvien yhteisöjen puolesta yhteensä	21 319 848	0	0	12 567 241	9 247 179

Vastuusitoumukset				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0	0	18 307 169	18 307 169
Jäljellä oleva pääoma	0	0	11 901 798	8 882 718
Takaukset muiden puoles- ta				
Alkuperäinen pääoma	3 012 679	3 012 679	3 012 679	3 012 679
Jäljellä oleva pääoma	665 442	736 492	665 442	736 492

Takausvastuut sivuroolit				
Sopimus		Viimeinen takauspvm	Velkasaldo	
FI22 5436 0990 0158 54	Maa-aineslain mukainen takaus	30.9.2018	7 000	Sotkamon Murskeosuuskunta
FI17 5436 0990 0171 08	Maa-aineslain mukainen takaus	30.6.2020	10 000	Sotkamon Murskeosuuskunta
FI42 5760 0390 0471 49	Maa-aineslain mukainen takaus	30.6.2020	3 500	Sotkamon Murskeosuuskunta
FI59 5760 0390 0460 67	Urakkatakaus, takuuaikainen	12.11.2016	2 300	Peltityö E Tolonen Oy
FI60 5436 0990 0180 80	Urakkatakaus, takuuaikainen	15.1.2017	1 573	Sotkamon LVI-asennus Ky
FI85 5760 0390 0472 48	Urakkatakaus, työaikainen	28.2.2017	15 630	Sotkamon LVI-asennus Ky

LIITE 40 Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2016	2015
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	50 741 669	50 540 794
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista 31.12.	37 875	36 016

LIITE 41 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet				
Kunnan velvoitteet 31.12.		390 000		390 000
Sitoumukset avustukseen				
Vuosittaiset erät, toistaiseksi vuosittain myönnettävät avustukset				
Sopimuksiin liittyvät palautusvastuut		491 873		0
Sopimusvastuut yhteensä	0	881 873	0	390 000
Arvonlisäveron palautusvastuu		5 251		0
Vuokravastuut		1 592 276		1 592 276
Vuosittaiset vuokrat/toistaiseksi		227 468		227 468
Teollisuushallien lunastussopimukset		28 339		28 339
Koronvaihtosopimus				
<i>Koronvaihtosopimus 1</i>				
Nimellisarvo	10 950 000	10 950 000	10 950 000	10 950 000
Markkina-arvo	-978 741	-406 853	-978 741	-406 853
Sopimus on pääomaltaan 10 950 000 € (bullet) ja voimassa 26.6.2030 saakka, jossa kunta maksaa kiinteää korkoa 1,60 % (p.a.) ja pankki maksaa euribor 6 kk. Yhden korkopisteen arvo sopimukselle on -14 000 euroa.				

<i>Koronvaihtosopimus 2</i>				
Nimellisarvo	10 950 000		10 950 000	
Markkina-arvo	984 442		984 442	
Sopimus on pääomaltaan 10 950 000 € (bullet) ja voimassa 26.6.2030 saakka, jossa pankki maksaa kiinteää korkoa 1,60 % (p.a.) ja kunta maksaa euribor 6 kk. Yhden korkopisteen arvo sopimukselle on 14 000 euroa. Molemmilla sopijapuolilla on oikeus, mutta ei velvollisuutta, purkaa johdannaissopimus ennaikaisesti kokonaan ennaikaisena purkamispäivänä 9.11.2026. Todennäköisyyttä sille, että pankki käyttäisi oikeutta, ei voida pitää todennäköisenä.				
<i>Koronvaihtosopimus 3</i>				
Nimellisarvo	10 950 000		10 950 000	
Markkina-arvo	-1 260 448		-1 260 448	
Kynnyksellinen koronvaihtosopimus jatko-oikeudella pääomaltaan 10 950 000 € (bullet) ja voimassa 26.6.2019 – 26.6.2030, jossa kunta vastaanottaa 6 kk euribor-korkoa ja maksaa maksaa kiinteää korkoa 1,39 % (p.a.), mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko on alle 4,50 %, muutoin kunta maksaa 6 kk eb-viitekorko vähennettynä 1,50 prosenttiyksiköllä. Sopimusrakenteeseen sisältyy pankin jatko-oikeus (swaptio) pääomaltaan 10 000 000 € (bullet) ja voimassa 26.6.2030 – 26.6.2045, jossa kunta vastaanottaa 6 kk euribor-korkoa ja kunta maksaa kiinteää korkoa 1,10 % (p.a.). Yhden korkopisteen arvo sopimukselle on 15 200 euroa. Molemmilla sopijapuolilla on oikeus, mutta ei velvollisuutta, purkaa johdannaissopimus ennaikaisesti kokonaan ennaikaisina purkamispäivinä. Todennäköisyyttä sille, että pankki käyttäisi oikeutta, ei voida pitää todennäköisenä.				
<i>Korkotermini 4</i>				
Kainuun jätehuollon kuntayhtymän koronvaihtosopimus, Sotkamon kunnan osuus	-12 795	-12 498		

Kaikki kunnan koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Tämän hetken voimassaolevien sopimusten herkkyys on seuraava: korkojen noustessa 1,00 %-yksiköllä olisi muutos markkina-arvossa +1 520 000 € ja vastaavasti korkojen laskiessa 1,00 %-yksiköllä olisi muutos -1 520 000 €. Yhden korkopisteen arvo sopimuksille on 15 200 €.

Päästöoikeudet 2016		
	tCO2	€
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1.	0	0
Päästöoikeuksien ostot	0	0
Toteutuneiden päästöjen määrä	0	0
Päästöoikeuksien myynnit	0	0
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.	0	0
Pakollinen varaus palautusvelvollisuuden täyttämiseen	0	0

LIITE 42 Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.								
	Hallintopalvelut		Tekniset palvelut		Sivistyspalvelut		Koko kunta	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Vakinaiset	48	54	89	89	277	284	414	427
Määräaikaiset	14	5	11	13	82	68	107	86
Sijaiset	1	1	4	10	10	20	15	31
Työllistetyt ja oppisopimuksella olevat	0	0	6	6	9	5	15	11
Yhteensä	63	60	110	118	378	322	551	555

LIITE 43 Henkilöstökulut

Henkilöstökulut		
	2016	2015
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	17 959 394	17 975 994
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	-242 910	-381 730
Yhteensä	17 716 484	17 594 264
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	4 858 709	5 005 374
Muut henkilösivukulut	1 238 632	1 067 902
Yhteensä	6 097 341	6 073 276
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan yhteensä	23 813 825	23 667 540
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Palkat ja palkkiot	65 945	78 825
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	0	0
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	11 715	15 015
Muut henkilösivukulut	4 347	3 133
Aktivoinnit yhteensä	82 007	96 973
Henkilöstökulut yhteensä	23 895 832	23 764 513

LIITE 44 Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2016	2015
Sotkamon Kansallisseura ry KOK	519	689
Keskustan Sotkamon kunnallisjärjestö	2 030	2 019
Sotkamon vasemmistoliitto	1 559	1 830
Suomen Kristillisdemokraatit Sotkamon paikallis	164	174
Sotkamon perussuomalaiset ry	865	1 002
Sotkamon Sosiaalidemokraatit	209	336
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	5 346	6 049

Liite 45 Tilintarkastajien palkkiot

Tilintarkastajien palkkiot		
	2016	2015
BDO Auditor Oy Tilintarkastuspalkkiot	9 202	9 088

Liite 46 Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvat välilliset liiketoimet

Kunnanjohtajan kanssa on 30.10.2016 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 6 kuukauden (6 x 7 500 €/kk) palkkaa vastaavasta eli 45 000 euron suuruudesta erokorvauksesta.

Muutoin kunnan tai konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

5.1 Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta vesilaitoksen ja vesilaitokseen liittyneiden vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi laitos vastaanottaa ja puhdistaa viemärlaitoksen ja vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden laitoksen verkostoon toimittaman jäteveden vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon.

Vesihuoltolaitos toimii laskennallisesti eriyttynä taseyksikkönä kunnan ympäristö- ja teknisessä osastossa.

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma sekä hulevesiviemäröinnin tase ja rahoituslaskelma esitetään vesihuoltolaitoksen omassa toimintakertomuksessa tilinpäätösasiakirjan liitteenä.

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET

6.1 Luettelo tositelajeista

Tositelajit			
Laji	Nimitys	Laji	Nimitys
AA	Käyttöom.hankinnat ja myynnit	M5	Exel-liittymä
AB	Kirjanpitosite	M6	Liittymä WebMarela
AF	Poistokirjaukset	M7	Liittymä Pusatec
AN	Käyttöom.kirj: netto	ML	ML-tilitys
AZ	Investointien purku	PA	Palkkatositteet Nimikkeen hinnan-
BA	Konekielinen tiliote	PR	muutos
BC	Epävarmat saamiset	RA	Hyvitys - nettosuor.
BM	Ostomaksu, autom.	RC	Korkolaskut
BS	Tiliotetapaht. muut	RE	Lasku - brutto
DA	Ennakkosuoritukset	RN	Lasku - netto
DG	Asiakkaat - hyvitys	RV	Myyntilaskut
DK	Korkolasku	SA	Muistiotositteet
DL	Luottotappiot	SB	Muistiot, sis. Myyntil
DR	Myyntilaskut, hyvityslaskut	SC	Käteisalenn. Kirjaus
DT	Asiakkaat - tasaus	M7	Liittymä Pusatec
DV	Myyntisuor. (autom.)	ML	ML-tilitys
DZ	Myyntisuor. (man.)	PA	Palkkatositteet Nimikkeen hinnan-
EU	Euro - pyöristysero	PR	muutos
EX	Ulkoinen numero	SR	Sähköinen muistiotosite
FS	Tilinpäätöstositteet	SK	Kassatosite
KA	Toimittajatosite	SL	*Konekielinen tiliot.
KG	Toimittajat -hyvit.	ST	Pääkirjatilien tasaus
KN	Toimittajat - netto	SU	Jälkikirjaustosite
KP	Tilin ylläpito	UE	Tiedonsiirto
KR	Ostolaskut/Rondo	WA	Tavaranluovutus
KS	Sisäisten laskujen kuittaus	WE	Tavaranvastaanotto
KT	Toimittajat - tasaus	WI	Inventointitosite
KZ	Toimittajat -maksu	WL	Varast.otto/toimitus
L1	Hammashuoltolaskutukset	WN	Tav.vast.otto netto
L2	Terveysthuollon laskutukset	ZL	Lindorff tilitykset
L3	Pegasos työterveyslaskutus	ZP	Maksukirjaus
L4	Effica potilaslaskutus	ZR	Pankki - täsmäytys
L5	Liittymä Hellevi		Liitetietosite
L6	Komartek vesilaskutus		
L7	Komartek lämpölaskutus		
L8	Mela		
L9	ProConsona sosiaalityö		
M1	Liittymä kassajärjestelmä		
M2	Liittymä kassajärjestelmä		
M3	Liittymä ProExellent		
M4	Liittymä Aqua vesilaskutus		

7 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Sotkamossa 4.4.2017

SOTKAMON KUNNANHALLITUS

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on annettu kertomus.

. . 2017

Simo Paakkola, JHT, HT
BDO Audiator Oy